

löytää jyvän. Kaikki muut ryhmän jäsenet olivat toista mieltä. Valtiovarainvaliokunnassa oli kuusi meidän jäsentä. Kaikki muut puolustivat, mutta Helo vastusti. Lahermakin myösi asiallisesti lainan otettavaksi, mutta valtiollisista syistä hän asettui sitä vastustamaan. Me voimme siis todeta, että toisen käsittelyn aikana ryhmä on asiallisesti ollut lainan ottamisen kannalla. Kun minä persoonallisesti jouduin sitä hoitamaan, oli minulla täysi tieto siitä, että ryhmä oli asiallisesti sillä kannalla, jonka esitin. Jos se nyt tahdotaan asettaa epäilyksen alaiseksi, niin voin vetää esille ryhmän pöytäkirjan, joka ennen kolmatta käsittelyä toteaa, että ryhmä on asiallisesti lainan ottamisen kannalla, mutta valtiollisista syistä äänestää sitä vastaan. Tämän kannan mukaisesti sitten kolmannessa käsittelyssä myöskin asiaa hoidettiin. Sanottiin, että valtiollisista syistä äänestämme sitä vastaan. Ne 58 tai 59 vastaaäänestäjää eivät olleet ainakaan kaikki sosialidemokraatteja. Ne, jotka olivat mukana, tietävät varsin hyvin, että kaikki maalaisliittolaiset äänestivät suuressa valiokunnassa jo vastaan ja saivat siten suuren valiokunnan ehdottamaan, että laina hylättäisiin. Jos vain sosialidemokraatit olisivat olleet sillä kannalla, niin ei sellaista päätöstä olisi saatu aikaan. Meidän asemamme ei olisi ollut ainakaan varsin huono tämän minulle sattuneen muistirehdyksen vuoksi, ellei tätä Sosialidemokraatin artikkelia olisi tullut. Mutta se on nyt lopullisesti niin sotkenut asian, että on vaikeata tietää, miten sitä selviydytään, ettei puolueelle tulisi siitä vahinkoa. Minun nähdäkseni puolueella on varma asema siinä, että voimme sanoa äänestäneemme lainaa vastaan. Toiseksi me emme ole vastussa siitä, miten laina on käytetty. Nämä kaksi näkökohtaa minun käsittääkseni olisivat täysin puhdistaneet sosialidemokraattisen ryhmän ja minut. ^{dyyn} ~~Minä~~ siis kaiken tämän nojalla kiinni, että minä esiintyessäni v. 1921 olen esittänyt yksinomaan ryhmän kannan, enkä mitään muuta ja että ainoastaan väärin tulkitsemalla silloisia tapahtumia voidaan jotakin muuta niistä väittää. Täällä päätoimittaja Huotari lausui minusta sen sanan, joka on paikallaan ja oikein. Asia ei paljoakaan parane sillä, heitämmekö me tässä vaiheessa toisiamme syytöksillä, vaan että tämä asia olisi sovussa järjestettävä. Niin hän sanoi. Minä ilmoitan, että en halua tästä riitaa nostaa. Puen vastineeni siihen muotoon, kuin halutaan, kun tiedän, mitä lehden puolesta vastataan. Minä luulen, että kaikki voivat myöskin yhtyä siihen, mitä täällä puolueen puolesta jäsen Manner esitti, että meidän tulee päästä puolueessa siitä, että yksityisiä jäseniä parjataan. Sitä on liian kauan jatkettu ja siitä pitää tulla selvyys. Me olemme suurin osa täällä

olleet mukana sosialidemokratian aktiivisessa toiminnassa siinä mielessä, että taistelemme ulospäin, toisia puolueita, toisia intressejä vastaan. Minulla ei ainakaan persoonallisesti ole mitään halua jatkaa toimintaa, jos asema on sellainen, että pääasia on taistelu puolueen sisällä. Luulisin, että ei ole syytä jättää näitä kahta mainitsemaani tapausta siihen, että ne eivät anna aihetta mihinkään toimenpiteisiin. Ne ovat vissejä epäkohtia osoittavia ja puolueen puolesta velvollisuus on pitää huolta siitä, että sellaiset eivät uusiin. Mitä ensinnäkin Tietotoimiston käyttämiseen tällaisissa tapauksissa tulee, ehdottaisiin siinä lausuttavaksi seuraavaa:

Kun Työväen Sanomalehtien Tietotoimisto on perustettu avustamaan puoluelientä senkautta, että se lähettää näille uutisainehistoa sekä arvokkaita, lukijoita valistavia artikkeleita ja kun on tarkeätä, että mainittua tietotoimistoa ei käytetä muiden sivupyytelien ajamiseen, päättää puolueen puolesta kokous,

että T. S. T:n on edelleen pysyttävä tämän ohjelmansa puitteissa.

Puolueen toimikunnan valvonnan alaisena olevaan "Suomen Sosialidemokraatti"-lehteen näiden päättää puolueen puolesta,

että puolueen jäseniä mieskohtaisesti koskevia kirjoituksia ei ole julkaistava toimituksen nimissä, vaan kirjoittajan omalla nimellä varustettavana.

Kuten näkyy, en halua esittää mitään moitteita entisyyteen nähden, vaan olen koettanut puheella ne siihen muotoon, että annettaisiin ohjeita tulevaisuuteen nähden.

H e l o: Valuuttalainassa on kysymys siitä, voidaanko ryhmä jollain tavalla pelastaa, vaan onko asiat tulkittava ryhmäänkin nähden niin epäedullisella tavalla, kuin Tanner on tulkinut. Täällä yritetään asioita kaantaa ja vääntää. Tässä on kysymys siitä, olivatko lainaehdot edulliset tai kontuuttomat. - Mitä tulee Tannerin tekemiin ehdotuksiin, niin tämä viimeinen ehdotus on aivan tarpeeton. En ymmärrä, että puolueen puolesta olisi siinä mitään sanomista. Sen asian hoitaa lehden

toimitusneuvosto. Tanner erehtyy, kun luulee tämän kysymyksen henkilökohtaiseksi asiaksi.

L i n d m a n: Minun mielestäni jää asia liian avoimeksi, jos se jää siihen, mitä Manner ehdotti. Kun tästä skandaalilainasta on kirjoitettu sekä oikeisto- että vasemmistolehdissä, niin minä asetan puolue-neuvoston vastattavaksi sen kysymyksen, että luuletteko naisten lehtien jättävän asian käsittelyn siihen. Siitä syystä ja kun näyttää, että kumpaltakaan puolen annetut selostukset eivät johda yhdenmukaisiin tuloksiin, niin miten lahdetaan järjestöissä taistelevaan kommunisteja vastaan tässä kysymyksessä. Olisi edullisempaa löytää yhtenäinen kanta tässä asiassa, jotta puolueen vaalipuhujat voisivat siinä menetellä sen mukaisesti. Toivoisin, että puolue-neuvosto velvoittaisi ryhmän tekemään tästä asiasta objektiivisen selonteon, jota voitaisiin käyttää todistuskappaleena maalaisliittoa ja kommunisteja vastaan.

P a a s i v u o r i: huomautti Tannerin väitteen johdosta, että päätösmittaja olisi pakotettu julkaisemaan puheenaoleva artikkeli, että Huotari oli itse saapuvilla toimitusneuvoston kokouksessa, eikä hänellä ollut muistuttamista artikkelin julkaisemista vastaan.

N o r d l u n d lausui käsityksensä, että mikäli Tannerin endotus koski tietotoimistoa, niin se asia selviää itsestään tietotoimiston uudelleenjärjestämiskysymyksen yhteydessä. - Osuuskauppojen verotuskysymykseen nähdessä oli puhuja sitä mieltä, että asialla ei ole käytännössä niin suurta merkitystä, kuin miksi sitä on koeteltu paisuttaa. Paheksui "Kuluttajain Lehdessä" julkaistuja hyökkäyksiä ryhmän enemmistöä vastaan, sillä vaaliagitatsiooneissa tullaan varmasti vahingoittamaan puoluetta, jos heitetaan sellainen leima, että puolue on osuustoimintaa vastaan, mitä "Kuluttajain Lehtien" ryhmän enemmistöä vastaan tekemat hyökkäykset asiallisesti merkitsevat. - Valuuttalainan suhteen huomautti puhuja, että toisessa käsittelyssä ei ryhmä vielä ollut kantaansa määrännyt, vaan vasta sen jälkeen. Jos Tannerin väite pitäisi paikkansa, niin edellyttäisi se sitä, että Laherma, Ailio ja Helo, jotka ovat kolmannessa käsittelyssä puhuneet lainaa vastaan myöskin asiallisista syistä, olisivat toisen käsittelyn jälkeen muuttaneet kantaansa. Puhuja lausui tulensa siihen tulokseen, ettei kumpikaan esitetystä väitteistä sellaisenaan olisi aivan oikea. Sen vuoksi ei hänen mielestään puolue-neuvosto voi tehdä sellaista päätöstä, kuin Tanner esitti, sillä ei ole vielä sitovasti todistettu, mikä on oikein. Molemmiin puoliin on esitetty todistuksia, jotka osittain sotiivat toisiaan vastaan. Puhuja sanoi ym-

märtävänsä varsin hyvin, että ihminen saattaa erehtyä, ja ettei hyväksy sitä, että häntä sen johdosta pyritään lyömään, mutta toiselta puolen ei erehdyksen tueksi saa esittää sellaisia näkökohtia, jotka eivät pidä paikkaansa. Lopuksi lausui puhuja käsityksensä, että tästä asiasta olisi saatava niiden ryhmän jäsenten lausunto, jotka kuuluivat vuoden 1921 ryhmään, koska on esitetty aivan erilaisia näkökohtia.

H u p l i: Jokainen toimitusneuvosto joutuu vaikeaan asemaan. Sen on ratkaistava, mitä julkaistaan, mitä ei. Tällöin on ollut kaksi menettelytapaa käytettävänä. Toinen asettuu yläpuolelle toisia puoluetovereita, toinen tapa tuntee, että mielipiteet puolueessa voivat olla kovin erilaisia ja että sen kanta ei aina voi olla niin erentymätön, etteivät toisetkin saattaisi olla oikeassa. Nykyinen toimitusneuvosto on omaksumut tämän viimeksimainitun kannan. Se on nimenomaisesti sopinut ensimmäisessä kokouksessaan siitä, että se tulee osoittamaan puoluetovereille, että he saavat sosialidemokraattisessa sanomalehdistössä mielipiteensä esille ja että lehteä ei saa sensuroida. Kun Wiik sivumennen mainitsi, että entinen toimitusneuvosto noudatti tätä ensinmainittua tapaa, niin kun minulla on puhevuoro, mainitsen joitakin sellaisia tapauksia. Ensimmäisinä Tainion viime vuonna julkaisemat purevat kirjoitukset. Mitä ne olivat muuta kuin henkilökohtaisia herjauksia ja puolueen arvoa alentavia. Sitten, kun puolueen tilintarkastajan puheenjohtaja huomasi puolueen jäsenmäärän alenemisen ja kirjoitti siitä artikkelin, niin "Sosialidemokraatti" viivytti tämän julkaisemista ja sitten vihdoin julkaisi sen ilman välikkeitä, ilman rubriikka ja lisäksi pani sellaisen huomautuksen, että maaseutulehdissä on kiertänyt tällainen kirjoitus. Samaan aikaan kyllä riitti "Sosialidemokraatissa" tilaa henkilökohtaisille kirjoituksille. Uudenmaan piiri teki samana vuonna päätöksen puolueen valistustyön kehittämiseksi ja siihen sisältyi muutamia lausuntoja puoluejohdosta. Tämä tosin julkaistiin, mutta ei sellaisena joukkoja jalkelle saavana, joksi se oli tarkoitettu, vaan sangen vaatimattomasti. Vähän aikaa sen jälkeen teki muuan helsinkiläinen puolueosasto päätöslauselman ja tämä julkaistiin suurella otsikolla "Sosialidemokraatissa". Kun Jyväskylän piiri samaan aikaan teki päätöslauselman, joka oli jokseenkin samansisältöinen kuin Uudenmaan piirin, niin sitä ei ollenkaan julkaistu "Sosialidemokraatissa". Nämä tapaukset minä muistan ja ne ovat kaikki ehdottoman tosia. Sen vuoksi olen sitä mieltä, ettei tämän uuden toimitusneuvoston menettelyn johdosta ole syytä päätöslauselmaa esittää. Mitä tulee yleensäkin tähän erimielisyyteen, niin täällä on

osoitettu, että valuuttalainaa koskeva riita olisi vältetty, jos joku toinen ryhmän jäsenistä olisi tämän arvostelun eduskunnassa esittänyt. Sama on asianlaista myöskin tähän asiaan nähden. Jos henkilö, joka täällä arvostelee puoluelehtien toimitustapaa, olisi noudattanut samaa menettelyä "Kuluttajain Lehdessä" toimitustapaaan nähden, ei puoluelehtisäkään olisi mainittuja kirjoituksia julkaistu. Mitä tulee niihin ponsiin, joita täällä on esitetty, niin Wiik luki puoluetoimikunnan esityksestä, että se sisältää aivan saman periaatteen, kuin mitä täällä on esitetty. Lopuksi tahdon sanoa, että ei meidän kuitenkaan pidä, jos tällaisia pikku erimielisyyksiä silloin tällöin sattuu, ottaa niitä kovin vakavalta kannalta. Tässä kokouksessa on niin paljon rakentavaa työtäkin tehtävänä, että kun koetamme hoitaa ne, niin kokouksen tulokset epäilemättä tulevat muodostumaan hyviksi kaikista erimielisyyksistä huolimatta.

H u o t a r i: Pyysin puhevuoron lyhyeen huomautukseen Paasivuoren lausunnon johdosta. Paasivuori ei nähtävästi muistanut keskustelua, joka tästä kirjoituksesta oli. Tämän artikkelin julkaisemista en tietenkaan voinut vastustaa, koska olin aikonut kirjoittaa samasta asiasta, mutta sen sisältöön nähden oli minulla eräitä huomautuksia tehtävänä. Jos ryhmän päätös olisi ollut tiedossa silloin, kun tätä kirjoitusta käsiteltiin, niin olisi se jonkun verran muuttanut kirjoituksen sisältöä. Väite siitä, että minut olisi pakotettu julkaisemaan mainittu artikkeli, on liioiteltu.

Keskustelu lentiasioista päättyi tähän. Kun Tannehinn ehdotusta ei kukaan ollut kannattanut, raukesi se, joten kertomuksen tämä kohta hyväksyttiin sellaisenaan.

Kertomuksen kohta "Suhtautuminen Suomen Ammattijärjestöön" aiheutti keskustelua, jonka kuluessa

S a l o v a a r a aluksi selosti Sos.-dem. Ammatillisen Keskustoitomikunnan toimenpiteitä. - Puhuja lausui käsityksensä, että "Kansan Työssä" ennen Ammattijärjestön edustajakokousta julkaistu artikkeli, jossa oli huomautettu, ettei kaikista yhteisen neuvottelukokouksen tammikuussa asettamista vaatimuksista olisi pidettävä ehdottomasti kiinni, oli suuresti haitannut ja vaikeuttanut toimi-

kunnan toimintaa, sillä sen jälkeen olivat kommunistit, jotka jo olivat osoittaneet huomattavia myöntymisen merkkejä, asettuneet taipumattomammalle kannalle. - Lisäksi oli puhuja sitä mieltä, että osa puoluetoimikunnan jäsenistäänkin oli vaikeuttanut toimikunnan työtä siten, ettei sille oltu osoitettu riittävää ymmärtämystä. - Puhujan mielestä on nykyiseen tilanteeseen Ammattijärjestössä suhtauduttu liian optimistisesti. - Piakkoin voi kysymys uuden ammattijärjestön perustamisesta astua uudelleen päiväjärjestykseen. Sen vuoksi ei ole syytä tuudittautua siihen uskoon, että nyt saavutettu näennäinen sovinto olisi pysyväinen, vaan on sekä sanomalehtimiesten että piirisihteerien kiinnitettävä tilanteeseen yhä edelleenkin mitä vakavinta huomiota.

A. A s a l t o huomautti, että kun keskustoitomikunta saattoi aloittaa työnsä vasta vuoden alussa ja useat ammatillitot olivat jo silloin asettaneet ehdokkaansa Ammattijärjestön edustajakokoukseen, vaikutti tämäkin osaltaan siihen, ettei sosialidemokraatteja voitu saada enemmän valituiksi. - Ainoa mahdollinen toimenpide olisi puhujan mielestä ollut se, että ellei vaatimuksiimme suostuta, niin perustetaan uusi järjestö ja jos keskustoitomikunta olisi saanut vapaasti käyttää tätä valttia, olisivat tulokset nähtävästi olleet paremmat. - Neuvotteluissa oltiin jo päästy siihen, että sosialidemokraatit saavat Ammattijärjestön toimikuntaan 12 jäsentä, mutta "Kansan Työn" artikkeli pilasi asian. Kun lisäksi puoluetoimikunnan kanssa pidetyssä yhteisessä kokouksessa eräät puoluetoimikunnan jäsenet olivat asettuneet sille kannalle, että hajaannusta ei missään tapauksessa saisi tapahtua, olivat toimikunnan kädet jo tavallaan ennakolta sidotut. - Lopuksi ehdotti puhuja keskusteltavaksi siitä, olisiko keskustoitomikunnan toimintaa edelleen jatkettava, vai ei. Omasta puolestaan piti välttämättömänä toimikunnan työn jatkamista sekä halusi tietää, voiko toimikunta työssään nojata puolueen kannatukseen.

W i i k huomautti Salovaaran lausunnon johdosta, ettei hän ollut odottanut Salovaaralta sellaista lausuntoa. Kun kysymystä käsiteltiin, oli tilanne vakava ja sen vuoksi oli kysymystä myöskin vakavasti harkittava. - Puhujan mielestä olivat tulokset siksi hyviä, että niihin voitiin tällä kertaa tyytyä. - Puhuja huomautti, ettei kukaan ole vastustanut uuden ammattijärjestön perustamista, jos sellaisen perustaminen olisi ollut välttämätöntä. - Piti suotavana Ammatillisen Keskustoitomikunnan toiminnan jatkamista.

J.F. A a l t o polemisoi Salovaaran lausuntoa vastaan huomauttaen, ettei "Kansan Työn" kirjoitus ole vaikuttanut asiaan vahingollisesti, päinvastoin oli tällä kirjoituksella pyritty estämään yksinomaan härkäkommunistien valituksi tulemista Ammattijärjestön toimikuntaan. - Oli sitä mieltä, että "Kansan Työ" ei ole suinkaan asiaa vahingoittanut, vaan päinvastoin, sillä muuten olisivat tulokset olleet huonommat.

H u t t u n e n oli sitä mieltä, että "Kansan Työn" kirjoitus oli ollut harkitsematon. - Puhuja kiinnitti huomiota kommunistien uusiin toimintamuotoihin ammatillisissa järjestöissä huomauttaen ammatillisista naisjaostoista ja nuorisopintoyhdistyksistä, joita nyttemmin on ryhdytty soluttamaan ammatillisten järjestöjen yhteyteen. Puhuja lausui käsityksensä, että ennen pitkää on puoluelehtien pakko kajota myöskin tähän asiaan. - Kun nyttemmin on päätetty kutsua koolle skandinaavisten maiden yhteinen kokous, jossa tullaan käsittelemään kysymystä Amsterdamin Internationaaliin liittymisestä, niin on selvää, että jos Suomen Ammattijärjestö kieltäytyy lähettämästä edustajaansa tähän kokoukseen, ~~on selvää~~, ettei sieltä myöskään enää saada avustusta. - Ammatillisella Keskustoimikunnalla oli puhujan mielestä vielä paljon tehtävää, joten se oli edelleenkin säilytettävä. B r y g g a r i n mielestä oli puoluetoimikunta ollut kyvytön ratkaisemaan kantaansa Sos.-dem. Ammatillisen Keskustoimikunnan toimintaan nähden. - "Kansan Työ" oli kirjoituksellaan tehnyt suuren virheen ja kovasti pahentanut asiaa. - Yhtenäisyydenkään nimessä ei sentään voida luopua kaikesta.

K o t i z a n t a huomautti, ettei ainakaan Pohjolassa kommunistien suhtautuminen sosialidemokraatteihin ammatillisessa liikkeessä ole lainkaan muuttunut Ammattijärjestön edustajakokouksen jälkeen, vaan ammatilliset piirisihteerit harjoittavat edelleenkin suoranaista agitatsioonia kommunistien hyväksi. - Piti tärkeänä Ammatillisen Keskustoimikunnan toiminnan jatkamista. M a n n e r huomautti Bryggarille, että puoluetoimikunta on kyllä määritellyt kysymykseen nähden kantansa, joka selviää nyt käsiteltävästä toimintakertomuksesta. - Kun Keskustoimikunta ei Ammattijärjestön edustajakokouksen jälkeen ei ole tehnyt edes mitään aloitetta puoluetoimikunnalle, ei se tietenkään ole katsonut tarpeelliseksi ryhtyä asiassa enempään toimenpiteisiin. N o r d l u n d lausui käsityksensä, ettei siinä ole mitään ihmeellistä, jos kaikki puoluetoimikunnan jäsenet eivät ole

kaikissa kohdin olleet yhtä valmiit ratkaisemaan kysymystä siten kuin keskustoimikunta oli ajatellut.

Kertomuksen kohta hyväksyttiin sellaisenaan.

" Erinaisten yhdistysten asia " kohdalla huomautti

K u u s i s t o, että kertomuksessa mainitut 11 yhdistystä ovat lakanneet toiminnasta pitemmän ajan, noin neljän vuoden aikana, mikä seikka ei täysin selviä kertomuksesta.

Keskustelu toimintakertomuksesta päättyi tähän, minkä jälkeen kertomus hyväksyttiin sellaisenaan.

Mikäli keskustelu koski lehtiasioita ja suhtautumista Suomen Ammattijärjestöön, päätettiin, että keskustelua ei ole saatettava julkisuuteen.

Ensimmäinen kokouspäivä päättyi klo 6 i.p.p. Klo 8 j.p.p. kokoontuivat kokouksen osanottajat K.K:n hallintoneuvoston huoneistoon Kirkkok. 14 Puoluetoimikunnan ja Kustannus-Oy. Kansanvallan järjestämään illanviettoon.

Toinen kokouspäivä.

Kokous alkoi klo 9 a.p.

Kokouksessa olivat saapuvilla

amat päätösvaltaiset jäsenet kuin

edellisenäkin kokouspäivänä lukuunot-

tamatta Heikki Manneria ja Matti Paa-

sivuorta. Puhetta johti aluksi R. Itkonen.

9§.

Esiteltiin selostus puolueen rahallisesta asemasta, joka oli monistettuna jaettu puolueen neuvoston jäsenille (Liite n:o 2).

S a l l i l a selosti lisäksi suullisesti puolueen rahallista asemaa korostaen sitä seikkaa, että varoja tulevaa vaalitaistelua varten olisi koetettava hankkia jo ennen seuraava^a puolueen neuvoston kokousta, ja mikäli käy välttämättömäksi päätettävä vasta seuraavassa neuvoston kokouksessa mahdollisesta pakollisesta ylimääräisestä verosta.

K i v i o s a l o lausui käsityksensä, että ylimääräistä pakollista veroa ei olisi missään tapauksessa päätettävä. Ennenmin voitaisiin ajatella sellaista menettelyä, että puoluetoimikunta tekisi seuraavalle puoluekokoukselle esityksen puolueveron korottamisesta ja siten kertyvät varat voitaisiin vastedes käyttää vaalirahaston hyväksi.

L a i n e ehdotti, että kirjalliseen esitykseen sisältyvät pontet 1) ja 2) hyväksyttäisiin, mutta kaksi jälkimäistä pontta siirrettäisiin käsiteltäväksi päiväjärjestyksessä olevan 9:nneen asian yhteydessä.

Laineen ehdotus hyväksyttiin, joten Puolueneuvosto päätti tässä yhteydessä

1) hyväksyä Puoluetoimikunnan toimintakertomuksessa mainitut avustukset ja takaukset; sekä

2) oikeuttaa Puoluetoimikunnan käyttämään kuluvan vuoden valistustyöhön enintään 50,000 markan suuruisen lisämäärärahan.

10§.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän toimintakertomuksen esitti Väinö T a n n e r lausuen seuraavaa:

Minun tehtäväni on tällä kertaa kovin helppo sen vuoksi, että ryhmän toiminnasta on tehty selkoa sangen laajasti viime puoluekokoukselle. Sen vuoksi on selostettava vain parin kuukauden eduskuntatyötä. Eduskunta istui keuhalla helmikuun alusta huhtikuun alkuun ja pienen otteen tämän kuun alussa. Ensinnäkin on mainittava, että meille on tullut yksi jäsen lisää, nimittäin tov. Huttunen. Ryhmä on nyt sen jälkeen 61-jäseninen. Järjestäytymistoimintapiteistä ei ole muuta mainittavaa, kuin että puhemiesvaaleissa päätettiin noudattaa entistä menettelyä asettamalla omasta ryhmästä puhemiesehdokas. Tällä kertaa porvarilliset ryhmät olivat siksi kiinteässä yhteistoiminnassa, että puhemiehen palkkaa emme onnistuneet saamaan. Mitä ryhmän puolesta tehtiin aloitteisiin tulee, niin on huomattava, että ne tällä kertaa eivät ole monilukuiset eivätkä tärkeät. Siitä huolimatta oli kyllä pari kolme suurempaa alotetta, jotka ryhmä päätti hyväksyä ryhmän yhteisiksi aloitteiksi. Sellainen oli m.m. anomus 50 milj. markan määrärahan ottamisesta asutustarkoituksiin, 20 milj. markan määräraha työttömyyden lieventämiseksi ja lisäksi alote asevelvollisuuslain muuttamisesta siten, että palvelusaika tulisi olemaan kuusi kuukautta. Näistä aloitteista on ainoastaan työttömyysasia tullut ratkaistuksi myönteiseen suuntaan. Niistä tärkeimmistä kysymyksistä, joita kevätistuntokaudella eduskunnassa käsiteltiin, lienee palkallaan mainita, mitkä eniten kiinnittävät ryhmän mieltä ja mitkä tulokset niistä ovat olleet. Suurimpia kysymyksiä, joita eduskunta keuhalla joutui käsittelemään, oli kysymys kansakoululaitoksen kustannuksista. M.m. eräs kommunisti oli tästä tehnyt

sangen laajan ja seikkaperäisen ehdotuksen. Suurimpana kysymyksenä oli tällä alalla työskentelevien palkkakysymys ja toinen oli se, millä määrällä valtion oli otettava osaa kuntien kansakoulumenoihin. Mitä ensinnäkin kansakoulunopettajain palkkaukseen tulee, niin siitä oltiin kaikissa ryhmissä yksimielisiä, että korotuksia oli toimeenpantava. Missä määrin, siitä tehtiin lukuisia ehdotuksia. Yleensä voidaan sanoa, että sosialidemokraattinen ryhmä halusi saat-
taa kansakoulunopettajain palkkauksen vieläkin tyydyttävämmälle kan-
nalle. Ryhmässä kävi kansakoulunopettajain virallinen lähetystökin. Useissa toisissa eduskuntaryhmissä ajettiin sitä kantaa, että val-
tion olisi vain puolella otettava osaa menoihin, mutta sosialidemok-
raattisen ryhmän valtava enemmistö halusi otettavaksi osaa 2/3 :lla. Sen esityksen mukaan, jonka hallitus eduskunnalle antoi, olisivat kansakoululaitoksen menot näiden muutosten kautta kohonneet lähes 30 milj. markalla. Sen ehdotuksen mukaan, jonka eduskuntaryhmä hy-
väksyi, ne nousivat vielä lisäksi 30 milj. markalla. Todellisuudessa näyttää nyt kuitenkin ensi vuoden budjetista päätäten, että tämä las-
kelma ei ollut tarkka, vaan että kustannukset nousevat 70 milj. mark-
kaan. - Suurempaa erimielisyyttä eduskunnassa on herättänyt myöskin kysymys kielitolain tehostamisesta. Siitä oli hallitus antanut si-
kermän eri lakiehdotuksia, jotka kaikki pyrkivät siihen, että sala-
kuljetusta valvottaisiin tehokkaammin kuin aikaisemmin. Näistä ol-
tiin jokseenkin yksimielisiä eduskuntaryhmissä. Se kohta, joka he-
rätti erimielisyyttä, oli kysymys siitä, miten laajassa määrässä oli annettava tulliviranomaisille oikeus käyttää ampuma-aseita. Myöskin sos.-dem. ryhmässä oli tästä asiasta vilkasta mielipiteiden vaihtoa. Enemmistö asettui puoltamaan esityksen hyväksymistä ja kun eduskunnassa yritys lain lykkäämiseksi yli vaalien ei onnistunut, tuli se hyväksytyksi. - Myöhemmin kysymys vaalilain muuttamisesta oli senlaatuinen, että se antoi sosialidemokraateille aiheutta edus-
kunnassa keskusteluun. Ryhmässä esitettiin eriäviä mielipiteitä sii-
tä, missä määrin tällaiseen uudistukseen oli tällä kertaa aiheutta. Puolueneuvoston jäsenet tietävät, että tätä vaalilain uudistamisky-
symystä on ajettu edistysmielisten ja ruotsalaisten taholta, koska siitä olisi pienille puolueille hyötyä. Tällainen esitys on jo ai-
kaisemminkin ollut eduskunnassa käsiteltävänä ja sosialidemokraat-
tinen ryhmä on tätä säännöllisesti vastustanut sen vuoksi, että ny-
kyinen suhteellinen vaalitapa takaa myös pienille ryhmille e-
siintymismahdollisuuksia. Meidänkin ryhmässämme oli kuitenkin jäseniä,

jotka olivat valmiit antamaan niin suurta oikeudenmukaisuutta kuin mahdollista sekä äänestämään sen vuoksi lain hyväksymisen puolesta. Ryhmä asettui kuitenkin tälläkin kertaa aikaisemmalle kannalleen. - Eräessä asiassa ryhmä niinikään joutui omassakin keskuudessaan vaihtamaan mielipiteitä ja jopa kerran muuttamaan kantaansa. Tämä asia on p.k. patterilaki eli kysymys sota-aikana venäläisten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta. Maanviljelijät ovat vaatineet, että heille korvattaisiin peltöjen raiskaukset y.m. Aikaisemmin tämä ehdotus esitettiin yksinomaan maanomistajia suosivassa muodossa, mutta sitten sitä muutettiin niin, että se tarjosi korvausta myöskin niille työntekijöille, joiden palkat jäivät sota-aikana saamatta. Viimemainittu korvaus merkitsi kuitenkin sangen vähän, noin 2 milj. markkaa. Ryhmä asettuikin jo kerran sille kannalle, että koska tässä ehdotuksessa oli työläistenkin etuja huomiioon otettu ja koska oli pelättävissä, että aikaisemmin ehdotettu, mutta yli vaalien lykätty laki, tulisi hyväksytyksi, niin olisi äänestettävä lakiehdotuksen puolesta. Mutta lopullisesti ryhmä kuitenkin asettui aikaisemmalle kannalleen ja päätti äänestää lakiehdotuksen yli vaalien tälläkin kertaa. Niin sitten tapahtuikin. - Eräs lainmuutos, joka jo eduskunnassa herätti jonkun verran väittelyä ja mielipiteiden vaihtoa, on ollut kysymys osuuskauppojen verotamisesta, jota ei kuitenkaan ole vielä loppuun käsitelty. Tämä asia on tullut eduskuntaan anomusehdotuksen muodossa, joka aiheutui siitä, että Korkein hallinto-oikeus ryhtyi tulkitsemaan hyvin omituisella tavalla aikaisempaa verotuslakia. Kun asiaa ryhdyttiin eduskunnassa käsittelemään, tuli siinä kuitenkin sekä valiokunnan mietinnössä että myöskin suuressa valiokunnassa muuttamaan myöskin aikaisempi lainsäädäntö tässä asiassa. Sen sijaan, että tähän saakka osuuskuntien verohelpotusta, tuota puolen tulon vähentämistä ei ole sallittu tuotantolaitoksiin kohdistuvassa verotuksessa, halusivat nämä valiokunnat ulottaa tämän helpotuksen myöskin kiinteistöjen verottamiseen. Tästä, kuten sanottu on ryhmässä ollut sangen paljon erimielisyyttä. Varsinkin kaikki osuuskuntia lähellä olevat henkilöt ovat asettuneet näiden verohelpotusten kannalle, kun sen sijaan toiset ryhmän jäsenet katsoen kuntain verovelvollisten asemaan yleensä, ovat asettuneet niitä vastustamaan. Asia on kuitenkin vielä kesken, joten siitä on mahdollisuus vielä neuvotella ryhmän keskuudessa. - Vielä sietaa mainita pari asiaa. Toinen koskee työttömyyskysymystä. Kun se alkoi talvella käydä peloittavaksi, ryhtyi

ryhmä toimenpiteisiin, lähetti lähetystön hallituksen luo ja kehotti hallitusta ripeään toimintaan. Myöskin pyydettiin 20 milj. markkaa työttömyyden lieventämiseksi. - Toinen oli kysymys vakuutusapukassojen lainmuutoksesta. Meidän ammattiyhdistysmiehemme katsoivat, että ehdotetut muutokset olivat huononnuksia, minkä vuoksi halusivat äänestää lain yli vaalien, mikä tapahtuikin. - Pari välikysymystä oli kevätistuntokaudella esillä. Toinen oli meidän taholtamme tehty ja ~~kakkaa~~ koski edustaja Allilan vangitsemista kesken istuntokauden. Siinä ei ollutkaan pyrkimyksenä antaa hallitukselle epäluottamuslausetta ja kun ei muiltakaan taholta ehdotettu epäluottamuslausetta, ei asiaa lähetetty valiokuntaan. Toinen välikysymys oli tehty ruotsalaisten taholta ja koski virkamiesten palkkauskysymystä. Siinä oli kiinnitetty huomiota myöskin alemman palveluskunnan palkkoihin. Tässäkään kysymyksessä ei ryhmämme halunnut esittää epäluottamuslausetta, koska sen nopeammin ei asiaa muutenkaan voitu ajaa, joten hallituksen vastaukseen tyydyttiin.

Tämä selostus olisi kuitenkin epätäydellinen, ellei lyhyesti ksetteliisi yleistä poliittista asemaa, jossa eduskunta on ollut pakotettu työskentelemään. Tässä suhteessa on muistettava, että pohja nykyiselle politiikalle luotiin oikeastaan jo puolitoista vuotta sitten tapahtuneissa presidentin vaaleissa. Silloin muodostui se pohja, jossa pääosia näyttelevät maalaisliitto ja kokoomus sekä myöskin ruotsalainen puolue. Nämä puolueet ovat ylläpitäneet vallinnutta poliittista suuntaa. Kokonainen käänne tapahtui siinä suhteessa, että maalaisliitto erkani entisestä hallituskumppanistaan, edistyspuolueesta ja ryhtyi kokoomuksen kanssa yhteistoimintaan. Tämä yhteistoiminta on sitten jatkunut, ensinnäkin Tulenheimon hallituksen aikana viime vuonna ja sittemmin Kallion hallituksen aikana tämän vuoden alusta alkaen. Vaikka hallituksessa onkin nykyisin edustettuna ainoastaan kaksi puoluetta, kokoomus ja maalaisliitto, on sen asema kuitenkin ollut melkoisen vahva ja nähtävästi juuri sen vuoksi, että se on vähemmistönhallitus, jota kukaan ei ole halunnut lähteä kaatamaan. Millaan muullakaan puolueella ei nimittäin ole ollut halua päästä hallitukseen ja sen vuoksi on annettu nykyisen hallituksen olla toimissaan. Tällä tavalla on jouduttu siihen, että vanhoillinen suunta tässä maassa edelleen hallitsee. Kun asema on tällainen, on luonnollista, että sosiaalidemokraattien keskuudessa harkitaan, mikä on oleva ryhmän menettelytapa vastaisuuteen nähden. Tämä kysymys pulpahti esiin ryhmän kokouksissa jo sinä lyhyenä kautena, joka oltiin tänä syksynä koolla.

Se tuli esille aivan käytännöllisenä kysymyksenä sen kautta, että eräät ryhmän jäsenet olivat halukkaita esittämään hallitukselle välikysymyksiä eräistä sen toimenpiteistä, mitkä välikysymykset nähtävästi olisivat aiheuttaneet hallituspuolan, koska oli mahdollista, että muut puolueet olisivat yhtyneet niihin. Ryhmä joutui näinollen harkitsemaan sitä, olisiko sille tarkoituksenmukaista kaataa hallitus ja mitä siitä seuraisi. Tällä kertaa asia sivuutettiin sillä, että päätettiin olla toimeenpanematta mitään välikysymyksiä, mutta sen sijaan ryhmä jätti valmistavalle valiokunnalle toimeksi harkita kysymystä. Tätä tentävää ei valiokunta kuitenkaan ehtinyt vielä suorittaa, vaan tulee ehdotus siitä valmiiksi vasta lokakuussa. Kun puolueuuvoston kokous on nyt koolla, olisi tilaisuus puuttua tähänkin asiaan, jos täällä asiata harrastetaan ja sen vuoksi lienee jokunen sana nykyisistä mahdollisuuksista myös paikallaan. Ensimmäinen mahdollisuus on tietysti se, että säilytämme nykyisen hallituksen mahdollisimman kaun, koetamme pitää sitä vaaleihin saakka ja annamme siten nykyiselle hallitukselle tilaisuuden tehdä niin paljon tyhmyyksiä kuin ehtii. Tästä olisi se hyvä puoli, että saataisiin aselta vaalitaisteluun, mutta toiselta puolen on siitä se seuraus, että näitä aseita olisi meidän vaikea hankkia, koska hyökkäävää politiikkaa pitäisi välttää. Jos hyökkäykseen ryhdyttäisiin, olisi se vaara, että hallitus kaatuisi ja sikäli kuin olen kuullut useiden puolueiden taholta, ne hyvin mielellään vetäytyisivätkin pois hallituksesta. Jos jättää hallituksen edelleen istumaan, niin voi siitä siis koitua hyötyä, mutta myös vahinkoa. Toinen tie olisi ryhtyä valmistamaan vaaleja siten, että hyökättäisiin ankarasti hallitusta vastaan. Välikysymysaiheita on nytkin olemassa. Jos niitä tehdään siinä mielessä, että hallitus kaatuisi, niin siihen kyllä saisi helpolla apua toisilta puolueilta. Siinä on kuitenkin pelottavana kysymyksenä se, mitä tapahtuu sen jälkeen, kun hallitus on kaatunut. Voisi käydä niin, että mitkään puolueet eivät voisi sopia riittävästä edustuksesta hallituksessa ja niinollen tulisi virkamieshallitus maata hallitsemaan siihen saakka, kunnes vaalit ovat oh. Se merkitsisi siis, jos lokakuussa tällainen tapahtuma sattuisi, että maa jäisi kahdeksaksi tai yhdeksäksi kuukaudeksi virkamieshallituksen varaan. Tällainen tie on tietysti ainoastaan hätätie. Ei ole suotavaa, että annetaan presidentille tilaisuus virkamiesten kautta hallita maata. Viimeinen mahdollisuus on tietysti se, että sosialidemokraattinen

puolue katsoisi tällä kertaa aseman niin muuttuneen, että haluaisi ottaa hallitusvastuun kantaakseen. Tähän saakka ei tällaisesta mahdollisuudesta ole maksanut vaivaa keskustellakaan, koska puoluekokouksen päätökset ovat siinä suhteessa olleet esteenä. Nyt ne on poistettu ja asia on harkittava asiallisilla perusteilla, nimittäin, onko hallitukseen menosta etua, vai vahinkoa. Mitä näihin etu- ja vahinkopuoliin tulee, niin yleensä on puolueessamme tähän saakka pidetty tarpeettomana ottaa hallitusvastuuta, mutta luulen, että tuo kanta, joka pitää oppositioasemaa parempana, vähitellen väistyy. Nykyisellä taktiikalla emme saavuta mitään etua. Eduskunnasta käsin ei voida asioita hoitaa. Siellä voidaan ainoastaan päättää, mitä hyväksytään, mitä hylätään. Sangen yleinen on myös se vastaväite, että vaalien alla ei pitäisi mennä hallitukseen. Minä luulisin, että siinä suhteessa kyllä tehdään väärä laskelma. Eihän minkään puolueen ole niin helppo hoitaa vaalitaistelua, kuin sen, joka istuu hallituksessa. Se voi silloin esittää ohjelman, jota se ilmoittaa ryhtyvänsä ajamaan ja tämän ohjelman pohjalla olisi vaalitaistelu suoritettava. Tämä olisi siis se viimeinen mahdollisuus, joka näistä esittämistäni tulisi kyseeseen. Se, mitä näistä olen lausunut, käy minun omalle kontolleni. En tiedä, olisiko muilla ryhmän jäsenillä muita ehdotuksia tentävänä. Halusin vain viitata siihen, mitä vaikeuksia eduskuntaryhmällä tulee olemaan edessään, kun se kokoontuu. Sen täytyy päättää, jatkaako se vanhaa menettelyään, hyökkää, kaataa hallituksen ja kieltäytyy hallitusvastussta, vai tyytyykö sietämään nykyistä oikeistohallitussuuntaa aina vaaleihin saakka.

H u p l i ehdotti L a i t i s e n kannattamana, että kysymys suhtautumisesta nykyiseen hallitukseen siirrettäisiin keskusteltavaksi yhdessä päiväjärjestyksessä olevan 9:nneen asian yhteydessä.

Ehdotus hyväksyttiin.

Eduskuntaryhmän toiminnasta keskusteltaessa lausui

S i n e r v ä: Haluaisin tehdä erään pienen kysymyksen. Kun alustaja ei kosketellut lainkaan kurinpitotoasia, niin haluaisin tietää, ovatko ryhmän jäsenet käyneet säännöllisesti ryhmän kokouksissa ja noudattaneet ryhmän päätöksiä.

T a n n e r: Minun täytyy tunnustaa, että hyvin vähän harrastan näitä kurinpitotoasioita. Puolueen jäsenillä näyttää olevan sellainen yleinen usko, että ryhmän jäsenet laiminlyövät tehtäviään. Mi-

nä luulen, että ryhmän jäsenet ovat tunnollisesti noudattaneet sitä, mitä ryhmä on päättänyt. Ryhmässä on kyllä ollut käsiteltävänä eräs ehdotus kurinpitoasioista. Se oli puoluesihteerin Wiikin esittämä ja siinä tehtiin yksityiskohtainen esitys siitä, millä tavalla ryhmä seuraisi jäsentensä toimintaa. Tämä esitys perustui pääasiassa puoluekokouksen päätökseen ja ryhmä hyväksyi esityksen jokaisessa yksityiskohdassaan. Mitään suurempia moitteita ketään ryhmän jäsentä vastaan tuskin voidaan tässä suhteessa esittää.

L e h i k o i n e n: Minulla ei itse asiassa ole ryhmän varsinaista toimintaa vastaan mitään muistuttamista, mutta kun toimintatoumuksen yhteydessä mainitaan osuuskauppojen verotuskysymys, niin haluan sitä hiukan kosketella. Tämä varsinainen osuuskauppaväen kysymys on paljon mieltä kiinnostanut. Meillehän on tunnettua, että järjestynyt työväki on ollut myös osuuskauppaväkeä, joten se ei jaksa ymmärtää sitä, että verotuskysymyksessä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on astunut aivan yksityisliikkeiden puolelle. Varsinainen työväestö tuntee osuustoimintaliikkeet siksi omikseen, että niistä olisi verohelpotusten muodossa koetettava suojella. Samalla on tunnettua, että osuuskaupat ovat heikossa taloudellisessa asemassa ja työväestö odottaa osuuskauppaliikkeiltä sellaista viäsiä taloudellista varmuutta, jonka avulla ne voisivat helpottaa sitä taloudellista asemaa, missä ne tällä kertaa ovat. Varsinaiseen työväestöön on ikäänkuin piintynyt se ajatus, että osuustoiminta on yksi työväenliikkeen taistelumuoto. "Kuluttajain Lehti" ja osuuskauppojen puhujat ovat valmiit selostamaan myöskin sitä, kuinka tärkeätä on järjestöjen vahvistaminen. Sen vuoksi ei olisi odottanut eduskuntaryhmältä, että se olisi asettunut vastustamaan verohelpotuksia. Voidaan sanoa samalla tavalla, kuin "Kuluttajain Lehdessä", että ryhmän kanta näyttää siltä, ikäänkuin ryhmä olisi astunut yksityiskapitalistien asianajajaksi. Toivoisin, että ryhmä koettaisi pyrkiä helpoituksiin osuuskuntien verotuksessa. Olen varma siitä, että jos ryhmä ottaa kiinteän kannan näiden verohelpotusten vastustamiseksi, niin se vaikuttaa tulevissa eduskuntavaaleissa. Toivoisin, että puolueenuevosto antaisi sellaisia evästyksiä eduskuntaryhmälle, että sen on osuuskuntien verohelpoituksiin näiden muutettava kantansa.

L a i t i n e n: Edellinen puhuja puhui luonnollisesti yhtä paljon kunnan jäsenenä kuin osuuskaupankin jäsenenä. Kyllä hänen täytyisi tietää myöskin se, että me tarvitsemme vaaleihin muitakin kuin osuuskauppaväkeä. Ottakaamme huomioon, että me olemme myöskin kunnan jäseniä. Jos armahdamme osuuskauppoja, niin saamme maksaa enemmän veroa.

J u l k u n e n: Minun piti sanoa, että jos tahdottaisiin erikoinen päätös tehdä, niin tässä voidaan äänestää siitä, onko ryhmä menetellyt sosialidemokraattisten periaatteiden mukaisesti, vai ei. - Asia on senlaatuinen, että se sopii kuitenkin parhaiten ryhmän sisäiseksi asiaksi.

W i i k i: Pyydän huomauttaa, että Puolueenuevosto epäilemättä voi antaa ryhmälle ohjeita, missä asiassa tahansa, mutta, kun tästä asiasta ei ole erikoista alustusta ja kun asia on niin laaja, niin ei olisi syytä tässä kokouksessa asiasta keskustella.

K i v i s a l o: Ehdotan, että tästä asiasta keskustellaan veronmaksajain kokouksissa. Sitten vasta siitä voidaan taallakin keskustella.

K e t o: Minusta on joutavaa vetää tätä asiaa veronmaksajain kokouksiin. Niihinhan kutsutaan ihmisiä, jotka eivät ole puolueen jäseniä, eivätkä puolueeseen kuulumattomien päätökset voi voittaa puoluetta mihinkään. Jos tämä asia viedään veronmaksajain kokouksiin, jotka on ajateltu etupäässä kunnallisverotusta varten, niin silloin olisi kontuudenmukaista, että asia alustettaisiin kahdelta taholta. Toivoisin, että tätä asiaa ei sinne viettäisi.

I t k o n e n: Puoluetoimikunta valmistaessaan veronmaksajain kokouksia ei ole aikunut sekoittaa osuuskauppojen verotuskysymystä niihin kokouksiin.

B r y g g a r i: Minua ihmetyttää tässä osuuskauppojen verotusasian ajamisessa se, että henkilöt, kuten esim. tov. Keto, jota Suomessa on pidetty melkein Kaytskyn sieluna, ovat ryhtyneet asiaa ajamaan niin omituisella tavalla, ettei ryhmässä esitetä asiaa, ennenkuin ryhdytään ryhmää punnitsemaan, ettei puoluekokouksessa mitään tästä asiasta sanottu ja että koko puolueen sanomalehdistö pannaan puhumaan osuuskauppain verotusasiasta, kun kokee verotuskysymyksen annetaan olla syrjässä. "Kuluttajain Lehti" olisi tehnyt suuren palveluksen, jos se olisi kirjoittanut koko verotusasiasta. Minä olen sitä mieltä, että tuskinpa tässä asiassa nyt päästään parempiin tuloksiin.

N o r d l u n d ehdotti puhevuorot rajoitettavaksi.

K e t o: Kun Bryggari provosoi tämän keskustelun, haluan vastata hänelle, että minähän olin pakotettu poistumaan aikaisemmin siitä ryhmän kokouksesta, jossa tämä asia oli esillä.

Neuvottelin poistuessani puheenjohtajan kanssa tästä asiasta *mahdollisesti ei minä minä paluustani kokoukseen* ja hän arveli, että *tämä asia tulisi vielä esille. Niin ei* *joutuisi silloin* *Silloin* kuitenkin tapahtunut, vaan tämä asia *poistettiin esille, kun* minä ja suuri joukko muitakin ryhmän jäseniä, jotka eivät tienneet, että tämä asia tulee esille, olivat poissa kokouksesta. Tämä on kuitenkin joka tapauksessa sivuseikka. Pääasialahan on kanta ja ryhmän kantaa on arvosteltava. Minun mielestäni ei tämä osuuskauppain verotusjuttu ole pieni asia. Se on ainakin Suomen osuuskauppaväelle, joka muodostaa 400,000 nousevan joukon, tärkeä asia. En taho keskustella asiallisesta puolesta, mutta siihen, kun Bryggari sanoi, että "Kuluttajain Lehti" ei ole käsitellyt muita verotuskysymyksiä, haluan vastata, että hän puhuu joko vasten parempaa tietoaan tai muuten vain. Jokaisen, joka on "Kuluttajain Lehteä" seurannut, pitäisi tietää, että lehti on puhunut muistakin verokysymyksistä. Se on julkaissut jatkuvasti sellaisia kirjoituksia, jotka ovat tätä asiaa valaisseet. Tämä asialahan koskee osuuskauppoja erikseen ja sen vuoksi on juuri tästä asiasta erikseen puhuttu. Minä toivoisin, että tämä asia toistaiseksi jätettäisiin ryhmän sisäiseksi asiaksi ja toivon, että ryhmässä löytyisi niin paljon hyvää tahtoa, että tässä asiassa voitaisiin keskinäisillä neuvotteluilla päästä jonkinlaiseen kompromissitulokseen. Tällä asteella on tästä asiasta vaikea keskustella neuvoston kokouksessa, koska ei ole alustajaa, joten on ennen aikaista siihen puuttua.

H e l o: Olen tässä kysymyksessä ollut hiukan epäilevällä kannalla, mutta se arvostelu, joka täällä on esitetty, että ryhmän kanta olisi vastoin sosialidemokratian periaatteita, ei pidä paikkaansa. Ehdotan, että puolueenuevosto lausuisi sellaisen mielipiteen, joka lopettaisi tämän riidan, nimittäin, että ryhmän menettely ei ole ollut vastoin sosialidemokratian periaatteita.

T a n n e r: Pyytäisin kysyä, suvaitsisiko ammattiyhdistysliik-
keemme sitä, että puolueenuevosto ottaisi määräysvallan ja sanoisi, että sen on asetettava sille ja sille kannalle. Jos täällä asetetaan vaikka minkälaisia ehtoja osuuskauppaväelle, niin se kuitenkin tulee ajamaan sellaisia asioita, jotka se oikeiksi havaitsi.

K e t o: Jos Helon ehdottama päätöslauselma täällä hyväksyttäisiin, niin sehän olisi taisteluhansikkaan heittämistä osuuskauppaväelle. Meiltähän silloin kielletäisiin arvosteluoikeus. Meidän puolustamme kantaamme sen mukaan, että meidän kantamme on todella oikeampi sosialidemokraattisen kannan mukaan. Minusta on sopimaton, että tällaista päätöslauselmaa täällä ehdotetaan, kun ei ole mitään alustusta, jossa olisi neuvoston jäsenille selvitetty, mitkä ovat sosialidemokraattisen verotuspolitiikan periaatteet.

Puhevuorot rajoitettiin.

S v e n t o r z ⁴/₅ s k i: Koska tämä asia näyttää olevan vielä keskeneräinen, niin minusta olisi parempi, että puolueenuevosto ei tekisi mitään päätöstä.

W i i k: En aio puhua itse asiasta, mutta kun Tanner mainitsi, että puolueenuevosto ei voisi antaa mitään ohjeita osuustoimintaväelle, niin huomautan, että se pitää paikkansa, jos puhutaan osuuskauppaväestä yleensä, mutta kaikkien tämän puolueen jäsenten, toimikootpa millä alalla tahansa, tulee noudattaa puolueen päätöksiä ja puolue voi päättää heidän politiikastaan valtiollisella alalla.

J. F. A a l t o: Sikälikuin kuulin Julkusen ehdotusta ja Helon lausuntoa, en luullut tarkoitettavan antaa osuuskauppaväelle erikoisia ohjeita. Kun täällä on esitetty lausuttavaksi, että ryhmän kanta tässä asiassa ei ole ollut puolueen periaatteiden vastainen, niin ei minun ymmärtääkseni olisi tarvinnut tästä asiasta kiivastua, eikä väittää sitä, että pyritäisiin osuuskauppaväen käsiä sitomaan. Lisäksi haluan huomauttaa, että oltakoonpa puolueen jäsenten ja osuuskauppaväen keskuudessa mitä mieltä tahansa, niin mielestäni pitäisi sittenkin voida tuollainen lausunto, että ryhmän kanta ei ole sosialidemokraattisten periaatteiden vastainen, hyväksyä. Mielestäni ei osuuskauppaväellä sentään ole syytä väittää sitä, vaikkakin voidaan olla eri mieltä siitä, kumpiko kanta on parempi.

S u o m i n e n: Minusta tuntuu siltä, että neuvosto ei nyt olisi valmis evästämään ryhmää tässä asiassa. Olisin sitä mieltä, että neuvoston olisi jäätävä odottamaan ryhmän toimintaa sen jälkeen, kun ryhmä on ottanut huomioon sekä osuustoimintaväen että veronmaksajain mielipiteen. Ellei eduskuntaryhmä voi löytää asiassa oikeata kantaa, voidaan sitä arvostella neuvoston seuraavassa kokouksessa.

T e r v o yhtyi Wilkin lausuntoon korostaen sitä, että osuuskauppaväki ja puolue ovat kaksi eri asiaa. Puhuja oli sitä mieltä, että mikään ei estäisi hyväksymästä Helon ehdottamaa päätöslauselmaa,

mutta ei halunnut omasta puolestaan nimenomaan vaatia sen hyväksymistä.

M o i s a l a: Minä yhdyin toveri Sventor^ozskin lausuntoon siinä, ettei asiasta tehtäisi kiinteätä päätöstä, koska asia on tahallisesti paisutettu liian suureksi molemmiin puolin. Ei ole tahdottu ymmärtää kummaltakaan puolelta, miten asiaan on suhtauduttava. Meidän täytyy ymmärtää, että jos olisi kysymys vain edistysmielisestä osuuskauppaliikkeestä, niin siinä tapauksessa asettaisimme ehdottomasti ja kiinteästi vereohelpotusten kannalle. Mutta tässä on samalla kysymys koko maata käsittävän osuuskauppaliikkeen verotuksesta ja silloin se on käsiteltävä samassa mielessä kuin yleis-työdyllisiä laitoksia käsitellään. Minun mielestäni tarvittaisiin vähän enemmän hyvää tahtoa ja vähemmän sarvia tätä asiaa käsiteltäessä ja on aivan välttämätöntä, että eduskuntaryhmä pääsee kunnollisempaan tulokseen tämän asian päätökseen menon aikana, kuin viime talvena. Sillä on tehty karhunpalvelus meidän puolueellemme, sillä kukapa työväenliikkeen mies ja nainen ei olisi ollut osuuskauppaliikkeessä jäsenenä. Tämä on siis sellainen kysymys, jota on tarkasti käsiteltävä. Uskallan vakuuttaa, että kaikkea sitä, mitä osuuskauppavaen taholtakin on tässä asiassa tehty, ei koko osuustoimintaväki hyväksy.

Keskustelun päätyttyä tähän, toimitettiin äänestys siitä, haluaako neuvosto lausua tässä kokouksessa mielipiteensä osuuskuntien verotuskysymyksestä. Äänestyksessä annattiin 15 ei-ääntä ja 2-1-ääntä, joten puolue-neuvosto katsoi, ettei asia nykyisessä vaiheessaan anna sen puolelta aihetta toimenpiteisiin.

Todettiin, että ryhmän toimintakertomus oli tullut sellaiseen hyväksytyksi.

Puhetta ryhtyi johtamaan Puolue-toimikunnan varapuheenjohtaja Väinö H u p l i.

11§.

Puolueen yleinen asema ja yleispoliittinen tilanne.

Kysymyksen alusti puoluesihteerin W i i k lausuen seuraavaa: Arvoisat toverit! Yhtenä tärkeänä piirteenä kaikkien Itä-Euroopan maiden kehityksessä sodan jälkeen on ollut luokkatietoisuuden herääminen talonpoikaisväestön keskuudessa. Venäjän vallankumouksen yhtenä pysyvänä tuloksena on oleva se seikka, että Venäjän talon-

poikaisväestö on päässyt tosiasiallisesti maansa omistajaksi. Reunavaltioissa esiintyy etupäässä talonpoikaisväestö kansallisen itsenäisyyssaatteen esitaistelijana. Teollisuuden edut viittaavat sitävastoin pikemmin itään päin. Varsinkin Puolan teollisuus kituu nykyään; maassa vallitsee suuri työttömyys, kun teollisuus ei saa riittävästi menekkiä tuotteilleen. Pinemmat reunavaltiot ovat verraten puhtaita agraarivaltioita. Suomessa muutos ei ole ollut yhtä jyrkkä kuin reunavaltioissa sen vuoksi, että meidän teollisuutemme ei ole koskaan ollut niin ehdottomasti riippuvainen Venäjän markkinoista ja maailmansodan jälkeen se on verraten helposti löytänyt uusia markkinoita muualta. Luokkavastakohdat talonpoikaisväestön ja työväestön välillä astuivat täällä jo ennen vallankumousta näkyviin. Valtiollista vaikutusvaltaa ei talonpojilla kuitenkaan ollut kuin vähäisen. Sen vuoksi, kun kansalaissodan jälkeen demokraattinen järjestys oli taällä luotava, syntyi luonnollisesti jonkinlaista yhteistoimintaa talonpoikain ja sosialidemokraattien välillä. Jotkut meikalaiset innostuivat siihen siinä määrin, että näkivät siinä ikuisen periaatteen, vaikka itse asiassa porvarillinen demokratia on meidän kannaltamme katsoen vain yksi taistelukenttä. Useat meikalaiset ovat siinä määrin takertuneet tuohon liittoutumisajatukseen, että ovat koettaneet pitkittää sitä yhteistoimintaa senkin jälkeen, kun sen edellytyksiä ei enää ole.

Talonpoikaisväestö on saavuttanut valtiollista valtaa ja epäilemättä talonpojat pysyvät demokraatteina, koska heidän luokkasetunsa sitä vaativat. Jotkut meikalaiset koettavat pelotella heitä fascismin vaaralla epäilemättä vakuuttaakseen heille, että heidän pitää pysyä lähellä sosialidemokraatteja ja vieroia oikeistoa. Ilmeistä on kuitenkin, ettei Suomessa mainitsemisen arvoista fascismin vaaraa ole, koska nämä harvalukuiset fascistit eivät uskalla ryhtyä kaappaukseen. Suomi ei ole Italia. Suomen talonpoikaisväestö on tottunut hallitsemaan, eikä se siitä luovu. Toista on taloudellisella alalla, jolla talonpoikaisväestö pikemmin on käyttänyt valtaansa nylkeäkseen muita kansanluokkia; mainittakoon esim. leipätullit sekä lait kotimaisen viljatuotannon turvaamisesta ja valtion viljavarastoista. Niin kauan kuin tällaista politiikkaa jatketaan, ei voine olla kysymystäkään, että ryhdyttäisiin yhteistoimintaan talonpoikia edustavien puolueiden kanssa. Ja niin kauan ei käsittääkseni myöskään voi tulla kysymykseen, että astuttaisiin hallitukseen, koska itse asiassa tässä maassa ei mitään hallitusta

voida muodostaa tai ei ainakaan ylläpitää ilman talonpoikia. Oli kyllä hyvä, että viime puoluekokouksessa hyväksyttiin tuo hallitukseen menoa koskeva päätöslauselma. Se kai vaikutti jossain määrin sielullisesti vapauttavasti niihin tovereihin, jotka ovat siihen asiaan liiaksi innostuneet, mutta, jos oli ajateltu, että siitä olisi käytännöllisiä tuloksia, niin siinä erehdyttiin. Porvarit eivät ota meikäläisiä mukaan hallitukseen, niin kauan kuin he voivat olla siellä yksin. Meidän velvollisuutemme on toimia niin, että kun me kerran astumme hallitukseen, niin me teemme sen hallitaksemme köyhälistön hyväksi. Jotta tämä kävisi mahdolliseksi, täytyisi meillä olla tosiasiallisesti valtaa ja sosialidemokratian valta perustuu luokkatietoisuuteen, vahvasti järjestyneeseen työväestöön. Tässä mielessä teki puoluekokous päätöksensä puolueen valistustyöstä.

Vaikka sanoin, että nykyään työväen ja talonpoikain pyrkimykset käyvät eri suuntiin, niin en kuitenkaan väitä, että niin tulee aina olemaan. Jos kerran myönnetään, että molemmat kansanluokat ovat välttämättömiä, niin tulee pyrkiä sovittamaan yhteen niiden etuja. Ellei se onnistu, niin se ei johdu asian laadusta, vaan omasta kykenemättömydestämme. Me emme saa kadentia talonpojilta sitä, että he saavat tuotteistaan hyvän hinnan, jos se tapahtuu rehellisellä tavalla. Eihän vaatetustyöläinenkään kadentanut suutarin palkankorotuksia. Se etujen yhdenmukaisuus, joka vallitsee teollisuustyöväestön eri ryhmien välillä, on ulotettava myöskin maanviljelijöihin. Suhteemme pienviljelijöiksi vapautettuihin torppareihin onkin nykyään kaikkein tärkeimpiä kysymyksiä. Siitä tulee kuitenkin täällä puhuttavaksi toisen asian yhteydessä. Erästä periaatteellisesta näkökohdasta tahdon kuitenkin nyt jo huomauttaa. Niin tärkeätä kuin onkin, että pienviljelijät saadaan pysymään puolueemme jäseninä ja kannattajina, niin tämä seikka ei saa himmentää puolueemme sosialistista luonnetta. Ilman teoreettista selvyyttä ei myöskään voida rakentaa vastaavaa käytännöllistä toimintaa, vaan tulee siitä naparoimista. Meidän pitää epäilemättä koettaa antaa pienviljelijöille mahdollisimman paljon välittömiä etuja, mutta lienee viisasta myöskin osoittaa pienviljelijöille, että vaikkakin joku toinen puolue lupaisi heille enemmän tällaisia etuja, niin ajan pitkästä ne kuitenkin hyötyvät enemmän siitä, että pysyvät yhteistoiminnassa sosialidemokraattisen puolueen kanssa. Jos ryhdyttäisiin lehmäkauppoihin pienviljelijäin kanssa sosialistisen vakaumuksemme kustannuksella, niin yhtenä seurauksena siitä voisi olla, että puolueen

työläisjäsenet alkaisivat hakea itselleen toista puoluetta. Olemme kansalaissodan jälkeen menettäneet paljon proletaarijäseniä ja yhtenä nykyajan tärkeänä kysymyksenä onkin juuri se, miten nuo jäsenet on voitettava takaisin. Kehitys tekee kyllä meillä vähitellen tämän tehtävän helpommaksi. Kommunistit ovat luvanneet liikaa ja joukot tuntevat pettymystä. Meidän pitää huolehtia siitä, ettei tuo pettymys mene niin pitkälle, että nuo joukot jättäytyvät kokonaan järjestötoiminnasta pois. Ne on saatava takaisin puolueeseemme. Se ei onnistu parjaamalla heidän kommunistista entisyyttään, vaan asiallisesti osoittamalla, että sosialidemokraatit kuitenkin parhaiten ajavat heidän etujaan. Tähän liittyy kolmas kysymys: Miten Suomen Ammattijärjestön tulevaisuus kaikille Suomen työläisille yhtenäisenä luokkataitelujärjestönä on saatava turvatuksi? Siitä on jo tässä kokouksessa puhuttukin. Minä en sano, miten ammatillinen liike on vallattava sosialidemokraateille, sillä me emme saa tehdä samaa virhettä kuin kommunistit. Ammattijärjestöllä on aina oleva erikoiset tehtävänsä, joihin puolue ei saa sekaantua. On puhuttu siitä, että "vanna vankka ammattiyhdistysväki" on vetäytynyt pois ammatillisista järjestöistä. Olkoon niinkin, mutta minä en anna paljon arvoa sellaisille, jotka eivät sen enempää kestä. Minä valitan, että tilanne on nyt sellainen, että meidän täytyy nostaa sama huuto, jonka Valpas nosti 25 vuotta sitten, nimittäin: "nuoriso mukaan". Toivon, että sitä mukaa, kuin puolueemme kehittyy enemmän luokkatietoiseksi, niin sitä mukaa nuorisokin saadaan mukaan. Varsinkin puolueen sanomalentimiehille tahdoin vielä sanoa, että ei riitä se, että ylimalkaan kehoitetaan liittymään ammatillisiin järjestöihin, vaan täytyy osoittaa, mitä ammatillisia järjestöjä kullakin paikkakunnalla on, mitä ne tarjoavat i.n.e. ja sitten kehoitus: "menkää." Luulen edelleenkin, että ainoa varma keino pulman ratkaisemiseksi on se, että sosialidemokratinen työväestö saadaan mahdollisimman lukuisasti liittymään ammatillisiin järjestöihin ja toimimaan niissä.

Ylipäänsä luulen, että meillä on nykyään hyviä edellytyksiä puolueen vastaiselle kehitykselle. Ammattijärjestön jakautuminen olisi ollut sellainen seikka, joka olisi synnyttänyt ikävän tilanteen sekä aatteellisessa että taloudellisessa suhteessa. Se onnettomuus on ainakin toistaiseksi vältetty. Hallituskysymys voisi olla toinen ikävä seikka. En ryhdy siitä puhumaan koko laajuudessaan, mutta käsittäkseni se voisi vaikuttaa puolueemme kehitykseen ikävästi, jos halli-

tukseen mentäisiin. Mutta, jos isänmaa on suuressa vaarassa, niin ehkä täytyy ryhtyä sitä pelastamaan siitä huolimatta, että puolueelle on siitä tilapäisesti vahinkoa. Sisäinen puolue-elämä on viime aikoina kehittynyt onnellisesti, niin että vakavampia erimielisyyksiä ei ole ollut. Voimme siis antautua kaikin voimin järjestötyöhön ja siihen onkin päähuomio kiinnitettävä. Tätä työtä on johdettava keskukselta käsin.

Mainittakoon, mitä puoluetolimikunta on tässä asiassa suunnitellut. On ajateltu, että julkaistaisiin järjestötoiminnan käsikirja. Sellaista ei vielä ole, vaikka siitä on puhuttu jo monta vuotta. On päätetty julkaista puolueen ohjelma, koska sitä on niin paljon muutettu viime vuosina ja siihen liitettäisiin yhtä ja toista muuta: puoluetilasto, valtiollisen ja yhteiskunnallisen tilaston tärkeimmät numerot, osoitteita y.m.s., mitä puolueen toimihenkilöt tarvitsevat jokapäiväisessä toiminnassaan. Mitä sitten puhujiin tulee, niin täytyy todeta, että meillä on aivan liian vähän puhujia. Valitettavasti on paljon tovereita, jotka voisivat esiintyä hyvin puhujina, mutta eivät viitsi. Piiritoimikuntien pitäisi panna toimeen puhujakursseja tai perustaa opintorenkaita puhujien kasvattamista varten. Olisi koottava nuoria henkilöitä, jotka suostuisivat perehtymään erinäisiin kirjoihin, panemaan kokoon esitelmia ja sitten esiintymään. Myönnän kyllä, että keskukselta käsin täytyy mahdollisuuksien mukaan auttaa. Tässä tarkoituksessa onkin ajateltu, että puoluetolimikunta julkaisisi jäsennyksiä, joihin liittyisi kirjallisuusluettelo; puoluetolimisto hankkisi puhujille tämän kirjallisuuden. Kun ylipäänsä vaaditaan, että runonlausujan, laulaajan tai kenen esiintyvän hyvänsä, täytyy ensin esitykseensä valmistautua, niin kyllä sitä täytyy vaatia myös puhujalta. Me emme tule enää toimeen vanha-aikaisilla agitatsioonipuheilla, joissa esitetään kaikkea maan ja taivaan välillä. - Sitten graafillisista esityksistä muutama sana. Epäilemättä jokainen puhuja on huomannut, miten tarpeellista on, että voidaan jotain kuulijoille näyttää. Jos puhutaan esim. tullikysymyksestä, niin eihän tavallinen ihminen jaksakaan seurata, mutta jos voidaan näyttää jotain havainnollisesti, niin heti yleisö asian paremmin ymmärtää. (Tämän jälkeen alustaja selvitti eri apuvälineiden, kuten graafillisten kuvioiden, havaintotaulujen, varjokuvien, elävienkuvien, radion y.m. merkitystä työväenjärjestöjen valistustoiminnassa.) - Tässä yhteydessä

mainittakoon, että sosialistista kirjallisuutta meillä levitetään aivan liian vähän. Olisi päästävä siihen, että joka kokouksessa ja joka iltamassa olisi pöytä, jolla on sosialistista kirjallisuutta yleisön saatavissa. Myöskin olisi pyrittävä siihen, että työväentalot saataisiin vähän kauniimpaan kuntoon. Useat talot eivät nykyään ole lainkaan tyydyttävässä kunnossa. Kun välttämättömät korjaukset on tehty, niin pitäisi saada niiden sisustus hiukan enemmän taiteelliseksi. Työväenkirjakaupat olisi saatava levittämään arvokkaita taidejäljennöksiä ja joku arkkitehti piirtämään taiteellisia huonekaluja.

Olisi vielä paljon aloja, joilla voitaisiin toimia. Yksi sellainen on toiminta lasten keskuudessa. Kunnallisella alalla on niinikään paljon jäänyt tekemättä siitä syystä, ettei ole riittävästi annettu meikäläisille valtuustojen jäsenille neuvoja ja ohjeita. Kun ulkomailla matkustelee, niin huomaa esim., miten kaikkialla on työväen viljelemiä sunnuntaipalstoja, jotka ovat hyödyksi monessakin suhteessa.

Ei pidä pelätä, eikä toivoakaan, että puoluetolimikunta tahtoisi yhdeksi kertaa ryhtyä kaikkeen tähän. Olen tahtonut ainoastaan osoittaa, miten laaja toiminta-ala meillä on. Me emme saa kangistua kaavoihin, sillä elämä tuo mukanaan uusia vaatimuksia ja meidän tulee koettaa niitä täyttää.

H u p l i: En voi olla julkilausumatta kiitostani puoluesihteerille siitä esityksestä, jonka hän on täällä puolueen neuvoston jäsenille ja kokouksen muille osanottajille pitänyt. Siltä käy ilmi, että meiltä ei puutu suuria eikä pieniä kysymyksiä, kun vain jaksamme niitä suorittaa.

L a i t i n e n: Täällä oli kysymys hallitukseen menosta. Meidän kai täytyy ottaa uusi kanta tässä asiassa. Jos me aina olemme sivustakatsojina, niin sillä ei asia ole autettu. Joukoissa on kuitenkin se ajatus, että täytyy ryhtyä näyttämään, mihin me kykenemme. Porvaritkin sanovat, että kyllähän sosialidemokraatit ovat aika poikia huutamaan, mutta eivät kykene mitään tekemään, eivät uskalla mennä hallitukseen. Täytyy näyttää, että uskalletaan astua hallitukseen. Vaikka siellä ei muuta tehtäisikään, niin voivathan meidän miehemme mennä hallitukseen päästämään vuoden 1918 asioista vankiloissa olevat vapaiksi. Kannatan hallitukseen menoa, sillä syrjässä oleminen ei auta enempää poliittisella kuin ammatillisellakaan alalla.

J. F. A a l t o: Mitä yleispoliittiseen tilanteeseen ja ryhmän

suhtautumiseen eduskunnassa tulee, hallituksen arvostelemisesta ja sen kimppuun hyökkäämisestä, niin ei mielestäni voida ottaa ratkaistavaksi sitä, kaatuuko hallitus, vai jääkö se pystyyn. Ratkaisevaa ei ole sekään, toivottaisiinko nykyisen hallituksen jäävän joulukuuhun asti, vaan se, millä menettelyllä me itseämme parlamentin hyödyttämme. Jos siis on asioita, jotka vaativat sosialidemokraattien puolelta voimakasta esiintymistä, niin ei näitä asioita ole päätettävä siinä valossa, että ne mahdollisesti kaatavat hallituksen. Eikä mielestäni ole mitään syytä asettua sille kannalle, että nyt olisi menettelytapaa muutettava sen perusteella, että jos me kaadamme hallituksen, meidän itsemme on sinne mentävä. Minun mielestäni ei tämä saa asiaa ratkaista. Jos asiat vaativat, niin me esiinnyimme ja sillä tavalla, mikä on meidän puolueellemme eduksi, huolimatta siitä, kaatuuko hallitus. Kulloinkin vallitseva tilanne määrätköön, otammeko osaa hallitukseen, vai emme. Muotikysymyksiä ei saa ottaa hallitukseen menoa, vaan on se otettava yksinomaan käytännöllisten tulosten kannalta. Pääasiassa minä voin yhtyä puoluesihteerin lausuntoon juuri näissä näkökohdissa, jotka on otettava huomioon hallitukseen menoa ajateltaessa ja yleensä taktiikkaamme ja politiikkaamme määrittäessä.

Kokous keskeytettiin klo 12 päivällä. Klo 1 j.p.p. oli kokouksen osanottajille puoluetoimikunnan puolesta järjestetty autoretki Vallilan ja Käpylän uusien esikaupunkien uudisrakennuksiin tutustumista varten.

Kokousta jatkettiin klo 2,40 j.p.p.

Puhetta johti Rieti I t k o n e n.

H u o t a r i: Eduskuntaryhmän suhtautuminen hallitukseen meidän ei ole mikään vähäinen kysymys, vaan sietäisi siitä täällä lausua jotakin asiallista, että ryhmällä olisi edes tiedossa jonkinlaisia suuntaviivoja. Mielestäni sellainen menettelytapa nykyiseen hallitukseen nähden, että jaataisiin odottamaan, eikä mitään vaatimuksia esitettäisi sen vuoksi, että pelättäisiin hallituksen kaatuvan, ei olisi paikallaan. Jos asetutaan sille kannalle, että tätä hallitusta kaikin keinoin koetetaan pitää pystyssä ensi vaaleihin asti, niin tietää se sitä, ettei sitä vastaan saa tehdä sellaisia hyökkäyksiä m.m. välikysymysten muodossa, että hallitus saisi epäluottamuslauseen. Jos tälle kannalle asetutaan, niin mielestäni silloin jäte-

tään käyttämättä ne aseet, jotka puolueella ilmeisesti on tätä hallituskokoomusta ja sitä kannattavia puolueita vastaan. Mielestäni on ennemmin valittava se vaihtoehto, että riippumatta siitä, kuinka pitkäksi nykyisen hallituksen aika tulee, on tehtävä kaikkia mahdollisia hyökkäyksiä, käytävä sen kimppuun kaikissa niissä kysymyksissä, joissa todella voidaan hyökätä ja aiheita ei suinkaan puutu. Niitä on tämänkin kesän aikana keraantunut koko suuri joukko. Jos puolue ja eduskuntaryhmä jättävät käyttämättä tällaiset valtit, jotka niiden käsissä nyt ovat, niin minä luulen, että vaaleissa tulee siitä puolueelle enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Tästä menettelystä saattaa kyllä olla se seuraus, että puolue joutuu hallituskysymyksen eteen vähän toisenlaisessa tilanteessa kuin aikaisemmin sen vuoksi, että nythän puolueella ja eduskuntaryhmällä on vapaat kädet ottaa osaa hallituksen muodostamiseen. Se kuitenkin saisi jäädä niiden elinten ratkaistavaksi, joille puoluekokous on tällaisen ratkaisuvallan antanut. Kaikkein huonoin tulos olisi mielestäni se, että hallitus kaadettaisiin, mutta sitten tyydyttäisiin virkamieshallitukseen. Siitä olisi ilmeisesti se seuraus, että ne puolueet, jotka nyt ovat hallituksessa, voisivat käyttää tämän ajan hyväkseen ja olisivat vaalien aikana paljon edullisemmassa asemassa. En katso voivani suositella sellaista menettelyä, joka joutaisi virkamieshallituksen muodostamiseen, vaan olisi käytettävä niitä hyödyllisiä aseita, joita on käytettävissä hallitusta vastaan ja sitten vasta, jos hallitus kaatuu, otetaan tämä asia ratkaistavaksi. Ehdotti puolueuueuvoston hyväksyttäväksi seuraavan päätöslauselman:

"Ryhmä pitääköön huolen siitä, että nykyisen hallituksen laiminlyöntejä ja vahingollista toimintaa arvostellaan riippumatta hallituksen kaatumismahdollisuudesta. Jos hallitus sen johdosta kaatuu, ottaa puolueuueuvosto eduskuntaryhmän kanssa asian erikseen ratkaistavakseen."

Rajoitettiin puhevuorot ja puheaika 3 minuutiksi.

S v e t o r z e t s k i ilmoitti luopuvansa puhevuorostaan, koska ei voinut niin lyhyessä ajassa asiasta mielipidettään lausua.

J u l k u n e n: Minun mielestäni on tämä sellainen kysymys, ettei sitä voida tässä kokouksessa perusteellisesti järjestää. Eduskuntaryhmän ja puoluetoimikunnan olisi pitänyt tämä perusteellisemmin alustaa ja silloin vasta olisi siitä voitu täällä tehdä päätös.

Ehdottaisin sen vuoksi, että tämä kysymys lykättäisiin neuvoston seuraavaan kokoukseen.

H e l o: Kysymys ei ole niin yksinkertainen. Eduskuntaryhmässä oltiin aluksi sitä mieltä, että hallitusta on koetettava tukea, mutta, kun ruvettiin keskustelemaan, niin huomattiin, että se on vaarallista vaalien vuoksi. Sen vuoksi lähetettiin asia takaisin valmistusvaliokuntaan, mutta valiokunta ei ole saanut esitystään vielä valmiiksi. Täällä ei tästä voida saada mitään päätöstä, vaan on asia jätettävä eduskuntaryhmän ja puoluetöimikunnan harkittavaksi. Tässä on kaksi tärkeää kysymystä. Ensiksi, ettei saa jättää käyttämättä tilaisuutta hyväkseen hallituksen moittimiseksi ja toiseksi, ettei turhanpäiten mennä hallitusta kaatamaan. Nyt on kysymys siitä, kumpi on tärkeämpi. Minusta on tärkeämpää se, ettei jätetä käyttämättä niitä aseita, joita meillä tarjoutuu hallituksen kaatamisessa. Hauskaa olisi kuulla puoluepuoleuvoston jäseniltä, mikä on heidän mielipiteensä tästä asiasta, mutta, kuten jo mainitsin, ei tästä voida nyt täällä mitään päätöstä tehdä ja olen sen vuoksi sitä mieltä, että asia täytyy jättää eduskuntaryhmän ja puoluetöimikunnan harkittavaksi.

A r o m a: Pyysin puhepuoleuvoron lausuakseni sitä samaa kuin Huotarikin, nimittäin, että me emme saa jättää käyttämättä kaikkia niitä tilaisuuksia, mitä meillä tarjoutuu. Niitä on käytettävä hyväksi senkin vuoksi, että meillä parhaillaan suunnitellaan vaaliagitatsioonin järjestämistä. Virkamieshallituksen varaan ei maata myöskään pidä jättää.

K e t o: Minä yhdyn Julkusen käsitykseen siitä, miten asia on valmistettava. Asia kuuluu lähinnä ryhmälle. Ei puoluepuoleuvosto voi ottaa tällaista asiaa käsitelläkseen, jos pidetään kiinni oikeasta työjärjestyksestä. Ryhmän asiana on tällaisten asiain pohtiminen ja sitten hankkia puolue-elinten suostumus. Kuten toiv. Helo mainitsi, on tämä asia valmistusvaliokunnassa. Kun tämä asia on tänne kuitenkin tuotu, niin olisi ollut toivottavaa, että puoluesihteerin alustuksessa juuri tästä kysymyksestä, joka on oleellisin, olisi enemmän puhuttu, kuin ne pari lausetta, joilla puoluesihteerin tämän asian sivuutti. Tilannehan ei ole todella sellainen, että isänmaa olisi vaarassa, jotta sen vuoksi olisi hallitukseen mentävä, vaikka luulenkin,

että fascismin vaara on kyllä suurempi, kuin miltä julkisuudessa näyttää. Mutta, vaikka nyt tilanne onkin tällainen, ettei hallitukseen menoa pidetä mahdollisena, niin tilanne saattaa kuitenkin muodostua sellaiseksikin, että se mahdollisuus tulee harkittavaksi. Hallituksen arvostelussakin täytyy meidän tietää, mitä tulee sen jälkeen, kun kaadamme hallituksen. Selvää on, että meidän puolueemme menestyksen kannalta olisi sangen haitallista, jos saisimme virkamieshallituksen. Minä luulen, että arvosteluakin voidaan suorittaa sellaisessa muodossa, ettei se kaada hallitusta. Tämä kaikki olisi kuitenkin ryhmässä pohdittava, ennenkuin neuvosto siitä päättää.

K u u s i s t o: Luulen, että hallitukseen meno ei yleensä näytä puolueen jäsenten keskuudessa niin toivottomalta, kuin puoluesihteerin esitti. Kyllä pitkäaikainen oppositioonissakin olo on kiu-sallista. Luulen, etteivät puolueen jäsenet lainkaan ahdistaisi hallitusta, vaikka sosialidemokraatit hallitukseen menisivätkin, sillä puolueemme jäsenistö ei odota hallitukseltamme mahdottomia. **J. F. A a l t o:** Minä pyysin puhepuoleuvoron pääasiassa Huotarin lausunnon johdosta ja huomautan lyhyesti, että hänen lausuntonsa alku ja loppu ovat ristiriidassa keskenään. Jos otetaan se kanta, jota Huotari alussa suositteli, nimittäin, että on tehtävä m.m. valikysymyksiä. Minun käsittäakseni on kaikkein todennäköisintä, että juuri silloin muodostuu virkamieshallitus. Minä olen kyllä sitä mieltä, niinkuin monet muut jo ovat lausuneet, ettei ole pyrittävä tarpeettomasti hallitusta kaatamaan, mutta on otettava se kanta, että käytetään kaikki valtiit ja otettava se siinäkin tapauksessa, että hallitus kaatuisi. Mitä tulee sosialidemokraattien hallitukseen osanottamiseen, niin siinä olen sitä mieltä, että jos sosialistinen hallitus muodostetaan syysistuntokaudella ja jos se yrittää jotain tehdä, niin se helmikuussa kukistuu. Ainoa mahdollisuus, jolloin sosialidemokraatit voisivat pitemmän ajan yrittää hallituksessa jotain aikaansaada, on se, että ne pääsivät hallitukseen vähän ennen kuin joulun jälkeen kokoontuvat valtiopäivät hajaantuvat. Kysymys siitä, otetaako hallitukseen osaa, vai ei, on jätettävä käsiteltäväksi sen tilanteen mukaan, joka silloin vallitsee. Tällä kertaa ei puoluepuoleuvosto voi antaa ryhmälle erikoisia ohjeita. Korkeintaan voi se lausua sellaisen kehoituksen, että ryhmä käyttää parhaan ymmärryksenä mukaan kaikki ne valtiit, joilla voidaan puolueen auktoriteettia kohottaa ja valitsijain

huomiota kiinnittää.

L a i t i n e n: Minun mielestäni on hallitukseen otettava osaa. Olisi toivottavaa, että muodostettaisiin kokonaan sosialidemokraattinen hallitus. Nyt sosialidemokraattiset jäsenet ovat tässä asiassa pelänneet niin kovasti, että ovat siinä suhteessa olleet suorastaan jäniksiä. Ryhmän ja puoluetoimikunnan harjoittavaksi jääköön, minkälaiseen hallituskokoomukseen ryhmä menee.

Keskustelun päätyttyä tähän, ryhdyttiin äänestämään **H u o t a r i n** tekemästä ehdotuksesta. Äänestyksessä antoivat äänensä ehdotuksen puolesta: Laitinen, Suominen, Ahlfors, Marttila, Sinervä, Laine, Kantola, Moisala, Herrala, Sventorzetski, Puitinen ja Huotari. Ehdotusta vastustivat: Nordlund, Julkunen, ~~xxxx~~ Paavilainen, Valta, Wiik, Itkonen, Hupli ja Helo. Puolue-neuvosto päätti siis 12 äänellä 8 ääntä vastaan hyväksyä Huotarin ehdotuksen.

124.

Puoluelehdistön merkitys ja tehtävät sekä TST:n uudelleenjärjestely.

Väinö **H u p l i** esitti kirjallisen alustuksen puoluelehdistön merkityksestä ja tehtävistä (Liite n:o 3). Tämän kysymyksen yhteydessä päätettiin ottaa myöskin käsiteltäväksi esitys Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston uudelleenjärjestelystä, joka oli monistettuna jaettu puolue-neuvoston jäsenille (Liite n:o 4).

R Asiasta keskusteltaessa lausui

R a i l o: Meistä sanomalehtimiehistä on erittäin hauskaa, että puolueen sanomalehdistön merkitykseen ja toimitustapaan kiinnitetään huomiota. Olemmehan tavallisesti siinä asemassa, että saamme kertoa kaiken sen, mitä toiset sanovat tai tekevät. En tahdo lähteä yksityiskohtaisemmin tarkastamaan Huplin tekemiä ehdotuksia. Minusta jäisi tämä kysymys kuitenkin hiukan keskenraaisesti alustetuksi, jollen hiukan jatkaisi. Me lehtimiehet tiedämme ja osaisimme luetella koko joukon tehtäviä, jotka olisi lehdessä suoritettava sekä miten ne olisi suoritettava, mutta me opimme myöskin tuntemaan ne rajoitukset, jotka siinä suhteessa ovat. Olemme tutustuneet myöskin ulkomaisiin lehtiin ja nähneet, mitä niissä sanotaan ja miten sanotaan. Olemme tutustuneet lehtiin, joita suorastaan ihastuksella katselee, mutta kun kuulemme, että jossain englantilaisessa uutislehdessä saattaa

olla satoja uutisten hankkijoita ja esim. kokonaista 28 toimittussihteeria, jotka erikoisen kouluutuksen käyneinä tarkastavat näiden uutisten hankkijain työn ja kun kuulemme, että jokainen uutinen käy ainakin kolmen käden läpi, niin emme ihmettele, jos otsikot ovatkin suorastaan taideteoksia. Jos vertaamme tätä omiin oloihimme, joissa esim. maaseutulehdissä on kaksi kolme toimittajaa, jotka hoitavat kaiken, niin onhan siinä suuri ero. Keskuksesta on gangen vaikea avustaa lehtiä, kun ei voida laatia joka lehteä varten eri uutisia. Ja jokaista lehteä varten täytyy olla eri uutisia. Kaikki nämä ovat rajoituksia, jotka estävät keskuksen avun. Lehden täytyy olla persoonallisesti hoidettu. Taiteileminen tällaisissa asioissa vaatii ehdottomasti aikaa ja sitähän meillä ei ole. Täällä puhuttiin laveasti siitä, kuinka toimittajien pitäisi olla ottamassa selvää kaupunkityöläisten ja maaseututyöläisten elämästä ja siten tehdä lehti mallikelpoiseksi. Tämä voi kyllä olla ihanteena, mutta edellytyksiä siihen ei meillä toistaiseksi ole. Hupli kiinnitti huomiota myöskin lehtimiesten taloudelliseen asemaan. Niinkauan, kuin sanomalehtitointo pidetään meillä jonkinlaisena portaana parempaan toimeen, ilman että kiinnitetään vakavampaa huomiota sanomalehtimiesten kasvatukseen ja kehitykseen, ei meillä voi odottaa kasvavan sellaista sanomalehtimieskuntaa, joka voisi tehdä lehden siksi, joksi se voitaisiin tällaisten edellytysten vallitessa tehdä. Lehtimiehet ihastuisivat suuresti, jos puoluetoimikunnan ja puolue-neuvoston jäsenet ottaisivat sydämenasiakseen ennen kaikkea toimittajain taloudellisen aseman ja että myöskin luotaisiin mahdollisuuksia lehtimiesten kehitykselle senkin jälkeen, kun ne ovat tälle alalle antautuneet. Nyt on jäätävä siihen, mihin kerran on jääty. Mitään mahdollisuuksia lisäkehitykseen lukuunottamatta sitä, minkä käytännöllisessä työssä saa, ei ole tarjolla.

K i v i s a l o ehdotti, että Huplin alustus lähetettäisiin kaikille puolueemme lehtiyhtiöille, sanomalehtien toimituksille, piiritoimikunnille ja Puolue-neuvoston jäsenille.

N o r d l u n d: Alustuksessa oli paljon tärkeitä ja huomioon otettavia seikkoja. Hyvin paljon sellaisia näkökohtia, joita meikäläiset sanomalehtimiehet käytännössä jo ovat soveltaneet, mutta myöskin paljon sellaista, mikä viime aikoina on unohtettu. Mielestäni oli mahdotonta aivan yksityiskohtaisesti näin suullisesti esitetyn alustuksen perusteella saada kaikkia kohtia muistiinsa. Sen vuoksi

ajattelen, että mahtoi kohan alustajan tarkoituksaan olla, että neuvoston pitäisi tehdä mitään päätöstä. Kannattaisin sitä ajatusta, jonka Kivisalo lausui, että nämä teesit monistettaisiin ja toimitettaisiin puoluetoimikunnan toimesta neuvoston jäsenille, piiritoimikunnille, lentiyhtiöitten johtokunnille ja sanomalehtien toimituksille. Silloin ne tulisivat niiden henkilöiden tietoon, jotka lähemmin joutuvat näiden asioiden kanssa tekemisiin. Mielestäni ei olisi suotavaa, jos tästä pyritäisiin tekemään minkäänlaista päätöstä. On luonnollisesti inhimillistä, että toimittaja Railo otti tästä alustuksesta juuri sen kohdan, joka koski heidän palkkauskysymystään. En sitä ihmettele, enkä moiti. Me muut ehkä kiinnitämme enemmän huomiota tähän velvoituspuoleen.

J.F. A a l t o: Ei minullakaan ole alustuksessa mainittuja huomautuksia vastaan mitään. Kaikki ovat varteenotettavia, joskaan läheskään kaikkia ei voida käytännöllisistä syistä toteuttaa muualla kuin pää-äänenkannattajassa. Niin on laita esim. kuvitukseen nähden. Pienemmät lehdet eivät voi sitä toteuttaa kalliiden hintojen tähden. Yleensäkin voin pääasiassa yhtyä niihin ajatuksiin. Mutta erittäin tärkeätä on, että myöskin taloudelliseen puoleen kiinnitetään huomiota. Lopuksi tehostaisin sitä, että puoluetoimikunta panisi toimeen Kivisalon ehdotuksen.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin Kivisalon tekemä ehdotus.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston uudelleenjärjestelystä hyväksyttiin Puoluetoimikunnan ehdotus, jonka mukaan Puoluetoimikunta valtuutettiin toimimaan Tietotoimiston uudistamiseksi pääasiassa alustuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti neuvoteltuaan asiasta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta lehtien kustannusliikkeiden tai niiden liiton kanssa.

139.

Maatalousohjelman tarkistaminen ja suhde maalaisväestöön.

Kysymyksestä esitti metsäneuvos Mauno P e k k a l a kirjallisen alustuksen (Liite n:o 5).

Asiasta keskusteltaessa lausui

K e t o: Minusta tuo alustajan esitys on kyllä paikallaan. Täytyy myöntää, että ohjelma ei alussakaan täyttänyt kaikkia vaatimuksia ja että kehitys nyt on kulkenut tämän ohjelman ohi. Minusta on tärkeätä saada puolueellemme sellainen maatalousohjelma, jolla voidaan pienviljelijäväestö saada puolueeseen. Kaikkialla on tullut tunnustetuksi, että sosialidemokratian

päämäärä voidaan toteuttaa vain siten, että pienviljelijät saadaan mukaan. Tämä on tosin tunnustettu, mutta käytännössä sitä on vaikea sovittaa. Olen huomannut, että meillä on melkoisesti tehtävää, jotta saataisiin yhtenäinen talouspoliittinen katsomus tässä suhteessa vallalle. Olen joutunut tutustumaan Itävallan sosialidemokraattisen puolueen ohjelmaan ja olen huomannut, että siellä tässä ohjelmassa on useita sellaisia kohtia, jotka sietää ottaa meilläkin harkinnan alaisiksi. Ennen kaikkea Itävallassa herättää huomiota, että siellä toiselta puolen koetetaan tyydyttää pienviljelijäväestön etuja ja toiselta puolen saada pienviljelijäin ja teollisuustyöläisten vastakkaiset edut sopuun. Siinä on yksi kohta, joka meillä ehdottomasti vaatii tarkistusta. Näinollen minä siis kannattaisin puoluetoimikunnan ehdotusta tällaisen komitean asettamisesta. Mutta se kokoonpano, jonka puoluetoimikunta toimintakertomuksessaan komitealle ehdottaa, ei minua oikein tyydytä. Siinä on kyllä riittävästi edustettuna maatalous- ja pienviljelijäkokemusta ja siltä osaltaan se on hyvä, mutta siinä ei ole tarpeellisessa määrässä edustettuna kaupunkilaissäestön ja kuluttajäväestön näkökohtia, jotka pitäisi tulla näkyviin, jotta saataisiin kumpaistenkin eturymien näkökohdat huomioon otetuiksi. Siinä siis sietäisi olla edustettuna myöskin sosialistinen kansantaloudellinen sivistys. Ehdotan sen vuoksi, että nämä näkökohdat otettaisiin huomioon.

M y l l y m ä k i: Minä puolestani yhdyin alustajan lausumiin ajatuksiin, mutta, mitä komitean kokoonpanoon tulee, niin haluan kannattaa Kedon tekemää ehdotusta. Ehdotettu komitea näyttää liian yksipuoliselta. Siinä ei ole otettu huomioon niitä seikkoja, joista Keto mainitsi. Jos kävisi laatuun jättää komitean valitseminen tällä kertaa, niin siitä olisi apua. Komitean yhdeksi jäseneksi on ehdotettu Setälää. Kuitenkin tiedämme, että Setälä verraten vähän on tähän kysymykseen perehtynyt. Sen sijaan on meillä monivuotinen kansanedustaja Otto Marttila, joka itse on käytännöllinen pienviljelijä. Hän voi mielestäni edustaa paljon paremmin pienviljelijäväestöä.

H u p l i: Puoluetoimikunta on katsonut tämän asian kiireelliseksi siltä syystä, että olisi vuoden vaihteeseen saatava uusi ohjelma, koska on tarkoituksena käyttää tätä ohjelmaa vaalitaistelussa. Jos täällä on tovereita, joilla on eri mielipiteitä komitean kokoonpanoon nähden, niin he voivat jättää puoluetoimikunnalle uusia

ehdotuksia komitean kokoonpanosta. Ehdotan, että puoluetoimikunta saisi valtuuden lopullisesti valita komitean.

P e n s a s: Yhdyn alustajan esittämiin mielipiteisiin, mutta komitean kokoonpanoon näiden olen eri mieltä puoluetoimikunnan kanssa. Komitean kokoonpanossa on jätetty kokonaan huomioon ottamatta laaja Karjalan alue, jota ehdotetut komitean jäsenet eivät tunne. Sen tähden ehdotan, että komitean yhdeksi jäseneksi tulisi A. Lehtikainen.

L e h t o n e n: Myllymäen puhevuoron johdosta haluan huomauttaa, että meillä on se käsitys, että Setälä on pienviljelijä- ja maanviljelyskysymyksestä selvillä. Hän on monta vuotta näitä kysymyksiä tutkinut.

H e l o: Mitä ehdotukseen komitean kokoonpanosta tulee, niin siinä on kyllä se virhe, josta Keto huomautti. Myöskin näkyy siinä tulleen toinenkin epäkohta, nimittäin, että komiteaan ajatellut henkilöt tulisivat valituksi samoilta seuduilta. Kannatan Kedon ehdotusta.

L a i t i n e n: Kannatan Myllymäen ehdotusta, että Setälän tilalle valitaan Marttila.

Hyväksyttiin Puoluetoimikunnan ehdotus komitean asettamisesta. Komitean lopullisesta kokoonpanosta päättäminen jätettiin Puoluetoimikunnan tehtäväksi.

14§.

Jäsenhankintaviikon järjestäminen.

Järjestösihteeri S a l l i l a ilmoitti, että puoluetoimikunta on nojautuen viime puoluekokouksen päätökseen päättänyt järjestää tulevan lokakuun 16-24 päivien välisenä aikana erityisen jäsenhankintaviikon sekä esitti lähemmin niitä suunnitelmia, joiden toteuttamiseksi puoluetoimikunta on ryhtynyt toimenpiteisiin (liite n:o 6.)

Puoluetoimikunnan toimenpiteet asiassa hyväksyttiin.

15§.

Veronmaksajain kokousten järjestäminen.

Järjestösihteeri S a l l i l a ilmoitti, että puoluetoimikunta on päättänyt järjestää tulevan lokakuun 17 p:nä kaikkialla maassa kunnittain köyhien veronmaksajain kokouksia, joiden tarkoituksena tulee lähinnä olemaan vaikuttaa maaherrojen päätöksiin maatalouskiinteistöjen veroperusteista sekä selvittää lähemmin sitä ainehistoa, jota puoluetoimikunta on tähän tarkoitukseen hankkinut (liite n:o 7.)

Puoluetoimikunnan toimenpiteet hyväksyttiin.

16§.

Varustautuminen seuraaviin eduskuntavaaleihin.

Kysymyksen alusti puoluesihtööri W i i k lausuen seuraavaa:

Tulevien eduskuntavaalien merkitys tulee olemaan erittäin suuri, koska on paljon tärkeitä asioita. Ne kysymykset, jotka tulevat olemaan etualalla vaaliagitatsioonis, tulevat käsittääkseni olemaan seuraavat: Ensiksikin verotuskysymykset. Ne ovat meidän kannaltamme katsoen erittäin kiitolliset. Tulee puhuttavaksi luonnottomasta suhteesta välillisten ja välittömien verojen välillä, kunnallisverotuksesta, joka yhä edelleen perustuu vääraan periaatteeseen ja uudesta säädettävästä tullitaksasta. Toinen kysymys on sitten pienviljelijäin asema. Toiselta puolen tulee puhuttavaksi porvaripuolueiden toimenpiteistä, kuten viljatulleista, laista kotimaisen viljatuotannon edistämiseksi ja valtion viljavaroistosta. Toiselta puolen on tietenkin osoitettava, mitä me olemme tehneet ja koettaneet tehdä. Kolmanneksi on sotilaskysymys. Valittavasti ei meillä ole siinä suhteessa mitään ohjelmaa. Meidän täytyy rajoittaa hyökkäämään muita puolueita vastaan osoittamalla, miten liiallisia myönnetty määrärahat ovat olleet. Varsinkin laivastokysymys on erittäin kiitollinen. Neljänneksi sosiaalivakuutus, joka on erittäin kiitollinen sen vuoksi, että meillä ei sosiaalivakuutusta vielä ole. Ainoastaan tapaturmavakuutus. Minun mielestäni olisi puoluetoimikunnan julkaistava vaalikirjasia näistä neljästä suuresta kysymyksestä ja voin tässä jo mainita, että *jotkut* piiritoimikunnat ovat olleet sitä mieltä, että puoluetoimikunnan ei pitäisi kustantaa laajempaa kirjallisuutta, vaan että piiritoimikunnat tekisivät sen. Minä en tahdo vastustaa sellaistaakaan vaaliagitatsioonia, jos siitä on hyötyä. Lopuksi voi olla hyvä osoittaa, mitä puolueemme on tähänsaakka saanut aikaan. Minulla on tässä Turun puoluekokouksen hyväksymä puolueohjelma. Olen tähän merkinnyt sinisellä ne kohdat, jotka on saatu jo toteutetuiksi. Enemmän kuin puolet on jo saatu toteutetuksi ja ne kohdat, jotka ovat vielä toteuttamatta, ovat sellaisia, että ne vaativat suuria taloudellisia uhrauksia.

Puhetta ryhtyi johtamaan Väinö H u p l i.

Alustuksen johdosta keskusteltaessa lausui

K i v i s a l o: Ei tarkoitus ollut ehdottomasti se, ettei puoluetoimikunta saisi vaalikirjasia julkaista. Tarkoitus on se, ettei sitä pidetä niin tärkeänä, kuin on ajateltu. Sen sijaan pitäisi pääpaino

kohdistaa puoluelehtiin. Miksi piiritoimikunta oli sitä mieltä, että puolueen vaalikirjasia ei ole tarpeen levittää, johtuu siitä, että kokemus on osoittanut, että nämä kirjaset eivät ole tuottaneet mitään hyötyä, vaan on niitä vaalien jälkeen aina löydetty aivan aukaisematta ja käyttämättä. Syy on ollut se, että ne ovat tulleet liian myöhään. Toinen seikka on se, että niissä ei voida sanoa mitään sellaista, jota ei lehdissä sanottaisi moneen kertaan, joten tällaiset lentokirjaset jäisivät osittain lukematta. Mitä tulee vaalipiirien lentokirjasiin, niin ei tarkoitus ollut, että piirit julkaisivat monta vaalikirjasta, vaan yhden ainoan. Raha-asioista tahtoisin huomauttaa, että olisi hyvä, jos vaalit saatettiin niin käydyiksi, ettei tulisi lisäveroa, vaan että puolue kärsisi tappion tällä kertaa, mutta puolue-toimikunta laatisi puoluekokoukselle esityksen puoleveron korottamisesta niin, että vastaisia vaaleja varten voitaisiin varata varoja.

H u p l i: Tällä kertaa, kun vaaleihin on vielä pitkä aika, on ymmärtääkseni tärkeätä kiinnittää päähuomio niihin seikkoihin, jotka on nyt jo huomioon otettava. Varsinainen vaalagitatsiooni ja juoksevat tehtävät eivät esiinny vielä, joten ne ehdimme ensi kokouksessa käsitellä. Se, mitä silloin emme enää ehdi, on sen ohjelman omaksuminen, jolla lähemme vaaleihin. Sen ohjelman tulee nyt jo tehokkaasti esiintyä kaikessa meidän toiminnassamme, ei ainoastaan neuvoston päätöksissä, vaan puoluelehtien palstoilla, niiden artikkeleissa, pakinoissa j.n.e. sekä eduskuntaryhmämme toiminnassa. Siitä ohjelmasta tulee riippumaan, mistä asioista eduskuntaryhmän on tehtävä suuria numeroita, miten sen on hyökättävä, iskettävä. Ne suuntaviivat, joita puoluesihteeri täällä esitti vaaliohjelmaksi, niiksi kysymyksiksi, joiden merkeissä vaaleihin mennään, näyttävät sisältävän pääasiassa sen, mitä on huomioon otettava. Jos neuvoston jäsenillä on lausuttavana lisätoivomuksia ja selvityksiä, niin se on hyvä. Omasta puolestani tahtoisin lausua, että pitäisin juuri maatalousasioita sellaisina, joita meidän olisi harrastettava, sillä kuten monta kertaa on jo sanottu, meidän valitsijaimme valtava pääosa on maalla. Jos mielimme vaalivoiton saavuttaa, niin meidän on puhuttava sitä kieltä, mitä ne joukot ymmärtävät. Käytännöllisenä toimenpiteenä esittäisin, että puolue-toimikunta saisi tehtäväkseen niiden evästysten pohjalla, joita täällä lausutaan, täydentää puoluesihteerin esittämää vaaliohjelmaa ja sen jälkeen lähettää sitä kaikille toimituksille, piiritoimikunnille ja eduskuntaryhmälle noudatettavaksi käytännöllisessä toimin-

nassa. Täten saataisiin suunnitelmanmukaisuutta toimintaamme.

K o m u: Mielestäni puolue yleensä on menettänyt vaaleissa onnistumisen mahdollisuuksia hyvin paljon sen tähden, että eduskuntaryhmämme on liian paljon eronnut joukoista. Harvoissa paikoissa on kesäjuhlassa joku edustaja käynyt puhumassa. Monin paikoissa ei ole sitäkään tapahtunut. Kun eduskunnassa on ollut suuria asioita esillä, niin niistä on pidetty ääntä ainoastaan lehdissä. Mielestäni olisi nyt jo tässä suhteessa tehtävä sellainen korjaus, että kukin edustaja kävisi joukkojen kanssa välittömästi keskustelemassa sillä alueella, mistä hän on tullut valituksi. Tämä kävisi päinsä siten, että piiritoimikunnat kutsuisivat kokoon yleisen valitsijain kokouksen silloin, kun eduskunnassa on erittäin tärkeitä asioita esillä. Ei tosin voida vaatia, että edustajat kävisivät joka kunnassa, mutta ainakin siellä, missä on tilaisuus järjestää suuria joukkokokouksia.

T o i v o n e n: Minun mielestäni ne suuntaviivat, jotka puoluesihteerin esitti, kelpaavat tulevaisuuteen vaaliohjelmaksi ja pidän erittäin tärkeinä niitä pääkohtia. Esim. tullikysymyksen selvittely on käsitteäkseni hyvin mutkallinen asia ja siinä on vaikeata saada pienviljelijäväestön ja teollisuustyöväestön käsitystä yhtäläiseksi. Linjoilla käydessä tuntuu, niinkuin pienviljelijäväestön keskuudessa olisi voimakkaampi tullipolitiikan nykyisen suunnan kannatus, kuin se suunta, mikä sosialidemokraattisella puolueella täytyy olla. Minä luulisin, että, jos täällä kokouksessa hyväksyttäisiin suuntaviivoiksi puoluesihteerin esittämä suunnitelma myöskin maatalouskysymykseen nähden ja siinä yhteydessä ~~seurustelttaisiin~~ ^{selvitettäisiin} pienviljelijäväestölle tullikysymyksen todellinen luonne, niin luulisin olevan hyviä edellytyksiä tuleviin vaaleihin. Sen lisäksi voin mainita sotilaskysymyksen, sillä se kysymys on yksi niistä kiusankappaleista, joissa saattaa erimielisyyttä löytyä. Vielä haluan lisätä, että puolue-toimikunnan ja puolue-neuvoston on kiinnitettava enemmän huomiota puhujavoimien kasvattamiseen. Täällä tov. Hupli esitti, miten välttämätöntä on sanomalehtimiesten kasvattaminen, mutta hän ei maininnut mitään puhujavoimien kasvattamisesta. Mielestäni tulevien vaalien onnistuminen riippuu paljon siitä, millä tavalla ne henkilöt, jotka joutuvat ihmisille selvittämään vaaliohjelmaa, ovat koulutettuja edes alustavasti asiaa esittämään. Minä ajettelen niin, että puolue-toimikunnan piiritoimikuntien kanssa sopien täytyisi kussakin piirissä järjestää niiden puhujien koulutus, jotka ensi vaaleissa tulevat esiintymään puhujina. Mutta kaikki tämä vaatii rahaa. Järjestösihteeri esitti, kuinka tämä puoli

on ajateltu järjestettävän. Minä puolestani hyväksyisin sen ja toivoisin, että puoluepuolekko antaisi puoluetoimikunnalle oikeuden esim. kauniin punaisen ruusun valmistamiseen ja myymiseen. Ehkä voisi ajatella jonkun toisenkin vapaaehtois-
 sen rahankeräyksen järjestämistä, esim. puoluemerkin valmistamista ja myymistä. Sekin saattaisi tulla kyseeseen, että puoluetoimikunnan toimeksi jätettäisiin harkita, voitaisiinko järjestää arpajaiset, joiden suunnitteleminen jäisi puoluetoimikunnan harkittavaksi. Jos rahataloudellinen puoli järjestetään siten, kuin Kivisalo ehdotti, että vastaisuudessa korvattaisiin ne varat, mitä vaalitoiminta kysyy, niin luulen, että tällainen velan vastaisuuteen siirtäminen saattaisi olla vaarallista. Mitä sitten tulee vaalikirjajen painattamiseen ja levittämiseen, niin luulen, että siitä on hyötyä, jos se oikealla tavalla ja aikanaan järjestetään.

Olga L e i n o n e n: Olen sitä mieltä, että puolueen olisi julkaistava muutamia hyviä lentokirjasia. Yksi sellainen aine olisi selvän ohjelman aikaansaaminen suhteestamme pien-
 viljelijöihin. Nythän on asia niin, että pienviljelijät menevät porvarien puolueeseen ja ovat varmempia porvareita kuin useat muut. Jos heille voidaan osoittaa se politiikka, mitä maalaisliittolaiset ovat ajaneet eduskunnassa, niin olen vakuutettu siitä, että sosialidemokraattinen puolue menestyksellä kokoaa nämä pienviljelijät puolelleen. Meillä ei ole mitään perinponjaista ohjelmaa näille pienviljelijöille. Toivoisin, että puolue voisi osoittaa lentokirjasilla ja lehtikirjoituksilla, mikä on puolueen kanta pienviljelijäkysymykseen nähden. Jos puolue ei pysty tätä osoittamaan, niin meiltä kaikki pienviljelijät soluvat porvarien leiriin.

Toinen kysymys on sosiaalivakuutus. Eduskunnassa on jätetty joka vuosi tästä eduskuntaalotteita, mutta puoluetoimikunta ei ole tähän kysymykseen kajonnut. Me voimme osoittaa, että me Suomessa olemme ilman sosiaalivakuutusta, vaikka tämä kysymys jo monessa muussa maassa on voitu ratkaista. Me voimme osoittaa, että meillä myöskin riittää siihen varoja. Koska meillä riittää vuosittain sotalaitokseen 600 milj. mk., niin täytyy meillä riittää varoja myöskin sosiaalivakuutuksen hyväksi. - Nämä kaksi kysymystä ovat tärkeimmät, joista meidän on saatava perinponjainen suunnitelma tuleviin vaaleihin, joten

ainakin näistä kysymyksistä olisi julkaistava lentokirjasia.

B r y g g a r i: Halusin mainita, että siinä on hyvin paljon perää, että kirjan painatuksesta saattaa olla vain turhia kustannuksia. Sen sijaan olisi mielestäni parempi, että nekin varat käytettäisiin sanomalehden välityksellä siten, että hankitaan sellaisten osoitteita, joille ei tule lentä ja lähetetään niille vaalien edellä lehti ilmaiseksi. Ainoa, mikä olisi tuloksia tuottava, olisi hyvin lyhyt kirja, johon olisi koottu vain ne pääkohdat, joilla porvaristoa vastaan hyökätään. Jos alotaan käyttää tehokkaimmalla tavalla ne varat, mitä puolue tähän tarkoitukseen käyttää, niin minun käsittääkseni tulisi ne käyttää sanomalehdistön välityksellä. Veronmaksajain kokoukset ja muut toimenpiteet edellyttävät, että nyt saadaan kone käyntiin jo syksyllä. Komu osui oikeaan sanoi-
 saan, että säännöllinen vuorovaikutus kansanedustajain ja valitsijain välillä olisi suotavaa. Valitettavasti ei tämä vuorovaikutus voi tapahtua millään muulla tavalla, kuin että järjestöt vaativat selostuksia edustajilta. Tämä ei kuitenkaan voi tapahtua, elleivät valitsijat vaadi selityksiä. Kehoitaisin Komua ja toisia komentamaan edustajia enemmän, että he saapuisivat selostamaan asioita.

T a n n e r: Vaaleissa tulee luonnollisesti sangen monia kysymyksiä esille. Olisi kuitenkin väärin asettaa jokseenkin kaikki kysymykset samanarvoisiksi ja sillä tavalla häiritä sitä yleisvaikutusta, jonka vaalit antavat. Jotkut kysymykset kohoavat toisia korkeammalle ja ovat sellaisia, joista vaaleissa tullaan pääasiassa taistelu käymään. Sikäli kuin ymmärrän seuraavien vaalien merkitystä, näyttää siltä, että varsinkin kaksi kysymystä tulee olemaan sellaisia, joista ainakin meidän puolueellemme olisi tärkeää saada nostetuksi suuri numero. Nämä kaksi kysymystä olisivat toiselta puolen tullikysymys ja toiselta puolen puolustuslaitoskysymys. Tullikysymyksessä meidän kantamme on ollut se, että siinä kohden on valtion tuloja vähennettävä ja sen kautta myöskin veronmaksajain rasitusta. Tämä ei kuitenkaan käy painsä nykyään, jollei voida osoittaa valti-
 on menojen puolella jotain isompaa menoa, josta vähennys voidaan tehdä ja se meno on juuri puolustuslaitos. Mutta, jos puolustus-
 kysymystä siis onkin jo jonkun verran selvitetty, niin tullikysymykseen nähden on puolueemme kanta kuitenkin vielä verraten hämärä. Ei ole pitkää aikaa siitä, kun otaksuttiin, että tullit ovat sellaisia, että ne voidaan kaikki ilman muuta poistaa. Tuota kantaa on tarkistettu useampaan kertaan, mutta vieläkin on hyvin paljon eriäviä ajatuksia.

Viimeinen puoluekokous antoi kyllä eräitä viittauksia. Se sanoi m.m., että elintarvetulleista on kostettava lopullisesti vapautua. Sen sijaan myönnettiin suojelustullien käyttö jopa pysyväisesti. Nyt kun on tarkastettava vaalivaltit, olisi syytä selvittää jollain tavalla puolueemme omassa keskuudessaan, mikä on se ohjelma, jolla vaaleihin lähdetään. Tämä on tärkeää myöskin siltä kannalta, että tässä avautuu tilaisuus valistaa laajoja joukkoja tulliasiassa. Olisi ehkä syytä asettaa valiokunta, joka tarkemmin perehtyisi tähän asiaan. - Se, mihin olen tahtonut pyrkiä, olisi ehdotus, että jätettäisiin puoluetoimikunnan harkittavaksi, eikä olisi syytä myöskin tulliasiaa varten vielä suorittaa toistakin esitöitä ja jollei se käy päinsä muuten, niin asettaa joku pienempi komitea tätä varten.

M y l l y m ä k i: Varsinkin viljatullikysymys on meillä varsin epäselvä. Siitä syystä kannattaisin тов. Tannerin ehdotusta, että valittaisiin joku jaosto, joka selvittäisi tätä kysymystä. Puhevuoron pyysin kuitenkin sen vuoksi, että halusin lausua, että sanomalehdistö on erittäin tärkeä ase vaalivalistustyössä. Varmaa onkin, että vuoden vaihteessa porvarillisten sanomalehtien taholta ryhdytään vanhan tavan mukaan voimakkaisiin toimenpiteisiin vallataksseen lehdille erittäin suuren tilaajamäärän. Minulla on kokemusta siitä, että vastustavien puolueiden lehdet eivät tässä suhteessa säästä varoja ja hyvin luultavaa on, että heikko työläinen ja pienviljelijä, joka joutuu lukemaan porvarillisia lehtiä vuoden alusta, muokataan meille hyvin vahingolliseksi. Näin ollen olisi kaikkien sanomalehtien johtokuntien keksittävä keinoja, millä sanomalehtien levikki voitaisiin saada erittäin runsaaksi. Myöskin piiritoimikuntien olisi kiinnitettävä tähän huomiota. Ei olisi ollenkaan pahaksi sekään, että puoluetoimikunta ottaisi tässä johdon käsiinsä. Jäsentenkeruussa on järjestetty palkintoja. Minun mielestäni se on arvoton tässä suhteessa, mutta sitä voidaan erikoisella menestyksellä käyttää sanomalehtien levityksessä. Silloin ne palkinnot tulisivat paljon paremmin käytetyiksi. Minusta se on paljon varmempi puolueen kannattaja, joka on tilannut puoluelehden, kuin se, joka on saatu puolueen jäseneksi kymmenen markan korvausta vastaan. Minä siis toivoin, että siitä joko tehtäisiin päätöslauselma tai että se muuten otettaisiin varteen, että puoluetoimikunta huomauttaisi lehdille ja piiritoimikunnille, että ne ryhtyisivät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin lehtien levittämiseksi.

L e h i k o i n e n: Puoluetoimikunnalla ei olisi syytä uhrata tällä kertaa kovin paljon varoja uusien puhujien kasvattamiseen, vaan entisten kouluttamiseen. Mitä tulee varojen uhraamiseen sanomalehtien levittämiseen, niin olen siinä suhteessa myötätuntoinen. Sanomalehtien levittamisessä olisi noudatettava samaa menetelyä, kuin vakuutusyhtiötkin noudattavat vakuutettavien keräämisessä. Tilausten hankkimisen pitäisi tapahtua hyvissä ajoin ennen tämän vuoden loppua. Mitä tulee suuntaviivojen vetämiseen tulevan vaalitaistelun hyvin onnistumiseksi, niin olen sitä mieltä, että vaaleissa ei pitäisi paljon luvata, vaan kaikessa pitäisi olla vissit suunnitelmat. Tannerin ehdotus komitean asettamiseksi tullikysymystä käsittelemään, olisi suotavata, joten siis kannatan sitä.

Kalle V a l t a: Olisin sitä mieltä, että puoluetoimikunnan olisi velvoitettava piiritoimikunnat valmistamaan vaalitaistelua. Olen melkein vakuutettu siitä, että silloin suurin piirtein onnistutaan. En ole sitä mieltä, ettei painettu sana merkitsisi mitään, mutta on meillä sellaisiakin äänestäjiä, joihin painettu sana ei pysty, vaan niille täytyy mennä puhumaan.

K o t i r a n t a: Edellisen puhujan esityksessä oli hyvin paljon perää. Asia on nimittäin sillä tavalla, että kaikki vaaliagitatiooni ainakin pohjoisissa piireissä on järjestettävä maaseudulla toisella tavalla, kuin mitä tähän saakka on tenty. Vaaliagitatorit ovat käyneet työväentaloilla puhumassa, mutta työväentaloillehan tulevat sellaiset, jotka jo muutenkin antavat meikäläisille äänensä. Agitaattorien matkat täytyisi järjestää sydänmaille, sinne, jossa tähän saakka vain porvarit ovat kulkeneet. Tämä on seikka, joka on ehdottomasti otettava huomioon ainakin pohjoisissa piireissä. Myöskin eräs toinen seikka. Viime vaaleissa meillä oli sellainen haalistunut vaalireklaami, mutta kommunisteilla oli niin punainen. Vaalireklaamin täytyy olla punainen. Mitä taas tulee vaaliohjelmaan, niin se täytynee laittaa erilainen eri puolille maata. Saattaa olla, että täällä eteläpuolella ei ole niin tärkeätä pienviljelijäin aseman parantaminen ja asutustoiminnan järjestäminen, jotka siellä pohjoisessa ovat pääasioita. Lentokirjasetkaan eivät taida soveltua samanlaiset joka puolelle maata. Melkein ne on joka piirissä laadittava erikseen. Puoluetoimikunta ei niin tarkkaan tunne joka kolkkaa maasta kuin piiritoimikunnat. On kyllä totta, että lehdistön kautta agitatiooni täytyy järjestää siten,

että lehteä jaetaan ilmaiseksi. Siellä pohjoisessa on niin vähän rahaa, ettei siellä voida lehteä tilata. Minä ehdotaisin, että lehteä jaettaisiin ilmaiseksi jo ensi vuoden alusta alkaen.

S a l l i l a: Kun kuuntelen tätä monipuolista ja vilkasta keskustelua, niin tulen entistä toivorikkaammaksi puolueen tulevaisuudesta. Jos te olette yhtä täynnä pyhää henkeä kotiin mentyänne, kuin nyt, niin sehän on ihme, jos emme saa puolueen jäsenmäärää nousemaan. Mutta, vaikka minun tulisi teitä vielä yllyttää tässä vaalitaisteluvimmassanne, niin sanon kuitenkin: alkääpä nyt vielä tästä asiasta kovin touhutko. Jäsenhankintaviikko on nyt ensin. Mitä vaalitaisteluun tulee, niin minun täytyy sanoa, että ainakin täällä etelä- ja keski-Suomessa ja ehkäpä pohjoisessakin täytyy ottaa ensi vaaleissa käytäntöön joitakin uusia tapoja. Ei minun käsittääkseni riitä sekään, että mennään mökkeihin puhumaan. Me voimme järjestää niin, että puhumme jokseenkin joka kujan ristikossa. Näitä seikkoja voimme kuitenkin menestyksellä käsitellä vasta neuvoston seuraavassa kokouksessa.

Keskustelun päätyttyä päätti puolueenuevosto jättää kysymyksen keskustelun kuluessa tehdyillä evästyksillä puoluetoimikunnan valmisteltavaksi puolueenuevoston seuraavaan kokoukseen.

Lisäksi päätti puolueenuevosto oikeuttaa puoluetoimikunnan

1) käyttämään enintään 25,000 mk vaalitaistelun alkuvalmisteluihin ennen puolueenuevoston seuraavaa kokousta, jolloin yksityiskontaisesti päätetään vaalitoiminnan kustannuksista ja rahoittamisesta;

2) toimeenpanemaan vapaaehtoisen keräyksen tai myynnin vaalirahaston kartuttamiseksi, josta kertyviä varoja voidaan myöskin käyttää edellisessä kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

17§.

Maanpuolustusohjelmakomitea.

Sen komitean jäseniksi, jonka viime puoluekokouksen päätöksen mukaisesti tulee laatia ehdotus puolueen maanpuolustusohjelmaksi päätettiin puoluetoimikunnan ehdotuksesta valita K.H. Wilk, Johan Helo, V. Voionmaa, M. Puittinen ja Reinh. Sventorjetski.

18§.

Piirisinööri A. Lehtonen oli tehnyt puoluetoimikunnalle esityksen puolueen tiedonantolehden perustamisesta.

Puoluetoimikunta ehdotti, että yrityksen annettaisiin tällä kertaa taloudellisista syistä raueta.

Puoluetoimikunnan ehdotus hyväksyttiin.

19§.

Kotoa ja Kaukaa-lehden julkaiseminen.

Kysymyksen alusti S a l l i l a lausuen seuraavaa:

Kun aika on näin myöhäinen ja edustajilla on halu lähteä kotipuoliinsa, ei tämänkään kysymyksen käsittelyn tarvinne venyäkään pitkäksi. Kotoa ja Kaukaa-lehden asema on lyhyesti sanoen tämän vuoden aikana parantunut aika paljon. Se on noin 2/3 parempi kuin vastaavana aikana viime vuonna. Kuitenkaan ei lehti näidenkään laskelmien mukaan kannata itseään, joten voinee tulla kysymykseen neuvostolle jo aikaisemmin esitetty asia, nimittäin Kotoa ja Kaukaa-lehden lakkauttaminen. Mutta, kun tämä on taloudellinen kysymys, eikä niinollen olisi syytä ennen aikaansa antaa siitä maailmalle tietoja, koska nämä tiedot voisivat esim. vaikeuttaa tämän vuoden ilmoitushankintaa, niin olisi viisainta, että tämän kysymyksen lopullinen päättäminen jätettäisiin puoluetoimikunnalle ja Oy. Kansanvallan johtokunnalle. Puoluetoimikunta ehdottaakin siis, että puolueenuevosto jättäisi puoluetoimikunnalle oikeuden päättää Kotoa ja Kaukaa-lehden julkaisemisesta yhdessä Kustannus-Oy. Kansanvallan johtokunnan kanssa.

J.F. A a l t o: Ei minulla ole mitään puoluetoimikunnan ehdotusta vastaan, että asia jätettäisiin puoluetoimikunnan ja Kansanvallan johtokunnan päätettäväksi, mutta mielestäni ei olisi panennukseksi se, että neuvoston jäsenet saisivat jonkinlaista valaistusta tämän lehden vaiheista. Olen saanut kuulla, että tappio aikaisempina vuosina on ollut hyvin suuri ja että se on suuri vielä nykyinkin, joten kyseessä siis ovat useat sadat tuhannet. Tämän tietäen luulen, että lehti ehkä tullaan lopettamaan, koska mielestäni puolueen ei kannata ottaa niin suuria jatkuvia tappioita. Ollisi vielä mielestäni eräs seikka, josta puolueenuevoston jäsenten olisi hyvä saada tieto. Se koskee lehden alkuvaiheita, nim. oliko mitään suunnitelmia ryhdyttyä tästä lehteä julkaisemaan. Minusta tuntuu niinkuin se olisi syntynyt jokseenkin pimeydessä.

Minä myönnän, että sen jälkeen, kun lehden toimitus muuttui, on se ollut monta kertaa parempi kuin aikaisemmin, mutta se aikaisempi huono pohja, mikä sille hankittiin, teki kaiken sen menestymisen mahdottomaksi. Nykyisen puoluetoimikunnan jäsenissä on sellaisia, jotka hultavasti ovat olleet tilaisuudessa näitä aikaisempia vaiheita seuraamaan. Toivoisin, että puoluetoimikunnan puolesta annettaisiin tästä asiasta selostus, että voitaisiin harkita, mitä olisi viisainta tehdä.

M o i s a l a: Tämän lehden vaiheet pitäisi olla neuvoston jäsenten tiedossa puoluetoimikunnan kesällä lähettämän kiertokirjeen mukaan. Se, että lehti ei kannattanut, on aivan luonnollinen asia tällaisessa yrityksessä, mutta jos se taas ilman kokeilematta olisi lopetettu, niin olisi voitu väittää, että perustamiskustannukset maksettiin, mutta ei yritetty niin kauan, että olisi saatu lehti kannattavaksi. Minä uskon, että puoluetoimikunta ja Kansanvallan johtokunta ottavat huomioon puolueen taloudellisen ja sivistyksellisen edun tässä ja olen vakuutettu, että ne vertailemalla niitä saavat aikaan tyydyttävän päätöksen.

H u p l i: Lehden levikki pysyi alunperin sangen pienenä ja se aleni jatkuvasti, niin että tilaajamäärä on noin 3000-4000 seutuvilla. Mitä tappioon tulee, niin oli viime vuoden tappio 325,000 mk ja tänä vuonna on tappio elokuuhun mennessä ollut 77,000 mk, mutta siitä puuttuu vielä joitakin menoja. Kun näin on, niin on puoluetoimikunnan ja Kansanvallan johtokunnan keskuudessa vakiintunut se mielipide, että lehti on lopetettava vuoden vaihteessa. Mutta, jotta emme vaikeuttaisi tämän lehden viimeisiä kuukausia, ei ole esitetty, että se lopetettaisiin tässä kokouksessa. En malta olla vielä parilla sanalla koskettelematta erästä puolta. Meidän täytyy kiinnittää huomiota myöskin sellaisiin erehdyksiimme, jotka vastaiseen toimintaan nähden on hyvä huomioon ottaa. Tämän lehden perustamisessa on tehty sangen vakavia ja haitallisia erehdyksiä. Ensiksikin ei muistettu, että edellinen puoluekokous oli hylännyt tällaisen lehden perustamissuunnitelman. Kun puoluekokous ei tahtonut tällaista lehteä, niin olisi tämä asia ollut esitettävä ainakin puolue-neuvostolle. Tämä jäi ikävä kyllä tekemättä. Myöskin jäivät tekemättä aikoinaan kustannuslaskelmat lehden kannattavuudesta. Ei myöskään puoluetoimikunta käsitellyt lehden perustamista, mutta tällä seikalla ei ole suurempaa merkitystä, koska puoluetoimikunta oli useiden jäsenten kautta edustettuna lentiyhtiön johtokunnassa.

Lisäksi johtokunnan kokouksessa, jossa lehti perustettiin, meneteltiin sikäli virheellisesti, että kokouskutsussa ei oltu mainittu tästä asiasta. Allekirjoittanut ja pari muuta johtokunnan jäsentä eivät silloin voineet aavistaa, että tällainen asia tulisi käsiteltäväksi, eivätkä olleet saapuvilla. Siitä huolimatta johtokunta päätti ryhtyä julkaisemaan lehteä seuraavan vuoden alusta. Seuraavassa kokouksessa ne jäsenet, jotka olivat poissa edellisestä kokouksesta, esittivät, että yrityksestä luovuttaisiin. Mutta tämä esitys sai vain johtokunnan vähemmistön puolelleen. Minä tahdon vielä kaiken väärinkäsityksen välttämiseksi mainita, että lentiyhtiön johtaja ei suinkaan tehnyt esitystä lehden perustamisesta. Olen tahtonut antaa tämän selvityksen sen tähden, että tämäkin on yksi esimerkki siitä, että puolueen tärkeissä asioissa on neuvostoa entistä enemmän ryhdyttävä käyttämään. Neuvosto on käsitettävä tämän puolueen hallituselimeksi, jolle on esitettävä kaikki tärkeät asiat, ja joka on kutsuttava ainakin kahdesti vuodessa koolle. Jos meillä olisi seuraavaa vaalitaistelua varten käytävissä ne 500,000 mk, jotka tämä kuvalehti on niellyt, niin mikä voima meillä olisikaan vaalitaisteluun käydessämme. Alkäämme kuitenkin unohtuko näihin asioihin, vaan kohdistakaamme katseemme eteenpäin.

L a i t i n e n: Minä puolestani olen valmis jättämään tämän asian puoluetoimikunnan ja lentiyhtiön johtokunnan päätettäväksi, mutta sen lopettaminen ei olisi suotavaa, ellei siihen ole aivan välttämätön pakko.

V i r t a n e n: Selostukset, jotka täällä annettiin lehden tuottamasta tappiosta, ovat ikäviä, mutta toiselta puolen on asia sillä tavalla, että työväestö vaatii tällaista kaunokirjallista kuvalehteä. Sen vuoksi on ikävää, jos täytyy lopettaa. Kun perustamiskustannukset ovat tulleet maksetuiksi ja kun työväestö kaipaa sellaista lehteä, niin olisi hyvä, jos sitä voitaisiin jatkaa.

A r o m a a: Asia on siten, että työväestön keskuudessakin pyritään siihen, että sillä täytyy olla tämäläinen julkaisu. Minusta tuntuu siltä, kuin ei tämän lehden hyväksi olisi tehty kaikkea, mitä olisi voitu tehdä. Esim. ilmoitushankinta ei ole hyvin järjestetty. Minä epäilen, tokko siitä päätöksestä tulee hyvä, jota täällä on ehdotettu. Omasta puolestani haluaisin puoluetoimikunnalle lausua sen ajatuksen, että se tällä loppuajalla koettaisi tehdä kaiken sen, mitä sen hyväksi voidaan tehdä.

N o r d l u n d: Minusta on viisainta hyväksyä puoluetolimikunnan ehdotus. Myönnän kyllä, että viimeisen puhujan puheessa oli paljon perää siinä, että lehti on tarpeellinen, mutta ei puolueen kannata uhrata satoja tuhansia tällaiseen lehteen. Kansanvallan tilintarkastajana olen ollut tilaisuudessa tutustumaan Kotoa ja Kaukaa-lehden asemaan ja viime vuoden tappio oli, kuten puheenjohtaja ilmoitti, yli 300,000 mk. Jo aikaisemmin luvattiin koettaa järjestää mahdollisimman hyvin ilmoitushankinnat ja lehdellä onkin ollut niin hyvä ilmoitushankkija, kuin yleensä voidaan saada. Sen vuoksi ei näytä olevan suuria mahdollisuuksia, että lehti saataisiin kannattavaksi.

Kalle V a l t a: Minä omasta puolestani ~~xxxxxx~~ olen tähän lehteen nähden epäilevällä kannalla. Täällä on nyt todistettu huimavilla numeroilla, miten paljon tämä lehti on tuottanut tappiota. En pidä ihmeenä sitä, että epäkohdasta luovutaan. Päinvastoin pidän ihmeenä sitä, että ajetaan eteenpäin sellaista yritystä, joka ei kannata. Kun tämä yritys kerran tuottaa tappiota, on se pantava odottamaan parempaa tilaisuutta.

S u o k a s: Puoluekokouksessa ja samoin raha-asiaivaliokunnassa tästä kysymyksestä keskusteltiin verraten laajasti. Silloin jo hyvinkin selväpiirteisesti tuotiin esiin ne tappiot, jotka siitä ovat koituneet. Samalla huomautettiin, että huomattava osa työvoimaa, joka on painossa, kuitenkin tulisi olemaan siellä työttömänä. Kun tappio kuitenkin tulee näin suureksi, niin on syytä harkita lehden lakkauttamista. Kustannus-Oy. Kansanvallan puolesta lähetettiin kesällä järjestöille kiertokirje tämän lehden levittämistä, mutta tulos on ollut huono. Tästä käy selville, että lehti ei mene joukkoihin. Mikä siihen on syynä? Kiertäessäni piirissäni koetin ottaa myöskin keskusteltavaksi ne toimenpiteet, joihin voitaisiin ryhtyä tämän lehden levittämiseksi. Samalla koetin ottaa selkoa joukkojen mielipiteestä voidakseni tehdä havaintoja niistä syistä, jotka ovat vaikuttamassa. Useimmista tapauksissa tuntui tuo lehteen kylmäkiskoisesti suhtautuminen johtuvan siitä, että lehden kirjallijat ja avustajat olivat sellaisia, joita ei työväen piireissä tunneta. Monessa paikassa lausuttiin, että lehti käyttää avustajinaan sellaisia porvarillisia kirjallijoita, jotka eivät saa tuotteitaan porvarillisille kustannusliikkeille menemään. Heti alkuaikoinaan oli lehti sangen heikko. Sen vuoksi ei se alkutaipaleellaan voinut vaikuttaa joukkoihin niin, että ne olisivat sen omakseen tunneneet.

Näinollen lehden jatkaminen ei tuota tuloksia. Jos myöhemmin uutesta lehteä ryhdytään julkaisemaan, niin olisi sen nimi muutettava. Kannatan puoluetolimikunnan ehdotusta, mutta kuitenkin sillä evästyksellä, että on tarkoin harkittava, jos lehden julkaisemista aiotaan jatkaa.

Puolueenuevosto päätti hyväksyä puoluetolimikunnan ehdotuksen, joten Kotoa ja Kaukaa-lehden vastainen julkaiseminen jätettiin Puoluetolimikunnan ja Kustannus-Oy. Kansanvallan johtokunnan yhteisesti päätettäväksi.

20§.

Päätettiin oikeuttaa Puoluetolimikunta ottamaan entisten lainojen lisäksi miljoonankahdensadantuuhannen (1,200,000:-) markan laina ja tämän lainan vakuudeksi kiinnittämään Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen r.y. omistama talo ja tontti korttelissa n:o 299 Helsingin kaupungin 10:nnessä kaupunginosassa, osoitenumero Sirkuskatu 3.

Tämä pykälä tarkistettiin ja hyväksyttiin heti.

21§.

Niiden takausten suorittamista varten, joita vararikkoon joutuneen Kustannus-Osakeyhtiö Raivaajan takaaajat, joutuvat konkurssipesälle suorittamaan, oikeutettiin Puoluetolimikunta käyttämään 40,000 mk. Mikäli aivan välttämättömät syyt siihen pakoittavat, oikeutettiin Puoluetolimikunta jonkun verran ylittämään edellä mainittua summaa.

22§.

Päätettiin valtuuttaa Puoluetolimikunta menemään takaukseen Pitäjänmäen Työväenyhdistys r.y.:lle otettavasta viidentoistatuhannen (15,000) markan suuruisesta lainasta.

23§.

Puoluetolimikunnan esityksestä päätettiin myöntää Sosialistin Kirjapaino-Osakeyhtiölle avustukseksi se 30,000 markan suuruinen summa, jonka puoluetolimikunta on myöntänyt yhtiölle toistaiseksi lainaksi niiden muuttokustannusten peittämiseksi, jotka ovat aiheutuneet yhtiön kirjapainon siirtämisestä uuteen toimitaloon.

24§.

Esiteltiin puoluetolimikunnan puheenjohtajan Matti Paasivuoren kirjelmä, jossa hän vedoten siihen, että hän on tullut valituksi Suomen Ammattijärjestön puheenjohtajaksi, pyysi, että hänet toistaiseksi vapautettaisiin puoluetolimikunnan puheenjohtajan toimesta.

Puolueneuvosto päätti pyyntöön suostua sekä samalla hyväksyä sen järjestelyn, johon puoluetoimikunta oli asian johdosta ryhtynyt.

25§.

Puheenjohtaja ilmoitti, että jotkut puoluetoverit m.m. M. Vuolukka ovat lähettäneet puolueneuvostolle eräitä kirjeitä, mutta, kun niissä ei ole tehty kiinteitä ehdotuksia, on puoluetoimikunta sitä mieltä, että niitä on tarpeeton neuvostolle esittää.

Merkittiin.

26§.

Kokouksen päättäminen.

Kun kokouksen työohjelmaan kuuluneet kysymykset olivat tulleet kaikki käsitellyiksi, lausui kokouksen toinen puheenjohtaja Väinö H u p l i:

Tämän kokouksen työ on tehty. Eron hetki on tullut. Erotessamme on meidän kysyttävä itseltämme, olemmeko mitään aikaansaaneet, vai olemmeko kaksi päivää turhaa työtä tehneet? Minä luulisin, että vissejä tuloksia voimme merkitä kokouksemme hyötypuolelle. Me olemme syventäneet puoluetoimintaamme, avartaneet katsettamme, selventäneet käsitteitämme, vahvistaneet uskoamme ja lisänneet toimintakykyämme. Me keskuksessa toimivat olemme saaneet kuulla teidän mielipiteenne, ohjeenne ja määräyksenne. Me koetamme niitä parhaan kykymme mukaan noudattaa.

Jos puoluejohto on samalla voinut tässä kokouksessa antaa teille linjoilla toimiville joitakin herätteitä ja vaikutelmia, niin on yksi sen tarkoituksista saavutettu.

Sellainen hedelmällinen vuorovaikutus, antaminen ja saaminen, tarjoaminen ja vastaanottaminen, se on erittäin suureksi hyödyksi yhteistyöllemme ja sen tuloksille. Hyvä yhteistyö edellyttää keskinäistä luottamusta ja arvontoa. Toivottavasti olemme tällä yhdessäololla ja toverillisella seurustelulla lujittaneet toveruussiteitä välillämme ja oppineet kunnioittamaan toistemme mielipiteitä ja vakautusta. Sillä se mikä meitä yhdistää, on niin suurta, ja se mikä erottaa, niin pientä ja toisarvoista.

Ensi kerran puolueemme olemassaolon aikana voimme ilok-

semme todeta, että puolueemme keskuudessa ei vallitse niitä suunta-riitoja ja sitä taistelua paavin parrasta, mikä niin paljon on aikoinaan puolueemme voimia tyrendyttänyt ja sen luovaa voimaa pirstonut ja heikentänyt. Olkoon tulevaisuus meille siinä suhteessa suopea, että tämä puolueen sisäisen eheyden aika jatkuisi.

Tulevaisuuden merkit puolueellemme ovat lupaavat. Kohdistakaamme nyt erotessamme ja hajaantuessamme kukin paikallamme, kaikki voimamme siihen, että suotuisat edellytykset tulisivat täydessä määrässä hyväksi käytetyiksi.

Ensimmäinen ja lähellä oleva tentävä, joka vaatii kaikkien voimiemme täyttä keskittämistä, on jäsenhankintaviikko. Sen on nyt puoleentoista kuukauden ajan oltava pääkysymyksenämme.

Kun kiitan teitä, hyvät toverit, mieluisasta yhteistyöstä tässä kokouksessa ja toivotan teille hyvää kotimatkaa, en voi lopettaa kokoustamme paremmin kuin toistamalla teille terveisiksi sen tunnuslausuen, jonka puoluetoimikunta on jäsenhankintaviikollemme valinnut:

Te joukot kaikki kootkaa luo lipun punaisen!

Puheeseen vastasi K. N o r d l u n d lausuen seuraavaa:

Minun täytyy tunnustaa, että ymmärtäakseni tämä kokous on huomattavasti paremmin järjestetty, kuin puolueneuvoston kokoukset yleensä ovat olleet. Toivoisin vain, että puoluetoimikunta vastedeskin puolueneuvoston kokouksia järjestäessään koettaisi kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että asiat, jotka kokoukselle esitetään, myöskin valmistetaan. Tällä kertaa huomasin, että m.m. toimintaker-tomus oli lähetetty ajoissa ja että kirjallisia selostuksia esille tulevista asioista oli myöskin lähetetty neuvoston jäsenille. Samalla mielestäni on myöskin tyydytyksellä merkittävä, että ensi kertaa koko puolueneuvoston historiassa oli järjestetty myöskin muutamia virkistystilaisuuksia, nim. eilisiltanen illanvietto K.K:n huoneis-tossa, joka raskaan kokouksen lomassa tuntui varsin virkistävältä ja myöskin tänä päivänä tehty automatka. Toivon vain, että se yritteliäisyys, joka on puoluetoimikunnan toiminnassa viime aikoina ilmennyt ja osoittautunut tässäkin kokouksessa, ei saisi tyrehtyä, vaan että se edelleen jatkuisi ja tuottaisi hyviä tuloksia. Minä huomautan, että me maaseudulla arvostelemme kulloinkin remmissä olevia tovereita sen mukaan, kuinka työtä tehdään. Jos työtä tehdään huolellisesti ja yritetään se, mitä voidaan, niin silloin puolueneuvoston jäsenillä on syytä olla tyytyväisiä. Minä olen katsonut asiakseni tällä kertaa lausua tyytyväisyyteni siinä kohdin, että kokous oli hyvin järjestetty.

Toivon vain, että kehitys jatkuisi samaan suuntaan.

Lopuksi laulettiin "Kansainvälinen".

Kokous päättyi klo 7,10 j.p.p.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Pietti Tikkanen

Kokouksen puheenjohtaja

Antti Hupli

Kokouksen puheenjohtaja

J. M. Keto

Kokouksen sihteeri.

Tämän pöytäkirjan, joka käsittää 67 $\frac{1}{2}$ sivua, olemme tänään tarkastaneet sekä kokouksen menon ja päätösten mukaiseksi havainneet.

Helsingissä, lokakuun 2 päivänä 1926.

J. M. Keto & Antti Hupli

Liite n:o 1.
Ei julkaisutavaksi eikä sivuillisille.

Kertomus Sos.-dem. Puoluetoimikunnan toiminnasta marraskuun 1 p:stä

1925 elokuun 5 päivään 1926.

~~XX~~

Laadittu Puolueuupsoton kokouksella 12-13/9 - 1926)X

Puoluetoimikunta. - Puoluetoimikuntaan kuuluivat viime helmikuun puoluekokoukseen saakka Väinö Tanner (puheenjohtajana), J.W. Keto (varapuheenjohtajana), T. Tainio (sihteerinä), R. Itkonen, M. Paasivuori, J. Sundberg ja V. Mikkola sekä varajäseninä A. Huotari, Hilda Seppälä, H. Ryömä, V.V. Salovaara ja K. Harvala. Sen jälkeen ovat puoluekokouksen valitsemina kuuluneet puoluetoimikuntaan M. Paasivuori (puheenjohtajana), R. Itkonen (varapuheenjohtajana), K.H. Wiik (sihteerinä), Johan Helo, Väinö Hupli, Reinhold Sventorzetski ja Axel Ahlström sekä varajäseninä Hilda Seppälä, V. Mikkola, V.V. Salovaara, M. Puittinen ja A. Huotari. Varajäsenet ovat yleensä ottaneet osaa puolue toimikunnan kokouksiin.

Ryhtyessään työhönsä julkaisi puoluetoimikunta puoluelehdissä puolueen jäsenille osoitetun julistuksen, jossa kehoitettiin toimimaan puoluekokouksen päätösten hengessä puolueen yhteisten etujen hyväksi. Helmikuun 8 p:nä asetti puoluetoimikunta valiokunnan, jonka tehtävänä on ennen puoluetoimikunnan kokouksia valmistaa esille tulevia taloudellisia asioita. Valiokuntaan valittiin Paasivuori, Helo ja Hupli ja on valiokunta tarpeen vaatiessa käyttänyt puolueen taloudenhoitajaa ja Kansanvallan toimitusjohtajaa asiantuntijoina. Koska pidettiin tärkeänä, että puolueen jäsenet voisivat seurata puoluejohdon toimintaa, päätettiin 9/2 julkaisutavaksi julkaisusta uutisia puoluetoimikunnan toimenpiteistä, mikäli asianhaarat sen sallivat.

Sen jälkeen, kun Paasivuori oli valittu Suomen Ammattijärjestön puheenjohtajaksi, päätettiin 12/5, että Itkonen hoitaa toistaiseksi puheenjohtajan ja Hupli varapuheenjohtajan tehtäviä niin kauan, kuin Paasivuori on mainitussa toimeissaan. Paasivuori jäi kuitenkin puoluetoimikunnan jäseneksi ja on edelleen ottanut osaa sen töihin.

Helmikuun 8 ja elokuun 5 päivän välisenä aikana on puoluetoimikunta pitänyt 25 kokousta, joissa on merkitty pöytäkirjaan yhteensä 370 pykälää. Kokouksiin ovat ottaneet osaa: Paasivuori 24 kokoukseen, Itkonen 19, Wiik 25, Helo 18, Hupli 24, Sventorzetski 15 ja Ahlström 25 kokoukseen sekä varajäsenet Seppälä 22 kokoukseen, Mikkola 3, Salovaara 16, Puittinen 9 ja Huotari 16 kokoukseen.

Järjestösihteerin ottaminen ja puoluetoimiston uudelleenjärjestäy.

Puoluekokouksen antaman valtuuden nojalla (pöytäkirja siv. 126) on puoluetoimikunta kiinnittänyt puolueen palvelukseen erityisen järjestösihteerin. Toimeen valittiin Emil Sallila, joka ryhtyi toimeensa kesäkuun 1 p:nä.

Järjestösihteerin ottamisen yhteydessä päätettiin 12/5 sellainen puoluetoimiston uudelleenjärjestäy, että järjestös ihteerille siirtyi valistustyön johto, joka kuitenkin jäi puoluesihteerin ylivalvonnan alaiseksi, kuten puoluetoimiston muutkin työt. Valistustyötä tukemaan asetettiin valistusjaosto, jonka jäseniksi valittiin paitsi Sallilaa, Hupli ja Wiik. Ennen taloudenhoitajan toimi lakkautettiin ja siihen kuuluvat työt siirrettiin järjestös ihteerille, joka myös toimii talon sirkusk. 3:n isännöitsijänä. Edelleen kuuluu järjestösihteerin tehtäviin piiritoimikuntien talouden valvonta, työväentalojen taloudellinen ja rakennuksellinen ohjaus ja valvonta sekä kunnalliset asiat kunnallistoimiston entisen hoitajan J.E. Janatuksen ollessa tällöin järjestösihteerin käytettävissä. Puoluesihteerille kuuluvat, kuten ennenkin, puoluepoliittisten asiain, puoluelehdistön ja eduskuntatyön seuraaminen, periaatteellisten ohjelmakysymysten käsittely, valistustyön yli-

)X Puoluesihteerin ulkomaanmatkan johdosta ulottuu tämä kertomus ai-noastaan elokuun 5 päivään. Tarpeen vaatiessa annetaan siihen myöhemmin lisäy.

valvonta ja avustaminen m.m. kirjallisissa tehtävissä, puolueen julkaisujen toimittamisen valvonta, puoluetilaston, toimintakertomusten y.m.s. laatiminen ja kansainväliset suhteet. Puoluetoimikunta päätti luopua yleisestä kustannustoiminnasta, lukuunottamatta kalenteria, vappujulkaisua, puoluesääntöjä y.m.s. sekä valistus- ja agitatsioonikirjasia. Kalenterin toimittavat puoluesihtööri ja Kansanvallan johtokunnan suostumuksella yhtiön kirjallinen johtaja yhdessä.

Puoluetoimikunnan toiminimen kirjoittajiksi valtuutettiin 5/6 Wiik, Sallila ja Maria Sinisalo siten, että kaksi näistä yhdessä kirjoittaa puolueen nimen. Samalla perutettiin A. Valkaman valtuudet.

Puolueneuvosto. - Puoluetoimikunnan syksyllä 1925 tekemä ehdotus, ettei puolueneuvoston kokousta sinä vuonna enää pidettäisi, hyväksyttiin toimeenpannussa kiertokyselyssä, jossa vastanneista 9 puolueneuvoston jäsenestä 8 kannatti ja yksi vastusti ehdotusta. Myöskään ei vuoden 1926 alkupuolella ilmaantunut niin paljon tai niin tärkeitä puolueneuvostolle esitettäviä asioita, että neuvoston kokous olisi ollut tarpeen. Kerran on neuvoston jäsenten mielipidettä kysytty kirjallisesti, nim. Kotoa ja Kaukaa-lehden julkaisemisen suhteen.

Oulun läänin pohj. alipiirittoimikunnan esityksestä päätti puoluetoimikunta 5/6 viime puoluekokouksen päätökseen nojaten (pöytäk. siv. 32) ehdottaa neuvostolle, että sanotun piirin edustajaksi neuvostossa hyväksyttäisiin väliaikaisesti alipiirittoimikunnan ehdottama Hilda Herrala ja varalle H. Seppänen.

Ruotsalaisen piirin varaedustajaksi puolueneuvostossa on A. Ahlströmin siirryttyä puoluetoimikunnan jäseneksi, piirikokous päättänyt esittää Alb. Karlssonin Pietarsaaresta.

Oy. Kansanvallan johtokunta. - Kun tänä vuonna Kustannus-Oy. Kansanvallan johtokunnasta olivat erovuorossa H. Ryömä ja L. af Heurlin sekä varajäsen A.F. Lyly ja kun lisäksi johtokunnan puheenjohtaja V. Tanner ilmoitti kieltäytyvänsä ja K. Harvala oli aikaisemmin jättänyt paikkansa puoluetoimikunnan tähtettäväksi, päätti puoluetoimikunta 29/4 lausua yhtiökokoukseen valitsemalleen edustajalleen R. Itkoselle evästyksenä, että Ryömä ja af Heurlin olisi valittava uudelleen, Tannerin tilalle M. Paasivuori, Harvalan tilalle E. Sallila, varajäsen Lylyn tilalle T. Uski ja vakinaiseksi jäseneksi siirtyneen Paasivuoren tilalle uudeksi varajäseneksi Otto Oksanen. Vaalin tulos muodostuikin tällaiseksi ja johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Paasivuori.

Kansanvallan tilintarkastajiksi valittiin puoluetoimikunnan ehdottamat henkilöt: K. Nordlund ja J. Wuoristo sekä varalle O.H. Puro ja P. Miikkulainen.

Piirikokoukset. - Puoluetoimikunta on ollut edustettuna kaikissa tänä vuonna pidetyissä piirikokouksissa, lukuunottamatta Kuopion 1. it. vaalipiiriä, jossa piirikokous pidettiin jo ennen nykyisen puoluetoimikunnan vaalia. Puoluetoimikuntaa ovat edustaneet: Uudenmaan piirikokouksessa Wiik, Turun eteläisessä Sallila, Turun pohjoisessa Sallila ja Janatuinen, Hämeen eteläisessä Itkonen, Hämeen pohjoisessa Sallila, Viipurin läntisessä Paasivuori, Viipurin itäisessä Helo, Mikkelin piirissä Sven-torsetski ja ~~xxxx~~ Hupli, Kuopion läntisessä Janatuinen, Vaasan itäisessä Sallila, Vaasan yhdistetyissä piireissä Wiik, Oulun 1. yhdistetyissä piireissä Puittinen sekä Ruotsalaisen Työväenliiton kokouksessa Paasivuori ja Hupli. Lisäksi on puoluesihtööri ollut viran puolesta läsnä viidessä piirikokouksessa.

Piirikokousten käsiteltäväksi esitti puoluetoimikunta ky-symyksen toimenpiteistä raittiuden edistämiseksi ja tämä kysymys tulikin kaikissa piirikokouksissa käsitellyksi.

Helpottaakseen niiden tehtävää, joiden tuli piirikokouksissa selostaa eduskuntaryhmän toimintaa, laati puoluesihtööri lyhyen selostuksen vuosien 1925 ja 1926 valtiopäivillä käsitellyistä asioista, mikä selostus toukokuussa lähetettiin niiden piirien piirittoimikunnille, joissa ei vielä siihen mennessä oltu piirikokousta pidetty.

Erään Tampereella toimivan järjestön otettua osaa piirikokousedustajain vaaliin, vaikka se kunnallisjärjestöveronsa laiminlyöneenä ei olisi ollut siihen oikeutettu, selitti puoluetoimikunta tehdyn valituksen johdosta Tampereen kunnallisjärjestössä tapahtuneen vaalin epäpäteväksi. Ajan täpäryyden takia järjestettiin asia puoluetoimikunnan suostumuksella

3.
siten, että kyseessäolevaa osastoa edustamaan valittu henkilö luopui tehtävästään.

Suhde piiritoimikuntiin. - Voidakseen tarkoin seurata eri piirien toimintaa ja käyttää kussakin piirissä saavutettuja kokemuksia ja tehtyjä aloitteita koko puolueen hyväksi päätti puolue-toimikunta 9/2 pyytää piiritoimikuntia lähettämään puolue-toimikunnalle jäljennökset pöytäkirjoistaan. Kaikki piiritoimikunnat ovatkin tähän suostuneet ja toimenpiteestä on ollut tuntuvaa hyötyä. Piiritoimikuntia on kehoitettu myös lähettämään puolue-toimikunnalle näytteitä kaikista painotuotteistaan y.m.s. Tätä kehoitusta on osaksi, mutta ei yleisesti noudatettu.

Puoluesihteerin 18/5 tekemän ehdotuksen johdosta ovat piiritoimikunnat yleensä päättäneet, samoin kuin puolue-toimikuntakin, julkaista uutisia tekemistään päätöksistä. Jotkut piiritoimikunnat olivat jo aikaisemminkin niin menetelleet.

Vuoden 1925 lopulla painatettiin puolue-toimikunnan toimesta tilikirjoja, verotilityskortteja, matrikelikirjoja, puhujain selontekolomakkeja ja piirien käytettäväksi.

Piirisihteerien vaaleja. - Viime puoluekokouksen päätöksen mukaan (pöytäkirja siv. 116) tulee piiritoimikuntien ennen piirisihteerin vaalia pyytää puolue-toimikunnan lausuntoa hakijoista ja näin onkin menetelty.

Kun Vaasan l. yhd. piirien piirisihteerit A. Välsänen erosi toimestaan, haki sanottua tointa kuusi henkilöä. Näistä puolue-toimikunta suositteli Yrjö Saarista Tampereelta ja Osk. Salosta Kotkasta, joista edellinen tuli valituksi. - Hämeen l. pohj. piirien piirisihteerin tointa, josta erosi A. Alenius, haki kolme henkilöä. Näiden joukosta suositteli puolue-toimikunta H. Aattelaa, joka tulikin valituksi. - Mikkelin läänin piirisihteerin tointa haki 12 henkilöä, joista puolue-toimikunta suositteli M. Laukkasta, Jari Mäkiä ja Osk. Salosta. Valituksi tuli Osk. Salonen. - Kun Vaasan l. it. piirien piirisihteerit A. Lehtonen oli sanottu irti toimestaan, jotta uusi piiritoimikunta voisi toimeen valita, kenen tahtoisi, suositteli puolue-toimikunta Lehtosen uudelleen valitsemista, mikä tapahtuikin. - Oulun läänin yhd. piirien piirisihteerin H. Ahmalaan erottua toimestaan päätti puolue-toimikunta, jonka varassa asiantaloudellinen puoli oli, että tointa oli toistaiseksi hoidettava sivutoimena. Piiritoimikunnan lausumain toivomusten mukaisesti peruutettiin kuitenkin tämä päätös ja toimi jätettiin täyttämättä piirikokoukseen saakka, jolloin asia järjestettiin puolue-toimikunnan suostuksella siten, että E.O. Kotiranta toimii osaksi Pohjolan Työmiehen toimittajana ja osaksi piirisihteerinä.

Piiri- y.m. avustukset. - Kokouksessaan 24/4 päätti puolue-toimikunta myöntää erinäisille järjestöille avustuksia seuraavasti:

	V. 1926 annettu	V. 1926 pyydetty	V. 1925 annettu.
Uudenmaan l. vaalip.	25,000:-	30,000:-	25,000:-
Turun l. et. "	5,000:-		3,000:-
" " pohj. x		11,250:-	
Viipurin l. it. "	4,650:-	4,650:-	
Vaasan l. yhd. "	20,000:-	20,000:-	20,000:-
Oulun l. yhd. "	16,000:-	16,670:11	11,000:-
Ruotsalainen "	7,500:-	8,000:-	5,000:-
Naisliitto	7,000:-	10,000:-	10,000:-
" Toveritarlehdelle	7,000:-	20,000:-	
Nuorisoliitto	14,000:-	20,000:-	
Ammatillinen Keskustoimik.	18,500:-	24,500:-	
Smk.	124,650:-	165,070:11	74,000:-

Viipurin l. it. piiritoimikunnan anomuksen johdosta päätti puolue-toimikunta 17/12 antaa piirille anteeksi sen 5,000 markan suuruisen velan. Kuopion l. it. piiritoimikunnan pyydettävä nykyiseltä puolue-toimikunnalta, että se poistaisi tileistään suorittamattomia ~~xxx~~ puolueveroja 4,494 mk sekä puolueen kustannustuotteiden ostosta syntyneen velan 1,378 mk, päätti puolue-toimikunta katsoen piirien vaikeaan taloudelliseen asemaan suostua pyyntöön, mikäli se koski kustannustuotteista syntynyttä velkaa, jota vastoin puolueverojen suorittaminen pidettiin sellaisena kunniavelkana, josta ei voida vapauttaa.

Oulun 1. alipiiritoimikunnan pyynnöstä on puoluetoimikunta myöntänyt sille yhteensä 3,000 markan avustuksen.

Kaikkiaan nousevat eri järjestöille täksi vuodeksi myönnettyt avustukset siis 129, 028:- markkaan. Sen lisäksi on puoluetoimikunta tunnustavasti avustanut eri piirejä lähettämällä niihin puhujia (ks alla).

Valistustoiminta. - Nykyisen puoluetoimikunnan toimikauden ensimmäisinä kuukausina rajoittui puoluetoimikunnan harjoittama valistustyö siihen, että puolueen yleisluennoitsija, kansanedustaja O. Toivonen teki tilapäismatkoja suunnuntaisin. Eduskuntatyön keskeydyttyä hyväksyi puoluetoimikunta 12/4 kevätagitatsioon varten seuraavan suunnitelman:

"Toivonen matkustaa huhtikuun loppuun Mikkelin piirissä, josta lähtee Vaasan 1. itäiseen piiriin avustamaan piiritoimikuntaa kaksien kurssien toimeenpanossa Laukaassa ja Pihlajavedellä sekä toimii siten jonkun aikaa Kuopion 1. läntisessä piirissä.

Paasonen matkustaa Kuopion 1. läntisessä ja Kajaanin alipiirissä yhteensä noin kaksi kuukautta.

Rapo matkustaa Viipurin 1. itäisen piirin itäosissa (valmistelussa Salmin Tulemalla pidettäviä kurssejaks sekä esiintyy sitten kurssueillakin.)

Puittinen matkustaa kahden kuukauden ajan Kuopion 1. itäisessä piirissä.

Kotiranta matkustaa jonkun aikaa Oulun läänissä.

I. Penttala matkustaa noin kuukauden ajan Vaasan 1. eteläisessä piirissä."

Valistustyötä on sittemmin suoritettu tämän suunnitelman mukaisesti. Lisäksi matkusti I. Pousi noin viikon ajan Haminan seuduilla saaden matkakulunsa korvatuksi puolueen varoista.

Yhteensä on suulliseen valistustyöhön vuoden alusta elokuun 1 päivään saakka ~~käytetty~~ käytetty Smk. 42,784:60. Koko vuoden valistustyöhön on puoluetoimikunta varannut 120,000 mk, johon kuitenkin sisältyy myöskin kirjallisesti suoritettava valistustyö.

Heinäkuun 10 p:stä alkaen matkusti taas Toivonen, nautittuaan jonkun aikaa kesälomaa, Hämeen 1. pohjoisessa piirissä, siirtyen sieltä elokuun alussa Oulun 1. eteläiseen piiriin. Syyskuun 15 p:stä alkaen toimii hän Turun 1. pohjoisessa piirissä, jossa viipyy lokakuun 18 päivään asti.

Puolueen puhujille maksetaan puoluetoimikunnan 12/4 tekemän päätöksen mukaan 2,500 mk:n kuukausipalkka sekä lisäksi joka matkapäivältä 25 mk. Tämä ei koske puolueen yleisluennoitsijaa, jonka kanssa on aikaisemmin tehty eri sopimus. Yleisluennoitsijan käytettäväksi on annettu sitä varten ostettu polkupyörä.

Tilapäispuhujia on paljon pyydetty, varsinkin yhdistysten 20-vuotisjuhliin. Puhujia onkin koetettu hankkia kaikille niistä pyytäneille yhdistyksille, vaikka siinä ei olekaan aina onnistuttu. Puhujia on liian vähän ja uhrautuvaisuutta vielä vähemmän, myöskään ei kaikilla puhujiksi pystyvillä puolustovereilla ole riittävästi aikaa lähteä kovin pitkälle matkalle Helsingistä yhden puhetilaisuuden vuoksi.

Puolueelle on lahjoitettu sen valistustyössä käytettäväksi arvokas varjokuvakone ja muiden siinä tarvittavien välineiden hankkimiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin.

Vappu. - Vapun lähetessä julkaisi puoluesihteerin kehoituksen sen viettämisen valmistamiseksi. Kun kaikkia puhujapyyntöjä ei voitu tyydyttää, vaikka m.m. kaikki puoluetoimikunnan jäsenet olivat linjoilla, vieläpä useat heistä puhuen parissa kolmessa paikassa, laati puoluesihteerin puheen, joka lähetettiin painettuna osaksi suoraan sitä pyytäneille yhdistyksille osaksi piiritoimikuntien kautta yhdistyksille jaettavaksi. Muutamia päiviä ennen vappua julkaistiin tavamukainen puoluetoimikunnan vappujulistus.

Vappu vietettiin tänäkin vuonna enemmäksin erillään kommunisteista; muutamissa paikoin oli kuitenkin yhteinen vappujuhla. Mitään ehdotusta yhteisen juhlan viettämisestä ei puoluetoimikunnalle tänä vuonna tehty.

Jäsenhankintaviikko. - Nojautuen puoluekokouksen päätökseen (pöytäkirja siv. 115), jonka mukaan on silloin tällöin järjestettävä erikoinen puolueen valistusviikko, päätti puoluetoimikunta 1/7 kysyttyään asiasta piiritoimikuntien mielipidettä sekä saatuaan kauttaaltaan

myönteisiä vastauksia järjestää lokakuun 16-24 päivien välisenä aikana n.s. jäsenhankintaviikon. Ajan suhteen eivät piiritoimikunnat olleet aivan yksimielisiä ja puolue-toimikunnan määräämä aika onkin jonkinlainen kompromissi eri ehdotusten välillä.

Kirjallisuus. - Puoluekokouksen pöytäkirjasta otettiin 1,700 kap-paleen painos ja hinnaksi määrättiin 12 mk. Pöytäkirja lähetettiin postitietuannilla puolueosastoille. Se on tällä kertaa laadittu entistä käytännöllisempään tapaan. Samaa menettelyä on puoluesihteerin 18/5 lähettämässä kiertokirjeessä suositeltu noudatettavaksi myöskin piiri-kokouspöytäkirjoja toimitettaessa, minkä ehdotuksen piiritoimikunnat yleensä ovatkin hyväksyneet.

Längelmäen Sos.-dem. Kunnallistoimikunnan ehdotuksesta päätettiin julkaista erityisenä kirjaseinä R. Sventorzetskin viime puoluekokouk-selle esittämä alustus. Se ilmestyi "Kommunismi ja sosialidemokratia"-nimisenä, 32-sivuisena kirjaseinä, jonka painos oli 2,000 kpl. ja hinta 2:-. Suurin osa on vielä myymättä.

Nykyisestä kunnallisverotuksesta ja siihen käytännössä suhtautumi-sesta päätti puolue-toimikunta julkaista R. Itkosen toimittaman kirjan, joka ilmestyy piakkoin 64-sivuisena. Sen painos on määrätty 3,000 kap-paleeksi ja hinnaksi 6:-.

Valmistelun alaisena on ohjekirjanen, jossa esitetään, mitä tehtä-viä järjestöillä ja puolue-tovereilla on jäsenhankintaviikon aikana.

Periaatteessa on päätetty julkaista sarja valistavia kirjaseinä, jois-sa valaistaisiin erinäisiä tärkeämpiä päivänkysymyksiä ja jotka siten osaltaan valmistaisivat eduskuntavaaleja, joskin ne olisivat jonkin verran perusteellisempia kuin tavalliset vaalikirjaset. Sen enempiin toimenpiteisiin ei asiassa ole vielä ryhdytty.

Puolueen ohjelma ja voimassa olevat puolueen päätökset on päätetty julkaista erikoisena kirjaseinä.

Erästä tri N.R. af Ursinin ja K.H. Wiikin tekemää professori C. Grünbergin "Archiv für Sozialismus und Arbeiterbewegung"- nimisessä sarjassa piakkoin ilmestyvää, saksankielistä Suomen työväenliikkeen historiaa koskevaa teosta on päätetty tilata 150 kpl., jotka aiotaan lahjoittaa tunnetuille ulkomaalaisille puolue-tovereille ja järjes-töille tietojen levittämiseksi maamme työväenliikkeen kehityksestä.

Lehtiasiat. - Suomen Sosialidemokratian toimitusneuvoston jäsenten V. Lehtiasiat. - V. Suomen Sosialidemokratian toimitusneuvoston jäsenten V. Tannerin, J.W. Keson, T. Tainion ja H. Ryömän jatettua viime puoluekokouksen jälkeen paikkansa puolue-toimikunnan täytettäväksi, päätti puolue-toimikunta tiedustella Tannerilta ja Ryömältä, suos-tuisivatko he edelleenkin jäämään toimitusneuvoston jäseniksi, mutta, kun Tanner ja Ryömä asettivat neuvostoon jäämiselleen sellai-sia ehtoja, joista puolue-toimikunta ei katsonut voivansa hyväksyä, valittiin toimitusneuvostoon päätoimittajan lisäksi puolue-toimi-kunnan jäsenet Paasivuori, Itkonen, Wiik, Helo ja Hupli.

Syksyllä 1925 jätti Helsingin Ruotsalainen Työväenyhdistys puolue-toimikunnalle kirjelman, jossa moitittiin erinäisiä S. Sosialidemok-raatissa, varsinkin sen pakinoissa olleita lausuntoja, jotka yhdistyk-sen mielestä olivat kansalliskiintoisia ja sellaisina omiansa puolue-ta vahingoittamaan. Asiaa puolue-toimikunnassa käsiteltäessä pitivät useat kirjelmässä esitettyjä väitteitä oikeina, toiset taas liioitel-tuina. Kirjelmä päätettiin saattaa lehden toimitusneuvoston tietoon. Myöhemmin ei ole kuultu lehden kantaa tässä suhteessa moitittavan.

Kotona ja Kaukaa. - lehden levikin lisäämiseksi oli puoluekokous kehoittanut asianomaisia ryhtymään tarmokkaisiin toimenpiteisiin ja päätti puolue-toimikunta 8/2 saattaa tämä päätös Kansanvallan johtokun-nan tietoon, pyytäen samalla johtokunnan lausuntoa lehden vastaisesta julkaisemisesta. Kokouksessaan 26/2 päätti puolue-toimikunta lähettää kaikille puolueosastoille painetun kiertokirjeen, jossa kehoitettiin kutakin osastoa hankkimaan vähintään kolme uutta tilausta, mikä riit-täisi saattamaan lehden kannattavaksi.

Antamassaan lusunnossa Oy. Kansanvallan johtokunta ilmoitti päät-täneensä jatkaa lehden julkaisemista ainakin vuoden loppuun, koska lehd en asema näytti viime aikoina jonkun verran parantuneen, osaksi niiden toimenpiteiden johdosta, joihin asiassa oli ryhdytty ja koska lehden lakkauttaminen kesken vuotta olisi omiaan vahingoittamaan liik-keen mainetta. Kun puolue-toimikunnassa ilmeni asiaa käsiteltäessä erimielisyyttä, toisten yhtyessä johtokunnan käsitykseen, toisten taas ollessa sitä mieltä, että lehti olisi taloudellisista syistä lakkautettava jo puolen vuoden vaihteessa, päätettiin tiedustella asiasta puolue-neuvoston jäsenten mielipidettä. Kyselyyn vastasi ainastaan 7 neuvoston jäsentä, joista viisi yhtyi johtokunnan käsitykseen. Näinollen ei asia antanut aihetta puolue-toimikunnan

puolelta enempiin toimenpiteisiin sillä kertaa.

Uudenmaan piirilehden perustamisesta teki Uudenmaan piiritoimikunta huhtikuussa puoluetolimikunnalle esityksen. Puoluetolimikunta, jonka jäsenet yleensä suhtautuivat esitykseen suopeasti, pyysi asiasta Oy. Kansanvallan johtokunnan lausuntoa. Se oli kuitenkin epäävä, sillä johtokunta pelkäsi, että uusi lehti ei tulisi kannattavaksi, mutta vähentäisi S. Sosialidemokraatin levikkiä. Sen johdosta päätti puoluetolimikunta antaa esityksen 3-päiväisen piirilehden perustamisesta tällä kertaa raueta. Uudenmaan piirikokous päätti sittemmin tehdä asiasta uuden aloitteen. - Raivaajan lakkauduttua ja S. Sosialidemokraatin tultua myös Vaasan l. yhdistyneiden piirien piirilehdeksi esitti Kurikan kirjokylän Työväenyhdistys, että S. Sosialidemokraatista julkaistaisiin 3-päiväinen painos, jossa olisi erityinen Vaasan piirien osasto tai että S. Sosialidemokraattia saataisiin tilata Vaasan l. yhdistyneisiin piireihin halvemmalla, esim. 8 markalla kuukaudessa. Kirjelmä on lykätty Oy. Kansanvallan johtokunnan käsiteltäväksi yhdessä Uudenmaan piirilehden perustamista koskevan kysymyksen kanssa.

Eräiden lehtien heikko taloudellinen asema on aiheuttanut useita toimenpiteitä puoluetolimikunnan puolelta.

Raivaajan suhteen huomattiin, että sitä kustantava yhtiö oli v. 1925 kärsinyt tappiota Smk. 21,722:02, josta puoluetolimikunta oli korvannut Smk. 15,000:- ja että yhtiön velat olivat omaisuutta suuremmat. Liikkeen jatkaminen edes tämän vuoden loppuun olisi vaatinut puolueelta ainakin 30,000 mk ja kuitenkin olisi lopullinen ratkaisu vain siirretty. Kun puoluetolimikunta ei pitänyt oikeana uhrata niin suuria summia puolueen yhteisiä varoja tähän tarkoitukseen ja kun lisäksi Vaasan l. yhd. piirien piiritoimikunta, jonka kanssa puoluesihteerin Kokkolassa käydessään asiasta neuvotteli, arveli Raivaajan lakkauttamisesta aiheutuvan puolue-elämälle sangen vähän vahinkoa, koska se piirilehtenä voitaisiin korvata S. Sosialidemokraatilla. Ottaen tämän kaiken huomioon, päätti puoluetolimikunta neuvoteltuaan kokouksessaan 29/3 Kustannus-Oy. Raivaajan edustajan kanssa, että täksi vuodeksi maksetaan Raivaajalle vain jo aikaisemmin myönnetty Smk. 15,000:- Koska tämä päätös asiallisesti merkitsi lehden lakkauttamista - vararikkoanomus jätettiinkin kohta sen jälkeen - päätti puoluetolimikunta samalla, että lehden tilaajille lähetetään S. Sosialidemokraatti ajaksi, joka suunnilleen vastaa tilausmaksua. Koska useat vaasalaiset puoluetoverit olivat runsaasti takuussa yhtiölle otetuista lainoista, on puoluetolimikunta periaatteessa ollut sitä mieltä, että puolueen varoilla olisi avustettava heitä sitoumustensa täyttämiseksi. Tässä mielessä myönsi puoluetolimikunta 20/5 Smk. 5,000:- vekselilainojen lyhentämiseksi asettaen samalla erinäisiä ehtoja asiain järjestelmällisen selvittämisen takaamiseksi.

Viime puoluekokous oli Sosialistin Kirjapaino-Oy:n anomuksen johdosta päättänyt valtuuttaa puoluetolimikunnan menemään lisätakuuseen mainitulle yhtiölle toimitalon rakentamista varten otettavasta lainasta, ja päätti puoluetolimikunta tämän johdosta 18/2 myöntää lisätakuun 500,000 markan lainasta, jonka mainitun toimitalon rakentamista varten muodostettu Kiinteistö-Oy. Omakallio tulisi ottamaan Helsingin Työväen Säästöpankin ta ensimmäistä kiinnitystä vastaan tonttiin Käsityöläiskatu 10 A ja sille rakennettavaan taloon ja josta lainasta neljä tunnettua, Turussa asuvaa henkilöä meni takuuseen. Puoluetolimikunnan raha-asiaintoimiston pyynnöstä kävi Oy. Kansanvallan toimitusjohtaja Heinonen tutustumassa rakennussuunnitelmiin, jolloin havaittiin, että supistamalla Sosialistin Kirjapaino-Oy:lle varattua, tarpeettoman suurta liikehuoneistoa saavutettaisiin erinäisiä etuja. Ennen kaikkea saisivat turkulaiset puolueosastot siten tarvitsemansa sopivan kokoussalin. Puoluetolimikunta päätti kehoittaa Oy. Kansanvaltaa merkitsemään Oy. Omakallion osakkeita 100,000 markan määrään edellyttäen, että turkulaiset puoluetoverit merkitseisivät osakkeita 40,000 markan määrään ja että talo rakennettaisiin Heinosen esittämän suunnitelman mukaisesti. Näin tapahtuikin ja niinollen sai puolue haltuunsa sanotun yhtiön osake-enemmistön, joka olisi muuten voinut joutua yksityisille.

Kun oli käynyt selville, että Sosialistin Kirjapaino-Oy. oli v. 1925 tuottanut tappiota 57,000 mk ja yhtiö tulisi parin vuoden aikana tarvitsemaan puolueelta avustusta 50,000 mk vuodessa, päätti puoluetolimikunta esittää puolueenuvostolle, että yhtiölle ~~saatettaisiin~~ ~~saatettaisiin~~ saataisiin kuluvaan vuodessa suorittaa avustusta enintään 50,000 mk. Tästä summasta on jo suoritettu avustuksena 20,000 mk, joka oli tarpeen viimevuotisen taloudenhoitajan omistaman ja uloshakuun paneman vekselin lunastamiseksi. Kirjapainon muuttoon tarvittavat 30,000 mk on annettu toistaiseksi lainaksi.

Ponjolan Työmiehen asema on viime vuodesta alkaen jonkun verran

parantunut. Saatuaan kirjapainon omistaja Hj. Salmelalta edullisen painatustarjouksen, johon kuitenkin liittyi se ehto, että lehteä kustantavan yhtiön olisi asetettava kirjapainon käytettäväksi latomakone, pyysi yhtiön johtokunta puolue-toimikuntaa hankkimaan sellaisen. Kun Oy. Kansanvallalla oli latomakone, joka voitiin sopivasti Pohjolan Työmiehelle luovuttaa vuotuismaksulla maksettavaksi, päätti puolue-toimikunta kehoittaa Kansanvallan johtokuntaa näin menettelemään. Latomakone lähetettiin Ouluun ja lehti siirrettiin Salmelan kirjapainoon, jossa se on ilmestynyt maaliskuun lopusta kolme kertaa viikossa. Puolue-toimikunnan 8/2 tekemän päätöksen mukaisesti saa lehti tänä vuonna avustusta 3,000 mk kuukaudessa.

Koska Raivaajaa, Sosialistia ja Pohjolan Työmiestä on näinollen tuntu-
vasta avustettu puolueen varoilla, jota paitsi puolueella on Sosialistin Kirjapaino-Oy:n ja Kiinteistö-Oy. Omakallion osake-enemmistö, päätti puolue-toimikunta 18/2 alistaa näiden lehtien taloudenhoito puolue-toimikunnan valvonnan alaisaksi. Niiden taloudenhoidon valvonta on Oy. Kansanvallan johtokunnan suostumuksella uskottu toimitusjohtaja K. Heinosenlle, joka tässä ominaisuudessa on m.m. tehnyt useita matkoja, tehden havainnoistaan selkoa puolue-toimikunnalle.

Puolue-toimikunta on myös suunnitellut heikkojen lehtien avustamista toimituksellisessa suhteessa, mutta tätä tarkoittavat toimenpiteet ovat muiden tehtävien runsauden vuoksi rajoittuneet toistaiseksi siihen, että puoluesihteri on lehdistä lähettänyt pari kolme kiertoartikkelia. Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston uudelleenjärjestelyn yhteydessä voitane tätäkin asiaa edistää.

Viime puoluekokouksen päätökseen nojaten (pöytäk. siv. 34) pyysi Karjalan Työväen Sanomalehti-Kirjapaino- ja Kirjansitomakunta r.l. että puolue-toimikunta myöntäisi osuuskunnalle lisätakuun toimitalon rakentamista varten otettavalle 300,000 markan suuruiselle lainalle. Osuuskunnan aseman selitettiin olevan vakavan ja Kansan Voiman painoksen kasvamisesta ja päätti puolue-toimikunta 17/6 sen jälkeen, kun paikalliset takaajat oli hankittu, myöntää pyydetyn lisätakuun.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston uudelleenjärjestely. - Kun puolueen sanomalehtimiesten taholta oli kuulunut valituksia siitä, ettei T.S.T. nykyisessä muodossaan täytä kaikkia niitä vaatimuksia, joita tällaiselle laitokselle kohtuudella voidaan asettaa, päätti puolue-toimikunta 11/3 asettaa valiokunnan kysymystä tutkimaan. Valiokunta, johon valittiin Wiik, Huotari, Hupli ja Sventorjetski, lähetti 5/5 lehtien toimituksille kiertokirjeen, jossa esitettiin erinäisiä ajatuksia toimiston toiminnan kehittämiseksi ja kysyttiin toimitusta en mielipidettä niiden suhteen. Uudis tettuun pyyntöjen jälkeen onkin useimmilta toimituksilta saatu tähän vastaus, mutta asian käsittely on lykätty, kunnes puoluesihteri ulkomaamatkallaan voisi tutustua muiden maiden vastaavalaisten laitojen toimintaan.

Toimenpiteitä raittiuden edistämiseksi. - Vakuutettuna siitä, että nykyinen raittiustilanne tekee päättävät toimenpiteet juoppouden vastustamiseksi välttämättömyksi, ehdotti puolue-toimikunta 13/3 piiritoimikunnille, että tämä kysymys otettaisiin piirikokousten esityslistalle sekä ehdotti itse muutamia ponsia asiassa. Nämä tulivatkin kaikissa piirikokouksissa hyväksytyiksi, toisissa muutamien pienin muutoksin. Ne julkaistiin heinäkuussa uudestaan lehdissä ja painettiin sen lisäksi kiertokirjeen muotoon, joka lähetettiin puolueosastoille tarkoituksessa tehostaa tehtyjen päätösten merkitystä. Samalla lähetettiin työväentaloihin julkipantavaksi kartongille painettu kehoitus välttämään väkijuomien käyttöä.

Koska muutamissa työväenjuhliissa oli tapahtunut veritekoja, kehoitti puoluesihteri 27/7 lähettämässään kiertokirjeessä piiritoimikuntia kiinnittämään huomiota tällaisiin ilmiöihin sekä tarkastamaan, minkälainen on raittiustilanne yleensä sellaisissa puolueosastoissa, joissa verijuhlia on vietetty.

Suhde Suomen Ammattijärjestöön. - Viime vuonna asetetun Ammatillisen Keskustoimikunnan esityksestä päätti silloinen puolue-toimikunta 8/1 hyväksyä erinäisiä toimenpiteitä, joihin Keskustoimikunta aikoi ryhtyä taatakseen sosialidemokraateille mahdollisimman voimakkaan edustuksen tulevassa Suomen Ammattijärjestön edustajakokouksessa; ehdotus kiertokirjeen antamisesta puolue-toimikunnan nimissä kuitenkin hylättiin ja

päätettiin sen sijaan kehoittaa lehtiä kannattamaan Keskustoimikunnan toimintaa. Samaan tarkoitukseen määräsi puolustoimikunta käytettäväksi puolueen varoja ja vuokrasi toimikunnan käytettäväksi huoneen. Sos.-dem. ammattiyhdistysväen neuvottelukokouksessa 17/1 edusti puolustoimikuntaa puoluesihteri Tainio.

Ammatillinen Keskustoimikunta jätti sittemmin huhtikuussa puolustoimikunnalle kirjallisen selostuksen tilanteesta. Todettiin, että ainoastaan noin 15 sosialidemokraattia oli valittu Ammattijärjestön edustajakokoukseen, minkä vuoksi epäiltiin, tokko edustajakokouksen päätöksiä voidaan saada sosialidemokraatteja tyydyttäväksi ja arveltiin uuden ammatijärjestön perustamisen käyvän välttämättömäksi. Puolustoimikunnalle jätettiin samaan aikaan tarkempi suunnitelma uuden ammatijärjestön perustamis- ja toimintamahdollisuuksista sekä ehdotus järjestömuodoiksi, jonka mukaan uusi järjestö olisi tullut toimimaan läheisessä vuorovaikutuksessa sos.-dem. puolueen kanssa.

Puolustoimikunta käsittelee asiata 16/4 ja 29/4, jolloin olivat läsnä Ammatillisen Keskustoimikunnan jäsenet A. Aalto, Hj. Blomqvist, K.A. Fagerholm, A.E. Leino ja V. Salovaara. Läsnä olivat myöskin toimikunnan sihteeri A. Lindell ja E. Huttunen. Puolustoimikunta päätti lykätä asian ratkaisun siksi, kunnes Ammattijärjestön edustajakokous oli tehnyt päätöksensä.

Ammattijärjestön edustajakokouksessa saatiin aikaan sopimus, jonka kautta hajaannus välttyi. Kun tämän sopimuksen yhtenä kohtana oli, että M. Paasivuori valittaisiin Ammattijärjestön puheenjohtajaksi, esitti Paasivuori 7/5 tämän kysymyksen puolustoimikunnalle, joka oli yksimielinen siitä, että Paasivuoren olisi otettava toimi vastaan. Puolustoimikunta julkaisi sitten puolueen lehdissä tätä asiaa valaisevan selostuksen.

Ammatillisen Keskustoimikunnan ja Ammattijärjestön edustajakokouksessa läsnäolleiden sosialidemokraattien edustajain yhteisessä kokouksessa 9/5 todettiin yksimielisesti edustajakokouksen johtaneen tulokseen, johon sos.-dem. ammattiyhdistysväki saattoi tyytyä. Ammatillisen Keskustoimikunnan toimintaa päätettiin kuitenkin vielä jatkaa.

Puoluesihteri lähetti yhdessä Ammatillisen Keskustoimikunnan puheenjohtajan kanssa 15/5 puoluelehtien toimituksille kiertokirjeen, jossa kehoitettiin nopeasti seuraamaan ammatillista liikettä ja vaikuttamaan siihen suuntaan, että sosialidemokraatit lukuisasti liittyisivät ammatillisiin järjestöihin ja ottamalla osaa niiden toimintaan koettaisivat saada niissä vaikutusvaltaa. Parissa Ruotsin Social-Demokratenissa olleessa kirjoituksessaan on puoluesihteri selostanut ammatillisessa liikkeessämme vallitsevaa tilannetta.

Ammattijärjestön hajaannuksen välttyttyä on ammatillinen liikkeemme kehittynyt harvinaisen vilkkaaksi. Työväki on entistä enemmän alkanut luottaa järjestöihinsä ja nämä taas vuorostaan ovat voineet hyvällä menestyksellä esiintyä työväen edustajina; työnantajainkin on täytynyt tunnustaa ne sellaisiksi.

Kunnalliset asiat.— Vuoden 1925 kunnallisvaalien edellä lähetettiin puolueen kustannuksella puoluelehtiä 40,705 henkilölle ja tulivat ne maksamaan kaikkiaan Smk. 73,623:90. Keväällä tapahtuneiden Kuriikan kunnallisvaalien valmistamiseksi suostui puolustoimikunta Kuriikan Sos.-dem. Kunnallistoimikunnan pyynnöstä niinikään kustantamaan jonkun määrän Raivaaja-lehden tilauksia paikkakuntalaisille.

Marraskuussa 1925 julkaisi puolustoimikunta puolueen kunnallisasiaintoimiston nimissä kehoituksen kunnanvaltuustojen työläisjäsenille toimimaan niin, että kunnat ottaisivat ryhmävakuutuksensa Vakuutus-Oy. Kansassa.

Hämeen l. eteläisessä ja pohjoisessa piirissä syntyneen ajatuksen johdosta, että syksyllä pidettäisiin vähävaraisten veronmaksajain kokouksia, joiden tarkoituksena olisi lähinnä vaikuttaa maaherrojen päätöksiin maatalouden verottamisen perusteista, päätti puolustoimikunta 28/5 koettaa yleistä tämä aloite koko maata käsitteväksi ja hyväksyi tässä suhteessa Itkosen laatiman suunnitelman. Kiertokirjeellä 14/6 kysyttiin asiasta piiritoimikuntien mielipidettä ja puolustoimikunnan ehdotus sai yleistä kannatusta. Tämän johdosta päätti puolustoimikunta 17/6 julkaista elokuussa julistuksen, jossa kehoitettaisiin pitämään lokakuussa kuntakokouksia sekä myöhemmin koko läänestä käsitteviä kokouksia verotusasian käsittelyä varten.

Heinäkuussa julkaisemassaan kirjoituksessa on järjestösihteeri huomauttanut siitä, miten ~~xxxxxxx~~ opettavaista olisi järjestää sos.-dem. valtuustoryhmien käyntejä naapurikunnissa.

Hollolan Okeröisten Työväenyhdistyksen esite tyyä, että sen jäsenet senkin jälkeen, kun yhdistys olisi liittynyt Lahden Työväenyhdistykseen, saisivat ottaa osaa Hollolan kunnallisjärjestön toimintaan ~~xxx~~ ikäänkuin he edelleenkin olisivat sanotun kunnallisjärjestön jäseniä, hylkäisi puoluetoimikunta tämän esityksen asiallisesti epäoikeutettuna ja sääntöihin perustumattomana.

Erinäisten yhdistysten asiat. - Että liikkeessämme ei vielääkään ole saavute ttu tarpeellista vakavuutta, osoittaa se seikka, että puoluetoimikunnan on usein täytynyt todeta yhdistysten lakanneen toiminnasta. Niinpä todettiin puoluetoimikunnan kokouksessa 12/11-25 yksinomaan Uudenmaan läänissä 11 yhdistyksen lakkautuneen ja kehoitettiin piiritoimikuntaa selvittämään niiden pesuudet. Nykyisen puoluetoimikunnan aikana on ilmoitettu 26 yhdistyksen lakanneen toiminnasta; näistä lienevät kuitenkin useimmat tehneet sen jo aikaisemmin. Useimmilta yhdistyksiltä ei ole jäänyt enemmän omaisuutta, kuin mitä niiden pesuuden selvitykseen on mennyt.

Rymättylän Työväenyhdistyksen entisten jäsenten aiottua jakaa yhdistyksen omaisuus en keskenään täytyi puoluetoimikunnan 17/12 varottaa heitä sellaisesta lainvastaisesta menettelystä. - Neuvolan Työväenyhdistyksen lakkaututtua päätti puoluetoimikunta 8/1 myydä sen talon, koska toimintamahdollisuuksia ei katsottu paikkakunnalla olevan. Kun talosta saadut varat eivät riittäneet yhdistyksen Viipurin Työväen säästöpankille olevan velan maksuun, päätti puoluetoimikunta, joka oli lainasta takuussa, siltäemmin maksaa jäljellä olevan osan Smk. 3,500:- puolueen varoista, koska muut takaaajat olivat varattomia työläisiä. - Alhon Työväenyhdistyksen tultua viranomaisen toimesta lakkautetuksi sen johdosta, että yhdistys oli maksanut veroa kommunistipuolueelle, kuuluen kuitenkin yhdistysrekisterin mukaan sos.-dem. puolueeseen, on puoluetoimikunta pitäen asiata tärkeänä prejudikaattina kehoittanut vetoamaan asiassa korkeimpaan oikeuteen ja päättänyt suorittaa siitä johtuvat kulut.

Perustetuille uusille yhdistyksille on luovutettu samoilla paikkakunnilla aikaisemmin toimineiden yhdistysten omaisuus. Niinpä luovutettiin v. 1925 Kuokkalan Työväenyhdistykselle Kuokkalan entisen yhdistyksen tontti. Kuluvana vuonna on Hämeen l. pohj. piiritoimikunnan suosituksesta päätetty luovuttaa Korpilahden Synsiön Työväenyhdistykselle paikkakunnalla aikaisemmin toimineen yhdistyksen omaisuus siitä huolimatta, että enemmän kuin kaksi vuotta oli jo kulunut entisen yhdistyksen lakkautumisesta. - Pornaisten Työväenyhdistykselle on palautettu Smk. 2,096:95.

Useat yhdistykset ovat kääntyneet lainapyyynnöillä puoluetoimikunnan puoleen, vaikka julkisesti on huomautettu, ettei puoluetoimikunnalla ole varoja tällaisiin tarkoituksiin. Poikkeustapauksissa on puoluetoimikunta pitänyt välttämättömänä sellaisiin anomuksiin suostua. Niinpä täätettiin 26/2 mennä takuuseen Siikajoen Työväenyhdistys "Tais-tolle" otettava sta 15,000 markan suuruisesta rakennuslainasta.

Maaliskuussa sai puoluetoimikunta Helsingin Työväen Säästöpankilta kirjelmän, jossa huomautettiin, että useat yhdistykset ovat ~~xxxxxxx~~ jatkuvasti heikossa taloudellisessa asemassa, minkä vuoksi olisi toivottavaa, että puoluetoimikunta erityisen toimihenkilönsä avulla seuraisi yhdistysten rakennustoimintaa ja antaisi niille tässä suhteessa neuvoja. Puoluetoimikunta vastasi tähän, että se juuri silloin aikoi kiinnittää puolueen palvelukseen erityisen toimihenkilön, jonka tehtäviin tulisi kuulumaan myöskin äsken mainittu toiminta.

Saatuaan tietää, että Jyväskylän Työväenyhdistys oli talonsa vuoksi joutumassa tukalaan taloudelliseen asemaan, päätti puoluetoimikunta paikkakunnalla käyneen järjestösihteeri Sallilan ehdotuksesta suositella erinäisiä toimenpiteitä yhdistyksen talouden parantamiseksi. - Porin Työväenyhdistyksen puolesta tehdyn esityksen johdosta päätti puoluetoimikunta Sallilan käytyä paikkakunnalla asiaa tutkimassa suositella lainan myöntämistä sanotulle ~~xxxxxxx~~ yhdistykselle sekä - sen johdosta, että Porin Työväenyhdistyksen teatterin oli havaittu rasittavan yhdistyksen taloutta - pyytää kaikilta niiltä yhdistyksiltä, jotka ylläpitävät teatteria tai vakinaista näyttämöä, tietoja siitä, miten yhdistyksen ja teatterin väliset taloudelliset suhteet on järjestetty ja minkälaiset

käytännöstä, että puoluetoimikunnan palveluksessa oleville henkilöille maksetaan, kuten tänäinkin saakka 60 mk matkapäivältä, muille henkilöille

Vertaillessaan vuosien 1916 ja 1924 puoluetilastoja keskenään huomasi puoluesihteerini, että puolueosastojemme hallussa oli ennen kansalaissotaa 940 taloa, mutta kansalaissodan ja työväenliikkeen hajaantumisen jälkeen vain 656. Tämän johdosta pyysi puoluesihteerini 11/5 piiritöimikunnille lähettämässään kiertokirjeessä tietoja siitä, mikä on ollut jäljellä olevien 284 talon kohtalo, mikä on niiden nykyinen juridinen perusta, pidetäänkö näiden talojen kunnossapidosta huolta ja onko vielä mahdollisuuksia saada ne puolueelle takaisin. Useat piiritöimikunnat ovat jo antaneet asiasta pyydettyjä tietoja, joita kohdakkoin ryhdytään ~~jatkamaan tutkimista~~ puoluetöimistössä tutkimaan.

Kesäkuun alussa kehoitti puoluesihteeri puoluesastoja huolehtimaan omaisuudestaan, ennen kaikkea taloistaan, paremmin kuin mitä useissa tapauksissa oli tähän asti tehty.

Kun eräs yhtiö stys pyysi kerran vapautusta puolueveroista tai ainakin lykkäystä niiden suorittamisessa, hylkäsi puolue oimikunta tämän pyynnön pitäen sitä sekä puoluesääntöjen vastaisena että muutenkin niin periaatteellisista kuin käytännöllisistäkin syistä epäoikeutettuna.

Sen komitean jäseniksi, jonka viime puoluekokouksen päätöksen mukaisesti tulee laatia ehdotus puolueen maanpuolustusohjelmaksi, päätettiin 27/7 ehdottaa K. Wilkiä, J. Heloa, M. Puittista ja R. Sventorzet skiä. Tanner ja Keto, joita myös on kysytty, ovat kieltäytyneet.

Suurempien tulojen puolueverotus.— Puolueen taloudellisen aseman tukemiseksi päätti puoluetoimikunta 28/5 uudistaa pari vuotta aikaisemmin puolueen varakkaammille jäsenille osoitetun kehoituksen sitoutua viiden vuoden aikana vuosittain maksamaan puolueen kassaan ylimääräisen veron, vähintään 25:— ja korkeintaan 1,000:—. Asiasta painatettiin 1/6 päivätty kiertokirje, joka lähetettiin tunnetuille puoluetovereille ja julkaistiin lehdissä.

Puoluetehtävistä maksettavat korvaukset. - Tilapäisistä puolueteh-
tävistä maksettavien korvausten suhteen päätti puoluetoimikunta 27/7
saatuaan muutamilta piiritoimikunnilta tietoja niiden noudattamasta
käytännöstä, että puoluetoimikunnan palveluksessa oleville henkilöille
maksetaan, kuten tänäkin saakka 60 mk matkapäivältä, muille henkilöille

80 mk sekä, jos he joutuvat tehtävän suorituksen vuoksi menettämään työansiotaan, enemmänkin. Ulkomaamatkoilta maksetaan sopimuksen mukaan, yleensä noin 150 mk päivältä. Matkarahat lasketaan 3 luokan hintojen mukaan rautateillä ja 2 luokan mukaan laivassa sekä tarpeen vaatiessa lisäksi makuupaikat, kyydistä todellisten kustannusten mukaan.

Puoluetilasto.— Puoluesihteri on kaksi eri kertaa kiertokirjeellä kehottanut piiritoimikuntia jouduttamaan tilaston kokoamista sekä lehdistä julkaisemassaan kirjoituksessa kehottanut perusjärjestöjä myöskin täyttämään tässä suhteessa velvollisuutensa. Tätä kirjoitettaessa (5/8) ei tilastoa ole kuitenkaan vielä saatu viidestä piiristä.

Uusi tullikomitea.— Valtioneuvoston asetettua uuden komitean tullitaksaa valmistamaan, johon komiteaan ei valittu yhtään työväestön tai kuluttajaväestön edustajaa, julkaisi puoluetoimikunta kesäkuun alussa perustellun vastalauseen tämän komitean kokoonpanoa vastaan.

Kansalaissodan historia.— Hämeen l. pohj. piiritoimikunnan ehdotuksesta päätti puoluetoimikunta 12/5 kehoittaa kaikkia puoluejärjestöjä kokoamaan kansalaissotaa koskevaa aineistoa puolueen arkistossa säilytettäväksi, jotta sen perusteella voitaisiin vastedes kirjoittaa kansalaissodan historia työväen kannalta katsottuna. Tästä lähetettiin heinäkuussa painettu kiertokirje, jossa huomautettiin myöskin järjestöjen valitettavasti hyvinkin suuressa määrin laiminlyömistä velvollisuudesta lähettää Työväen Arkistoon painotuotteitaan. Piiritoimikunnille lähetetyssä kiertokirjeessä kehoitettiin erikoisesti näitä toimimaan niin, että piirissä löytyvä kansalaissotaa valaiseva aineisto otettaisiin talteen.

Suhteet muihin järjestöihin ja laitoksiin.— Työväen Sivistysliiton edustajistoon on nyttemmin valittu puolueen edustajia todellisen jäsenmäärän mukaan, eli ainoastaan neljä, joiksi puoluetoimikunta valitsi 29/4 V. Voionmaan, T. Tainion, M. Ampujan ja Hilda Seppälän sekä varalle J. Sundbergin, J.E. Janatuksen, T. Järvisen ja A.E. Leinon.

Kun oli osoittautunut, että niihin kuntiin, joissa on sosiaaldemokraattinen enemmistö, toisinaan on vaikea saada sosiaaldemokraattisia opettajia ja toiselta puolen näiden on vaikea tietää, missä kunnissa työväellä on enemmistö, päätettiin 1/7 huomauttaa kirjeellisesti eräille tunnetuille sos.-dem. opettajille sos.-dem. opettajaliiton tarpeellisuudesta. Saatujen tietojen mukaan onkin liiton perustamishommiin sittemmin ryhdytty. Samalla päätti puoluetoimikunta laatia ja pitää sos.-dem. opettajien saatavana luettelon niistä kunnista, joissa on sos.-dem. enemmistö.

Pienviljelijäliiton toimikunnan taholta kysyttiin puoluetoimikunnan mielipidettä molempien pienviljelijäliittojen yhdistämiskysymyksestä. Koska yhdistämisestä kuituisi pienviljelijöille ilmeisesti taloudellisia etuja, päätti puoluetoimikunta 7/4 suhtautua hankkeeseen suopeasti.

Hirsilän Työväenyhdistyksen kysyttyä puoluetoimikunnalta, sopiiko meikäläisten naisten liittyä Martta-yhdistyksiin, päätti puoluetoimikunta kuultuaan asiasta myöskin Sos.-dem. Työläisnaistenliiton toimikunnan mielipiteen — joka tosin jonkun verran erosi puoluetoimikunnan sittemmin omaksumasta kannasta — 12/4 lausua, ettei puoluetoimikunta katso voivansa kieltää sos.-dem. naisia liittymästä Martta-yhdistyksiin, koska näiden tarkoitus ei ole ristiriidassa puolueen tarkoituserien kanssa. Kuitenkaan ei tällaista yhtymistä ole yleensä pidettävä suotavana, koska Martta-yhdistykset usein yksipuolisesti edistävät varakkaampien etuja ja pyrkivät kasvattamaan porvarillista maailmankatsomusta. Sen sijaan suositeltiin pienviljelijäin omien järjestöjen kehittämistä naistenkin tarpeita tyydyttäväksi sekä kunnallisten kotitaloustoimikuntien kannattamista.

Kun silloin tällöin on tapahtunut, että joku puolueemme jäsen on yhdessä muihin puolueisiin lukeutuvien kansalaisten kanssa ryhtynyt jotakin valtiollista pyrkimystä ajamaan ja koska joko itse ajettavan asian tai sen hyväksi aloitetun yhteistoiminnan suhteen on saattanut puolueemme keskuudessa olla eriäviä mielipiteitä, päätti puoluetoimikunta 11/3 kehoittaa puolueemme jäseniä tällaisissa tapauksissa ennakolta neuvottelemaan puoluetoimikunnan kanssa.

Kun puolueen jäsenten keskuudessa oli ilmennyt epäselvyyttä siitä oliko puolueen jäsenet valtion komiteoissa katsottava puolueen edustajiksi, päätti puoluetoimikunta 12/5 julkaista puoluelehdissä seuraavan tiedonannon: "Silloin, tällöin tapahtuu, että jäseniksi valtion komiteoihin tai muihin julkisiin laitoksiin kutsutaan myös sos.-dem. puolueen jäseniä, ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että puolueemme olisi näissä laitoksissa tavallaan edustettuna tai että ainakin siltä näyttäisi. Tämän johdosta huomautettakoon, että puolueen jäsenillä tosin on oikeus ottaa tällaisia tehtäviä vastaan, mikäli ei tehtävien laatu ole ristiriidassa puolueohjelman tai sosialidemokraattisen kantokannan kanssa. Mutta puolueemme edustajina ei näitä tovereita voida pitää muussa tapauksessa kuin silloin, jos he ovat ottaneet tehtävänsä vastaan puolueemme keskustelinten suostumuksella ja alistuvat toiminnassaan noudattamaan niiden määräyksiä."

Kun sittemmin ilmestyi puolustusrevisioonin mietintö, jolloin sekä puolueessa että sen ulkopuolellakin herätti huomiota se seikka, ettei puolustusrevisioonin ~~XXXXX~~ sos.-dem. jäsen O.H. Puro ollut liittännyt mietintöön vastalauseita, huomautti puoluesihteerin ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXX~~ kesäkuun lopulla julkaisemassaan kirjoituksessa, ettei Puroa oltukaan valittu puolustusrevisioonin jäseneksi asianomaisten puolue-elinten, vaan ainoastaan yksityisten puoluetoverien ehdotuksesta ja että vastalauseen poisjääminen oli muuten selitettävissä siten, että Puro katsoi mielipiteensä tulleen jo riittävän selvästi ilmi mietinnön perusteluissa.

Kansainväliset asiat. - Syksyllä 1925 ilmoitti puoluetoimikunnan silloinen puheenjohtaja V. Tanner palattuaan Amerikasta, että sikäläiset suomalaiset sosialidemokraatit olivat lausuneet toivomuksen, että silloin tällöin joku suomalainen sosialidemokraatti kävisi Amerikassa selostamassa Suomen oloja. Puoluetoimikunta päätti periaatteessa kannattaa tällaisen vuorovaikutuksen aikaansaamista. Keväällä 1926 ehdotettiin Amerikan suomalaisten sosialidemokraattien taholta, että Amerikkaan lähtisi E. Valpas tai J. Helo, mutta kun heillä ei ollut siihen tilaisuutta, raukesi hanke toistaiseksi.

Internationaalinen toimeenpanevan valiokunnan kokoukseen, joka pidettiin Zürichissä huhtikuun 12-13 p:nä, päätettiin lähettää mainitun valiokunnan jäsen K.H. Wiik, mutta kun hän sittemmin kiireellisten puoluetentävien vuoksi ei katsonut voivansa matkalle lähteä, lähetettiin puolueemme edustajaksi J. Helo, joka palattuaan antoi puoluetoimikunnalle kokouksen kulusta suullisen selostuksen.

Kansainliiton kokouksessa esille tulevien kysymysten joukosta on puoluetoimikunta kiinnittänyt erikoista huomiota kysymykseen suhtautumisesta aseistariisumiskonferenssiin ja keskustellut siitä erityisen alustuksen perusteella.

Kansainvälisessä siirtolaisuuskongressissa, joka pidettiin Lontoossa kesäkuun 22-25 p:nä, edusti puoluetamme J. Helo, joka on selostanut lehdisämme kokouksen menoa.

Kun Virossa oli jälleen langetettu kuolemantuomioita, lähetti puoluetoimikunta 28/5 Viron hallitukselle pitkähön sähkösanoman, jossa panttiin vastalause mainittuja tuomioita vastaan sekä kehoitettiin estämään niiden täytäntöönpano. Viron porvarillinen lehdistö vaikenä tästä sähkösanomasta, eikä tämä liene myöskään vaikuttanut asiain menoon.

Internationaalinen perustamaan Matteotti-rahastoon, josta on aikomus antaa avustusta sos.-dem. puolueille, jotka toimivat erittäin vaikeissa, epäkansanvaltaisissa oloissa, päätti puoluetoimikunta 29/4 lahjoittaa 3,000 mk.

Kunnianosoituksia. - Puoluetoimikunnan puheenjohtajan M. Paasivuoren täyttäessä 6/5 60 vuotta maalautti puoluetoimikunta hänen kuvansa, joka nyt koristaa puoluetoimikunnan kokoushuonetta ja järjesti yhdessä Oy. Kansanvallan kanssa hänelle illatsun. - Miina Sillanpään 60-vuotispäivänä 4/6 osoitti puoluetoimikunta kunnioitustaan viemällä hänelle kukkamaljakon.

Borgbjergin täyttäessä 60 ja Wilhelm Bookin 80 vuotta lähetettiin heille onnittelusähkösanoma.

J. Ramsay MacDonaldille annettavaksi hänen täyttäessään ensi lokakuussa 60 vuotta on puolustolmikutta tilannut taiteellisesti koristettua adressin. - Keväällä saatiin tietää, että MacDonald aikoi tulla Suomeen ja suunniteltiin hänen juhlallista vastaanottoaan, mutta hänen matkansa siirtyi Englannissa puhjeennen suurlakon johdosta. Aikeesta ei ole luovuttu, vaikkei tiedetä, milloin se voi toteutua.

Helsingissä, elokuun 5 päivänä 1926.

Sosialidemokraattinen Puolustolmikutta.

Tuloarvio

Vertaillen viime puoluekokouksen hyväksymään kuluvaan vd. tuloarviota niihin tapahtumiin, joista jo on selvyyttä olemassa, huomataan, että tuloarvio tuloarvio suurin piirtein katsoen pitää paikkansa. Asian valaisemiseksi selostetaan eräitä kohtia lyhyesti.

Puolueveroja toivotaan tehokkaammalla jäsenmaksujen kannolla, tarkemmalla tilityksellä ja jäsenmäärän lisääntymisen johdosta saatavan jonkinverran runsaammalla, kuin tuloarvio.

Lite n:2

/Puolueneuvostolle/

Selostus sd. puolueen rahallisesta asemasta
=====

puolueneuvoston kokoukselle 12-13/9 1926.
=====

Puolueemme on edelleenkin siinä asemassa, että sen suorittamat avustukset ovat yli kaksi kertaa niin suuret, kuin sen saamat puolueverot ovat. Siitä huolimatta on puolueemme, hankkimalla muita teitä itselleen puuttuvia tuloja, voinut pitää taloutensa siedettävässä kunnossa, ja aikoo nytkin ryhtyä voimaperäisesti toteuttamaan viime puoluekokouksen päätöstä valistustyön tekemisestä, jättämättä silti avustamatta heikompia vaalipiirejä ja sanomalehtiä.

On aivan luonnollista että tällakertaa, jolloin kysymys jäsenmäärän lisäämisestä on päiväjärjestyksessä, kun siitä puhutaan sanomalehdissä ja järjestöissä, puolue ei jätä tätä suotuisaa tilaisuutta käyttämättä vaan myöntää kitsastelematta varoja ripeän ja voimakkaan toiminnan aikaansaamiseksi. Sillä vaikkapa katselisi puolueen toimintaa yksinomaan taloudenhoidon ja taloudellisen vaurastumisen kannalta on tälläkertaa olemassa hyvin suuria edellytyksiä puolue-elämän nousulle. Jokainen uusi jäsen merkitsee lisääntyneitä jäsenmaksutuloja järjestöille, piireille ja puolueelle, se lisää sanomalehtien ja kirjallisuuden menekkiä ja vapauttaa vähitellen puoluetta heikkojen piirien ja sanomalehtien avustamisesta. Tällöin voidaan puolueen valistustyö ja neuvontatoiminta kohdistaa niiden monien puutteitten ja epäkohtien korjaamiseen, joita tälläkertaa nähdään toiminnassamme olevan, mutta ei voida riittävästi varojen puutteessa niihin kiinnittää huomiota.

Keskinäinen vuorovaikutus

Yleisten kysymysten rinnalla on syytä entistä enemmän kiinnittää huomiota myös sisäisen toiminnan järjestykseen ja oikean keskinäisen vuorovaikutuksen vakiinnuttamiseen. Tässä suhteessa on puolueen taholta ryhdytty vaatimaan järjestöiltä ja sanomalehti-yhtiöiltä entistä täsmällisempää suoritustapaa puoluetta kohtaan. Ilman varmuutta saatavien oikeaan aikaan saapumisesta on vaikea hoitaa minkäänlaista taloutta. Tässä suhteessa on koetettava saada käytäntöön sellainen menettely, että ensin suoritetaan maksut omille liikkeille ja vasta sen jälkeen muille asiakkaille.

Tuloarvio

Vertaillessa viime puoluekokouksen hyväksymään kuluvaan vd. tuloarviota niihin tapahtumiin, joista jo on selvyyttä olemassa, huomataan, että tuloarvio ~~tuloarvio~~ suurin piirtein katsoen pitää paikkansa. Asian valaisemiseksi selostetaan eräitä kohtia lyhyesti.

Puolueveroja toivotaan tehokkaammalla jäsenmaksujen kannolla, tarkemmalla tilityksellä ja jäsenmäärän lisääntymisen johdosta saatavan jonkin verran runsaammin, kuin tuloarvio osoittaa. Nettotulo vappumerkeistä ja kevättervehdyksestä on myöskin noin 2.000 markkaa suurempi tuloarvion määrää. Työväen Kalenterin tuloksista ei vielä tiedetä tällä kertaa muuta, kuin että ilmoitustuloja saadaan niin paljon lisää, mitä painatuskustannukset ovat kohonneet. Sitä vastoin kiinteistötilin nettoylijäämä ei nähtävästi kohoa tuloarvion edellyttämään määrään. Tähän vaikuttaa isompuoleiset kustannukset uusista vesijohtoputkista ym. tuntuvammat korjaukset.

Vaalirahaston kartuttamista varten lähetettiin uusia sitoumus kaavakkeita useille eri henkilöille. Suurin osa on näistä kuitenkin vielä palauttamatta. Tähän asti allekirjoitettujen sopimusten mukaan kerääntyy rahastoon vuositaittain Smk 16.085:-- . Summasta on tänä vuotena saatu kaikkiaan Smk 12.940:-- .

Menoarvio

Menopuolen tapahtumista on suurin osa jo selvitetty puoluetoimikunnan toimintakertomuksen yhteydessä, joten lienee tarpeetonta näihin seikkoihin yksityiskohtaisesti tässä yhteydessä kajota.

Avustussummat muodostavat puoluetoimikunnan menoissa kaikkein suurimman summan. Pääosan tähän asti myönnettyistä avustuksista hyväksyi jo viime puoluekokous, ja jätti lisäksi puoluetoimikunnalle oikeuden myöntää lisää avustuksia ja käyttää näihin G/Y Kansanvallan voittovaroja ja niitä entisen Työväen Sanomalehtiyhtiön varoja, jotka siirtyivät puolueelle. Tähän mennessä on ~~on~~ puoluetoimikunta myöntänyt avustuksia piireille Smk 80.650:-- , liitoille kaikkiaan Smk 77.500:-- ja sanomalehdille Smk 126.000:-- , eli yhteensä Smk 284.150:-- . Sitä paitsi on lahjoitettu Mattaottin rahastoon Smk 3.000:-- ja sen lisäksi on myönnetty eräitä pieniä avustuksia ja polstoja.

Valistus- ja agitatsioonityöhön on menoarviossa merkitty Smk 120.000:-- määräraha. Kun menoarviota laadittaessa ei ollut tietoa puolueen uusista suunnitelmista, jotka

rasittavat tätä tiliä, kuten menot jäsenhankintaviikosta, veronmaksajain kokouksista ja vieläpä alkukustannukset ensi eduskunta vaalitaistelustakin, lienee tämä summa liian pieni. Kun valistustyö juuri tällakertaa ^{on} tärkeää ja vaatii tullakseen hyvin hoidetuksi myöskin persoonallisten uhrausten lisäksi varoja, myöntäneen puolueen neuvosto tätä tarkoitusta varten lisämäärärahan.

Muut menoerät eivät erikoisemmin selvityksiä kaipaa. Mainittakoon, että järjestösihteerin toimen perustaminen ei aiheuta sitä vastaavaa lisäystä menopuolella, koska toimiston töitten järjestelyllä saatiin aikaan se tulos, että taloudenhoitajan toimi voitiin lakkauttaa ja tätä tointa hoitanut henkilö vapauttaa toimestaan. Täten siis henkilökunta ei lisääntynyt vaan on pysynyt ennallaan. Vielä mainittakoon, että puoluekokoukskustannuksia on puolueen maksettaviksi jäänyt noin 40.000:- jota summaa ei ole menoarvioon otettu.

Toimenpiteet järjestöjen talouden järjestämiseksi

Puoluetoimikunnalle saapuu runsaasti takaus- ja lainapyyntöjä. On aivan luonnollista, etteivät puolueen varat riitä paljonkaan takauksiin, vielä vähemmän lainojen myöntämiseen. Ainoastaan parissa tapauksessa, joista jo puoluetoimikunnan kertomuksessa mainitaan, on menty takaukseen ja myönnetty tilapäislainoja. Puoluetoimikunta on näinollen päähuomionsa tässä suhteessa kiinnittänyt neuvontaan yhdistysten toiminnan ja talouden järjestämiseksi parempia tuloksia tuottavaksi, sekä antanut suosituksia yhdistyksille lainan saantia varten rahalaitoksista. Yhdistysten toiminnan järkipäiselle kannalle saattamisessa on puolueellamme edessään useita vuosia kestävä työskentely, tällakertaa on voitu kiinnittää huomiota vain aivan erikoistapauksiin.

Kahden aikaisemmin kuolleen yhdistyksen varat on puoluetoimikunta myöntänyt uusille paikkakunnalle perustetuille sd. järjestöille.

Kalusto ja toimistovalineet

Kalustoa ja toimistovalineita on puoluetoimistolle hankittu välttämättömän tarpeen mukaan. Näistä mainittakoon puhelin-, kirjoitus-, monistus- ja postituskoneet, sekä polkupyörä yleisluennoitsijaa varten.

Lisämäärärahat

Kuten jo aikaisemmin on mainittu kysyy tämän vuoden valistustoiminta varoja jonkinverran runsaammin, kuin tätä varten on aikaisemmin menoarvioon otettu; myöskin käy tarpeelliseksi ennen puolueuuvoston kokousta käyttää varoja vaalitaistelun alkuvalmisteluihin. Vaikkakaan näiden menojen ~~suuruudesta~~ suuruudesta ei voi vielä tarkalleen tietää on puoluetoimikunta päättänyt näitä tarkoituksia varten pyytää lisävaroja.

Samoin on alustavasti harkittu keinoja, miten sopivimmin saataisiin varoja ensi vuoden vaalitaistelua varten. Tällöin on ajateltu kerätä varoja ensin vapaaehtoisella tavalla, koska pakolliset ylimääräiset verot ovat yleensä vastenmielisiä. Tässä suhteessa voinevat tulla kysymykseen m.m.se muoto mikä Hämeen pohjoisessa piirissä on saanut kannatusta, nim.yhden päivän palkan lahjoittaminen puolueen vaalirahastoon. Myöskin voidaan kerätä varoja myymällä jotakin merkkiä, punaruusua y.m. Vapaaehtoinen varojen keräys vaalirahastoon, tahi esim. tunnuksella " Punainen auto puolueelle ", jolla voitaisiin vaalitaisteloonimatkoi- ja tehdä, voitaisi sopivasti järjestää jo ennen ensi puolueuuvoston kokousta, joten seuraavassa kokouksessa voitaisiin päättää muista toimenpiteistä kun olisi keräyksen tulos tunnettu.

Puoluetoimikunta esittää puolueuuvoston päättäväksi:

että puoluetoimikunnan toimintakertomuksessa mainitut avustukset ja takaukset hyväksyttäisiin;

että puoluetoimikunnalle annetaan oikeus käyttää kuluvan vuoden valistustyöhön enintään 50.000 markan suuruinen lisämääräraha;

että puoluetoimikunta oikeutetaan käyttämään enintään 25.000 markkaa vaalitaistelun alkuvalmisteluihin ennen puolueuuvoston seuraavaa kokousta, jolloin yksityiskohtaisesti päätetään vaalitoiminnan kustannuksista ja rahoittamisesta; ja

että puoluetoimikunta oikeutetaan toimeenpanemaan vapaaehtoinen keräys tahi myynti vaalirahaston kartuttamiseksi, josta kertyneitä varoja voidaan käyttää myöskin edellisessä kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

L i i t e n : o 3 .

Alkuperäinen alustus puoluetoimikunnan varapuheenjohtajan
Väinö Huplin hallussa. Tulee myöhemmin liitettäväksi painettu-
na pöytäkirjaan.

E. H. Huplin

Ehdotus Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston uudistamiseksi.

On tunlausta, että 12 toimituksessa tehdään työ, joka voitaisiin tehdä yhdessä paikassa. Täksi paikaksi sopisi parhaiten TST.

TST ei kuitenkaan nykyisessä muodossaan täytä laneskaan kaikkia niitä vaatimuksia, joita tällaiselle laitokselle voidaan asettaa. Syynä tähän on sen palveluksessa olevan henkilökunnan vähyys. Pienemmat lehdet vielä saattavat suurin piirtein tyytyä TST:oon, suuret eivät, ja jatkuva kehitys on tuova mukanaan yhä lisääntyviä vaatimuksia.

Toimisto on saatava välittämään lehdille yleensä kaikki yleiset (ei paikallista) laatu-oleva aineisto: valtiolliset, ammatilliset, tieteelliset, taiteelliset, maataloudelliset y.m. kirjoitukset ja uutiset. Tästä saattaa olla seurauksena, että lehtien nämä osastot tulevat useissa tapauksissa paremmin toimitetuiksi. Mutta ennen kaikkea tekisi tämä asian järjestely toimittajille mahdolliseksi entistä enemmän syventyä paikallisiin asioihin, mikä olisi erittäin tarkeata, sillä mitään ei lueta niin suurella mielenkiinnolla kuin omaa paikkakuntaa tai lähipaikkakuntaa koskevat uutiset.

Aineist on hakinnassa on toimiston pantava pääpaino uutisiin. Jotta nämä korvaisivat artikkelit, on niille, mikäli mahdollista, annettava agitatorinen leima. Tämä koskee myös otsikkoa. N.s. artikkeliluutisten tulisi näytellä suurta osaa. Runsaasti on ~~on~~ hankittava haastatteluja, jotka varustetaan haastattelun henkilön kuvalla.

Uutisten saamiseksi käyttäkoon toimist o Helsingissä tarpeen mukaan reporttereita (yhteistoiminnassa pää-äänenkannattajan kanssa). Maaseudulla muodostettakoon vähitellen kirjeenvaihtajaverkko, sen mukaan kuin sopivia avustajia saadaan kasvatetuiksi; ainakin aluksi on etupäässä käytettävä paikallisten lehtien toimittajia tai kirjeenvaihtajia, joille maksetaan palkkiota lähetetyn ja käytetyn aineiston paljouden mukaan. Aineisto on, mikäli se on aktuaalista laatu, ylipäänsä puhelimitse saatettava toimiston tietoon.

Uutisten laatuun näiden on huomattava, että valtion virastoista on hankittava uutisia viranomaisien suunnitelmista ja toimenpiteistä, työväen keskusjärjestöistä näiden päätöksistä. Työväen järjestöelämään on jatkuvasti kiinnitettävä mitä suurinta huomiota. Eduskuntatyötä koskevia uutisia ja artikkeliluutisia on levitettävä viipymättä - m.m. niin, että yöistunnoissa tapantuneita ratkaisuja on heti aamulla puhelimitse lähetettävien artikkeliluutisten muodossa valaistava. Sos.-dem. eduskuntaryhmän toimintaan on kiinnitettävä suurta huomiota. Edelleen mainittakoon ammatilliset uutiset (esim. työtaist eluja koskevat), urheilu-uutiset ja ulkomaiset uutiset, joihin yleensä on lisättävä selventäviä huomautuksia.

Toimistossa pitää olla luettelo merkkipäivistä, jotta toimisto voisi aina ajoissa lähettää niitä koske van aineiston, myös kuvat.

Kierioartikkelialia, jotka varsinkin pienille lehdille ovat tervetulleita, lähetettäkoon ainakin kerran viikossa. Niiden kirjoittajina on tarpeen vaatiessa käytettävä erikoistuntijoita. Kirjoitukset eivät saa olla sensisaltöisiä, että voidaan otakeua niiden aiheuttavan puolueen keskuudessa erimielisyyttä.

Ulkomaan tapauksia on valaistava viikkokatsauksissa.

Vaaliagitatioonin aikana on kasiteltava ennen kaikkea vaaleissa esille tulevia kysymyksiä: tull- maatalous- y.m.

Kuvia on pyrittävä hankkimaan, varsinkin työväenliikkeen ~~xxkks~~ alalta; kongressien, liikkeen merkkienkilöiden y.m.s. kuvia. Tämän asian teknillinen puoli on järjestettävä yhdessä pää-äänenkannattajan kanssa.

Toimiston pitää lähettää lehdille tärkeempiä eduskunnan asiakirjoja, valtion komiteain mietintöjä y.m.s. Pyydetäessä pitää sen valittaa lehdille eri maksua vastaan sellaistaakin aineistoa, jota se ei muuten niille hankkisi.

Jotta ei mitään lehteä asetettaisi etuoikeutettuun asemaan muihin nähden, on kaikki aineisto, mikäli mahdollista, lähetettävä lehdille niin, että se voidaan julkaista samana päivänä ja tärkeämissä tapauksissa on julkaisemis-päivä määrättävä. Kuitenkin pitää toimitusten olla selvillä siitä, ettei tämä aina ole mahdollista jo senkin vuoksi, etteivät kaikki lehdet ilmesty samoina päivinä. Jos asiaa pidetään kovin tärkeänä, voitane sopia erinäisten lehtien ilmestymispäivän muuttamisesta.

2.

On myös otettava huomioon, että useimmat puolueemme jäsenet ja kannattajat lukevat vain yhtäksäistä lehteä. Tähän katsoen ei ole haitaksi myöskään se seikka, että ylläsuunniteltujen uudistusten johdosta kaikkien lehtien yleinen osasto tulisi olemaan entistä enemmän samansisältöinen.

Ylläolevan suunnitelman toteuttamiseksi on tietotoimiston henkilökuntaa lisättävä ainakin yhdellä sanomalentimiehellä ja yhdellä konekirjoittajalla. Tarpeen vaatiessa käytettäköön reporttereita, kääntäjiä, valokuvaajia y.m. henkilöitä, joiden ei tarvitse olla vakituisesti palkattuja sekä maaseutukirjeenvaihtajia, kuten yllä sanottiin. Toimiston aukioloaikaa on pidennettävä.

Toimiston työ on järjestettävä läheisessä vuorovaikutuksessa Suomen Sosialidemokratian kanssa, niin että kaikinmukaisesti työtä valte-
taan.

X

Ylläolevan suunnitelman toteuttaminen riippuu oleellisesti siitä 1) kuinka hyvät työvoimat saadaan toimitukseen kiinnitetyiksi ja 2) ovatko lehtiemme kustannuslaitokset valmiit suorittamaan siitä aiheutuvat lisäkustannukset. Arvattavasti ei suunnitelmaa voida heti paikalla toteuttaa edes yllämainitussa laajuudessaan ja sen mukaan kuin se toteutetaan, tulee se edistämään lehtien levikkipuutetta. Valittomat kustannukset eivät siis saisi pelottaa.

Puoluetoimikunta ehdottaa:

että puolueen neuvosto valtuuttaisi puoluetoimikunnan toimimaan Työväen Sanomalentien Tietotoimiston uudistamiseksi pääasiassa ylläolevan suunnitelman mukaan; ja

että puoluetoimikunnan asiaksi jätetään neuvotella uudistuksen aiheuttamien kustannusten korvaamisesta lehtien kustannusliikkeiden tai niiden liiton kanssa.

Helsingissä, syyskuun 8 p:nä 1926.

Puoluetoimikunta.

Olisiko puolueelle laadittava uusi maatalousohjelma?
=====

Yhteisenä piirteenä kaikkien maiden sosialidemokraattiselle liikkeelle voidaan pitää sitä tosiasiaa, että se on päähuomion kiinnittänyt suurteollisuuden luomaan yhteiskunnallisten kysymysten käsittelyyn muiden muassa maatalouskysymysten jäädessä toisarvoisempaan asemaan. Viime vuosina on tässä kohdin kuitenkin tapahtunut muutos. Maatalouskysymyksestä on monessa maassa muodostunut yksi maataloudellisen ja yhteiskunnallisen elämän keskeisimpiä kysymyksiä, kuten m. m. toimeenpannut perinpohjaiset maareformit osoittavat. Tällaisissa olosuhteissa ei luonnollisestikaan sosialidemokratia ole voinut olla puuttumatta asioiden kulkuun ja senvuoksi ovat monien maiden sosialidemokraattiset puolueet viime aikoina tarkistaneet kantansa maatalouskysymykseen nähden sekä ryhtyneet toimenpiteisiin maatalousohjelmien uusimiseksi tai, ellei tällaista ohjelmaa lainkaan ole ollut, sellaisen laatimiseksi. Esimerkkinä mainittakoon m. m. Itävallan sosialidemokraattinen puolue, joka viime puoluekokouksessaan omisti maatalouskysymykselle aivan erityisen suurta huomiota ja hyväksyi yksimielisesti maatalousohjelman, joka tällä hetkellä lienee täydellisin sosialidemokraattinen maatalousohjelma maailmassa.

Suomen sosialidemokraattinen puolue on toimintansa alusta alkaen kiinnittänyt vakavaa huomiota maatalouskysymyksen ratkaisuun, mikä on ennen kaikkea riippunut siitä, että puolue on voimakkaasti ajanut niitä uudistuksia, joita maanvuokraajaväestö on kaivannut. Puolueemme ansioksi onkin luettava, että n. s. torpparivapautus vihdoin saatiin aikaan, joskin itse vuokra-alueiden lunastuslaki säädettiin eduskunnassa, josta työväen edustus oli väkivalloin raivattu pois. Tämä huolenpito maaseudun vähävaraisista kansanaineksista on sittemmin jatkunut. Viitattakoon vain niihin alotteisiin, joita sosialidemokraattiset edustajat ovat tehneet eräiden vuokra-alueiden lunastuksesta annetun lain säännösten muuttamisesta vuokramiehille edullisemmäksi, uudistustoiminnan edistämiseksi ja maanvuokraa koskevien säännösten uusimiseksi. Työtä on tällä alalla kuitenkin edelleen runsaasti, jota paitsi maareformin toimeenpanon johdosta muuttuneet olosuhteet ovat asettaneet etuslalle yhä uusia tehtäviä.

Suomen maareformi on suurimpia, ellei suurin, mitä maailmassa on toimeenpantu. Sen johdosta ovat maatalousolomme ja ennen kaikkea maanomistussuhteet mullistavasti muuttuneet. Kun viljelmällä varustettuja maanomistuksia v. 1901 oli noin 110,000, niin oli niitä 1910 jo noin 182,000 ja v. 1925 voidaan niitä arvioida edelleen noin 300,000. Kun uudet viljelmät ovat syntyneet joko vanhojen viljelmien halkomisen, lohkomisen tai palstoittamisen kautta taikka asutustoiminnan seurauksena eli siis pientiloja muodostamalla, on maanomistuksien keski-suuruus tuntuvasti pienentynyt. Jos pienviljelmiksi luetaan kaikki sellaiset viljelmät, joihin kuuluu alle 10 ha peltoa, oli niitä Suomessa v. 1920 yhteensä 194,732 eli 77,7 % viljelmien koko luvusta. Näiden viljelmien yhteinen peltola oli 681,195 ha eli 33,7 % kaikkien viljelmien kokonaispeltolaasta sekä n. s. ehdoton maatalousmaa (pelto - niitty - hakemaa) 1,410,867 ha eli 43,6 % kaikkien viljelmien "ehdottomasta maatalousmaasta". Pienviljelmiin kuuluvan metsäpinta-alan on samaan aikaan laskettu olleen noin 7,800,000 ha eli 47 % Suomen maastilojen koko metsäalasta. Otteen huomioon, että vuoden 1920 jälkeen kehitys edelleen on kulkenut samaan suuntaan, voidaan siis sanoa, että Suomi on selvä pienviljelymaa.

Pienviljelijäväestö muodosti jo v. 1920 runsaan kolmanneksen koko Suomen kansasta ja noin 53 % maatalousväestöstä. Tällä hetkellä on vastaavat luvut arvioitava vielä suuremmiksi ja kehitys kulkee yhä samaan suuntaan. Pienviljelijäväestön taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilan täytyy näinollen varsin suuressa määrin vaikuttaa koko kansantalouden ja yhteiskunnan tilaan samalla kuin sen kannanotto kansantalous- ja yhteiskuntapolitiittisissa sekä valtiollisissa kysymyksissä on vakavasti varteen otettava seikka.

Sosialidemokraattinen puolue vähäväkisen kansanosan etujen ajajana ja valvojana ei voi olla ottematta huomioon mainittuja tosiasioita. Saatuaan maanvuokraajäväestön vapautetuksi kapitalistien välittömästä sorsnalsisuudesta ei sosialidemokraattinen puolue saata sanotun väestön päästyä itsenäisempään asemaan, jättää sitä sen jälkeenkään oman onnensa nojaan. Senvuoksi laadittiinkin puolueelle uusi maatalousohjelma, jonka puoluekokous v. 1922 hyväksyi. Tämän entisiin maatalousohjelmiin verrattuna seikkaperäisen ja hyvin perustellun ohjelman laatiminen oli epäilemättä toimenpide, josta puolueelle on ollut suurta hyötyä, sillä itseasiassahan puolue sitä ennen oli täydellistä maatalousohjelmaa vaille. Maataloudelliset oloimme ovat kuitenkin viime vuosina nopeasti muuttuneet herättäen eloon yhä uusia kysymyksiä, joihin nähden sosialidemokratian olisi kantansa ~~mmmmmmmm~~ määriteltävä. Siten on nyttemmin jo katsottava saavutetun riittävästi kokemusta vuokra-alueiden lunastustoiminnasta, siitä koskevan lainsäädännön puutteista vuokramiehen kannalta katsoen sekä sanotun toiminnan tuloksista yleensä. Näinollen voidaan suunnitella uusia toimenpiteitä kyseessä olevan väestön hyväksi ja siis ryhtyä toimiin maatalousohjelman täydentämiseksi ja tarpeellisissa kohdissa muuttamiseksi. Tähän on sitäkin suurempi syy, kun nykyisessä maatalousohjelmassa on eräitä puutteellisuksia.

Ensimmäisenä suurena puutteena maatalousohjelmassamme on mainittava, että siinä on syrjäytetty miltei kokonsaan sellainen tärkeä elinkeinohaara kuin metsätalous. Suomen maa-alastahan on 73,5 % metsää tuottavaa, metsäntuotteiden vientiarvo muodostaa yli 3/4 maan kokonaisvientiä arvosta, metsätalouden kokonaistuotto on arvioitu olevan suunnilleen yhtä suuri kuin maataloudenkin kokonaistuotto j. n. e., mitkä seikat osoittavat, että metsätaloudella on Suomen talouselämässä valtava merkitys. Maatalousohjelmasta puheenollen ei siis sellaista elinkeinohaara ole kokonsaan unohtettava. On tosin myönnettävä, että muutkaan valtiolliset puolueemme eivät ole erityisempää huomiota metsätaloudelle ~~mmmmmmmm~~ omistaneet, mikä nähtävästi on riippunut siitä, että on verrattain vaikeasti löydettävissä sellaisia ohjelmakohtia, jotka ~~mi~~ vetäisivät joukkoja puoleensa. Epäilemättä tulee tässä kohdin kuitenkin lähitulevaisuudessa muutos tapahtumaan, mihin m. m. viittaa maalaisliiton viime puoluekokouksessaan hyväksymä maatalousohjelma. Sellainen suuri puolue kuin sosialidemokraattinen puolue ei ajan oloon missään tapauksessa voi olla ilman metsätalousohjelmaa, sillä ohjelman tehtävänäänahan on olla yhtä paljon tienviittana puolueen toimihenkilöille ja jäsenille tärkeitä kysymyksiä ratkaisemaan joutuessaan kuin puolueen kannan tulkitsijana ulospäin. Kysymyksiä, jotka tavalla tai toisella koskevat joko välillisesti tai välittömästi metsätaloutta, on paljon ja maan taloudelle mitä tärkeimpiä.

Mitä tulee nykyiseen maatalousohjelmaan muuten, niin pistää heti silmään sen ylimalkaisuus. Jos kohta on luonnollista, että ylimalkaisuus puolueohjelmissa, joiden tarkoituksena on vain julkilausua puolueen toiminnassaan seuraamat yliset periaatteet, kuuluukin asiaan, niin on toiselta puolen hyvältä ohjelmalta vaadittava sellaista selvyyttä, että asianomainen väestö sen tajuaa. Lisäksi tulee hyvän puolueohjelman puolueen noudattamien yleis-

ten periaatteiden ohella ja niitä unohtamatta sisältää yksityiskohtaisia julkilausumia nykyhetken vaatimuksista, koska niillä on suurin merkitys päivän politiikassa. Edelleen on ohjelma rakenteeltaan siten laadittava, että samaan ryhmään kuuluvat asiat luetellaan samassa yhteydessä, sekoittamatta niitä sinne tänne ohjelman eri kohtiin. Puolueemme nykyinen maatalousohjelma ei mainituissa kohdin täysin täytä sille asetettavia vaatimuksia, jos kohta siinä lausutut periaatteet pääasiassa edelleen voitaisiinkin hyväksyä.

Puuttumatta lähemmin itse maatalousohjelman yksityiskohtiin, jotka vaativat seikkaperäistä harkintaa, esitetään seuraavassa yleispiirtein luonnos uuden maatalousohjelman kokoonpanoksi.

Siihen nähden, että maa- ja metsätalouden kokonaistuotto Suomessa on katsottava suurin piirtein olevan yhtä suuri ja näiden elinkeinojen kansantaloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys miltei tasa-arvoinen, olisi puheenaolevan ohjelman nimi muutettava maa- ja metsätalousohjelmaksi ja siis jaettava seuraaviin kahteen pääosaan: I Varsinainen maatalousohjelma ja II Metsätalousohjelma. Varsinaisessa maatalousohjelmassa olisi ~~kuusi~~ koskettava 1) niitä yleisiä toimenpiteitä, joihin maatalouden edistämiseksi olisi ryhdyttävä s. o. julkilausuttava maanviljelijäin ja maataloustyöväen ammattisivistyksen ja maataloustuotannon kohottamista tarkoittavat periaatteet; 2) niitä erikoisia toimenpiteitä, joihin olisi ryhdyttävä jo olemassa olevien ja varsinkin vuokra-alueista muodostuneiden pientilojen talouden ja elinehtojen parantamiseksi s. o. esitettävä m. m. lisämaiden saantia, metsänkättöä ja laiduntamista koskevia periaatteita; 3) vastaisen uudistuksen edistämistä tarkoittavia toimenpiteitä niin hyvin yksityis- kuin valtionmaillakin; 4) jällellolevan maanvuokraajaväestön aseman, talouden ja elinehtojen parantamista tarkoittavia toimenpiteitä. Metsätalousohjelma taas olisi jaettava seuraaviin eri lukuihin: 1) metsätalouden edistäminen yleensä, jossa luvussa olisi määriteltävä sosialidemokratian kanta metsätaloudelliseen valistukseen ja neuvontatyöhön sekä metsätieteelliseen tutkimustoimintaan ynnä metsätaloustuotannon kohottamista tarkoittaviin toimenpiteisiin yleensä; 2) valtion metsätalous, jossa olisi esitettävä ne periaatteet, joiden mukaisesti valtion metsiä olisi käytettävä, hoidettava ja hallittava, erityisesti kiinnittämällä huomiota valtion harjoittamaan liiketoimintaan tällä alalla; 3) kuntien ja seurakuntien metsätalous, jossa olisi määriteltävä sosialidemokratian suhtautuminen kuntien metsämaiden hankintaan ja kunnallis- sekä seurakuntien metsien käyttöön; 4) yhtiöiden metsätalous, jossa olisi m. m. kosketettava yhtiöiden metsämaiden hankintakysymystä ja sanottujen metsien käyttöä; 5) yksityisten metsätalous, jossa olisi käsiteltävä m. m. kysymystä yksityismetsänomistuksen laajenemisesta ja toimenpiteistä yksityismetsien käytön ja hoidon säännöstelemiseksi; ja 6) metsätaloustyöväen aseman parantaminen, jossa olisi silmällä pidettävä etenkin hakkuu- ja uittotyöläisten asemaa.

Edellä on selvitetty,

että maatalouskysymykset ovat useissa maissa eikä suinkaan vähemmän Suomessa viime aikoina joutuneet vilkkaan huomion esineeksi;

että Suomeen on toimeenpannun maareformin johdosta jo muodostunut ja edelleen muodostuu valtava joukko pientiloja ja pienviljelijäväestöä, jonka taloudellinen, yhteiskunnallinen ja valtiollinen merkitys on erittäin huomattava;

että Suomen sosialidemokratian puolue huomioonottaen edellämainitut tosiasiat, on v. 1922 hyväksynyt pienviljelystä suosivan maatalousohjelman; mutta

että maataloudelliset olosuhteet ovat kuitenkin

vuoden 1922 jälkeen siinä määrin muuttuneet, että voimassaoleva maatalousohjelma ei enää täysin vastaa ajanvaatimuksia, vaan olisi uusittava.

Tähän nähden ja kun uusi maatalousohjelma, josta edellä on pääkohtia mainittu, vaatii seikkaperäistä ja monipuolista harkintaa, ehdotetaan,

että puolustoimikunta ryhtyisi toimiteisiin komitean asettamiseksi laatimaan puolueelle uuden maatalousohjelman.

/Puolueneuvostolle/

Jäsenhankintaviikko 16- 24/10 1926.

Puoluetoimikunnan toimenpiteet.

Puolue lähtee nyt ensikerran suunnittelemaan uusien jäsenien hankintaa siten, että se koko voimallaan työskentelee viikon ajan tämän yhden määrätyn tarkoituksen perän hyväksi. Tällöin on työskentely viikon järjestämiseksi yritettävä saada momipuoliseksi ja sellaiseksi, että mahdollisimman monet puolueen jäsenet ottavat tähän työskentelyyn persoonallisesti osaa ja että järjestöt saadaan toimimaan yhdenmukaisesti viikon onnistumiseksi. Erittäin tärkeätä hyvän tuloksen saavuttamiselle on, että kiinnitetään riittävää huomiota käytännöllisten seikkojen järjestelyyn ja koetetaan saada ne kautta linjan hyvin hoituiksi.

Jäsenhankintaviikko vaatii onnistuakseen tiivistä tarkoituksenmukaista toimintaa niin yhdistyksiltä, kunnallistoimikunnilta, piireiltä kuin puoluetoimikunnankin taholta. Mikään ratas pyörässä ei saa kitkuttaa kuivana, vaan kaikkien tulee olla mukana vilkkaassa elävässä toiminnassa.

Eri järjestöjen tehtäviä on selvitetty tätä varten valmistetussa ohjekirjasessa joten tässä kosketellaan lähemmin ainoastaan niitä tehtäviä, joita puoluetoimikunta tulisi osaltaan suorittamaan. Puoluetoimikunta on koettanut jäsenhankintaviikon valmisteluissa toimia viime puoluekokouksen valistuspäätöksen mukaisesti, valmistamalla useammanlaatuista ainehistoa viikkoa varten. Tätä ainehistoa voivat järjestöt hyväksien käyttää ja paikallisten olosuhteitten ja tarpeen mukaan sitä omasta puolestaan lisätä ja täydentää.

Puoluetoimikunnan valmistama ja suunnittelema ainehisto on pääasiassa seuraava:

1. Järjestöjä varten.

1. Ohjekirjanen. Puoluetoimikunta on kustannut noin 60 sivua laajan ohjekirjasen, jossa käsitellään jäsenhankintaviikon merkitystä ja mitä eri järjestöjen on silloin tehtävä. Ohjekirjasen painosmääräksi on suunniteltu 8.000 kpl., ja on sitä tarkoitus jakaa kullekin perusjärjestölle 3 kpl. vapaasti ja sitäpaitsi piiritomikunnille, sd. keskusjärjestöille, sanomalehdoille, puolue-neuvoston ja eduskuntaryhmän jäsenille.

Ohjekirjajsenen myyntihinnaksi on asetettu 5:- ja myydään sitä puoluetöimiston, piiritöimistojen, puhujain ja työväen kirjakauppojen kautta. Ohjekirjasta voidaan käyttää jatkuvastikin iltamia, valistustilaisuuksia ja jäsenhankintaa järjestettäessä. Vapaasti jaettava määrä on edelliskolmen suunnitelman mukaan noin 6.000 kpl.

Ohjekirjanen voidaan jakaa järjestöille ennen syyskuun 25 päivää.

2. Lentokirjanen. Puoluetöimikunta on valmistuttanut "Punainen Kirja" = nimisen lentokirjajsenen, jossa käsitellään puoluejäsenyyden hyötyä ja merkitystä. Lentokirjajsenen painosmääräksi on ajateltu 5.000 kpl. ja hinnaksi 1:-. Toivotaan järjestöjen tekevän voitavansa levittääkseen tätä sopivaa halpaa kirjasta. On suunniteltu, että vapaasti lähetetään lentokirjasta ainoastaan näytteeksi piiritöimikunnille, sanomalehdille ja puolueuuevoston jäsenille.

Lentokirjanen on valmis lähetettäväksi samaan aikaan kuin ohjekirjanenkin.

3. Lentolehtisiä, noin 2-4 sivuisia on ajateltu valmistaa kaksi kpl. Näitä painettaisiin 25.000-30.000 kpl. kumpaakin ja jaettaisiin järjestöille ilmaiseksi. Järjestöjen tulee jakaa nämä lehtiset yleisölle viimeistään jäsenhankintaviikon aikana. Puoluetöimisto lähettää nämä lehtiset piiritöimikunnille syyskuun ajalla, josta ne lähetetään edelleen perusjärjestöille.

4. Puhe, jota voidaan esittää viikon aikana pidettävissä jäsenhankintatilaisuuksissa, on päätetty painettuna lähettää järjestöille samaan aikaan kuin muukin aineisto.

5. Pakinoita, runoja ja kertomuksia toivotaan myöskin saatavan järjestöjen käytettäväksi. Osa näistä on jo valmiina, loput saamme luultavasti ajallaan.

6. Plakaatit. Jäsenhankintaviikkoa varten on valmistettu plakaatti, jota kolmiväripainoksena painettuna painatetaan 15.000 kpl. Plakaatti lähetään piiritöimikuntien kautta ilmaiseksi järjestöille, joiden tulee se asettaa hyvillä näkyville paikoille nähtäville.

7. Kokous- ja juhla-ilmoitukset Jo aikaisemmin on puoluetöimikunta valmistuttanut erilaatuisia kokous- ja iltailmoitus plakaatteja. Nämä ovat kaikki kuvalla varustettuja ja saavat järjestöt niistä tilata joko puolue- tai piiritöimistöistä. Ilmoitukset sopivat myöskin jäsenhankintaviikon aikana pidettäviä kokouksia ja iltamia ilmoitellessa.